

SCIENCE
FICTION

ТРИЛЪР

14

МИСТИЧНА ФАНТАСТИКА

НЕ ОТ ТОЗИ СВЯТ

УРСУЛА ЛЪГУИН, ФИЛИП ДИК.
РОБЕРТ БЛОХ

НЕ ОТ ТОЗИ СВЯТ МИСТИЧНА ФАНТАСТИКА

Превод: Красномир Крачунов, Сийка Петрова

chitanka.info

Мистична фантастика повечето критици наричат онази фантастична литература, която има за тема най-често тайнствения, свръхестествен „отвъден“ свят и отношенията ни с него. Особено трудно е да се прокарат разграничителните линии между този поджанр и, от една страна, просто мистичната литература, а от друга — фантастиката, разкриваща ни други светове. Все пак за мистичната фантастика е характерно, че за разлика от преливащата от ирационализъм мистична литература тя си остава литература на рационализма, изхождаща и обръщаща се към едно „научно“ или поне „наукopodobно“ светоусещане. От другите поджанрове на научната фантастика пък се откроява с огромното внимание, което отделя на смъртта и последващата съдба на личността /или на душата/. Древноегипетската, блискоизточната и християнската есхатологии дават основните постановки за онова, което наричаме „задгробен живот“ и именно тях развива, обсъжда, подлага на преоценка и представя от неочакван ъгъл мистичната фантастика.

Спиритизмът, като една осакатена версия на християнската есхатология, подправена с псевдонаучен жаргон, оказва голямо влияние върху първите автори на мистичната фантастика, сред които за отбелязване са А. Конан Дойл и К. Фламарион. Други известни автори, изкушени от темата, са А. Мора, Р. Зелазни /неговата известна „Създания от светлина и мрак“ — 1969 г. — е основана на египетската есхатология/, Ф. Дж. Фармър с „В Отвъд“, Р. Силвърбърг с може би най-силната повест в жанра „Родена в смъртта“ /1974/ и с „Да жевееш вечно“, К. Вонегът, Р. Бредбъри, К. Саймък, намерилото много подражатели „Инферно“ на Л. Нийвън и Дж. Пурнел, и, разбира се, У. Лъогуин, която представяме в този нелек за съставяне сборник — първият у нас сборник с американска мистична фантастика.

ФИЛИП К. ДИК

НА ЗЕМЯТА Е ПРЕКАЛЕНО СКУЧНО

Силвия се усмихваше, плъзгаше се по пътеката в нощния полумрак между бодливите рози, теменужките и маргаритките и под леките ѝ крака поскърцваше тихо чакъла, а въздухът наоколо се изпълваше с опияняващия аромат на току-що окосената трева. Звездите блестяха и се отразяваха в бистрите локви, които момичето ловко заобикаляше, когато се насочи към склона зад стената от груб кирпич. Огромните кедрови дървета се бяха устремили към небето и равнодушно отбягваха изящната фигурка с развяващи се коси и пламнали очи, която пробягваше край тях.

— Почакай ме — викна след нея Рик и се запромъква по почти непознатия му път. Силвия бягаше напред без да се оглежда. — Спри! — завика той яростно.

— Не мога... закъсняваме. — Внезапно момичето се оказа пред Рик и го задържа. — Провери джобовете си — каза тя и очите и заблестяха. — Метала изхвърли! Ти знаеш, че те не го понасят.

Момчето пъкна ръце в джобовете си и намери в палтото си три монети с различна стойност.

— Ето! Вземи.

— Така! — Силвия ги хвана и захвърли в тъмните дебри на водните лилии. Парченцата метал раздвишиха листата с характерен шум и изчезнаха. — Нещо друго да имаш? — тя разтревожено го хвана за ръка. — Те вече пристигат. Имаш ли още нещо подобно, Рик?

— Часовника. — Рик издърпа ръката си от нетърпеливото момиче. — Да не мислиш, че ще го захвърля някъде в храстите!

— Тогава, сложи го на слънчевия часовник или на стената... или в хралупата. — Силвия отново избяга напред. До него долетя възторженият ѝ глас. — Изхвърли табакерата си, ключовете, колана... нали има медна тока... и въобще каквото се сетиш, че е от метал. Ти сам знаеш, те ненавиждат металните предмети. Побързай! Закъсняваме!

Рик я следваше с мрачен поглед.

— Добре де, магьоснице.

От тъмнината се чу гневния глас на Силвия:

— Не говори това! Не е истина. Ти си чул разни клюки и глупости от сестрите ми и майка ми и...

Думите ѝ бяха прекъснати от новопоявил се шум. Някъде отдалеч зазвуча нещо прилично на шумоленето на огромни листа попаднали в яростта на зимна буря. Нощното небе оживя от яростните удари. Този път те се приближаваха необикновено бързо. Изглежда бяха изгладняли и нетърпението не им позволяваше да чакат.

Страхът овладя момчето и то се спусна да настигне Силвия.

В зелената си рокличка тя приличаше на тънко стебълце, което се извиваше сред трептяща маса. Силвия ги отблъскваше с едната си ръка, а с другата се опитваше да отвори крана. Вихърът на размахани криле и налитаци тела я огъваше като нежна тръстика. За миг тя изчезна от погледа му.

— Рик! — донесе се гласът ѝ. — Ела! Помогни ми! — Тя се опитваше да ги изтласка настрани и да се освободи. — Те ще ме задушат с масата си!

Рик си проби път през стената от ослепителна белота към чешмата. Те жадно пиеха кръв от дървения кран. Той притисна до себе си Силвия и усети колко е изплашена. Тялото ѝ трепереше. Той не я пусна до мига в който яростта им и жаждата им не утихнаха.

— Те са гладни — въздъхна Силвия.

— Малко идиотче, защо отиде сама напред! Те можеха да те изпепелят!

— Знам това. Те могат всичко което пожелаят.

Тя се разтрепера. Изглеждаше уморена и изплашена.

— Погледни ги — прошепна тя и в гласът и прозвуча благоговение. — Колко са големи, какъв размах на крилата им! И те са напълно бели, Рик. Безупречни! Съвършени! В нашият свят няма подобно нещо. О, колко са огромни, чисти и прекрасни.

— Разбира се, те чакат кръв на агънце.

Когато от всички страни запляскаха криле косите на момичето се разрошиха и закриха лицето ѝ. Те си отиваха шумно издигайки се в небето. По-точно не нагоре, а надалеч. Обратно в света си, от който

бяха доловили миризмата на кръв. Но не само тя ги привличаше. Те дойдоха и заради Силвия.

Сивите очи на момичето се разтвориха щшироко. Тя се протегна нагоре към излитащите бели същества. Едно от тях внезапно се насочи към тях. Тревата и цветята се превърнаха в пепел, когато ослепителните бели езици на пламъците прореваха с кратък вихър. Рик се дръпна назад. Светещата фигура надвисна над Силвия, сякаш се спря и изчезна с глухо хлопване. Така си отиде и последният белокрил гигант. Въздухът и земята изстинаха до тишина и мрак.

— Извинявай — прошепна Силвия.

— Никога вече не го повтаряй. — От полученият удар Рик бе като вцепенен. — Никак не е безопасно...

— Понякога се забравям, Рик. Извинявай. Не исках да ги пускам толкова близо. — Тя се опита да се усмихне. — За пръв път от няколко месеца съм така непредпазлива. Откакто за пръв път те доведох тук. — Някакво жадно и диво изражение премина през лицето ѝ. — Ти видя ли го? Каква мощ! Какъв пламък! И той дори не ни докосна. Той само... само ни погледна. И всичко се запали, всичко наоколо!...

Рик я хвана.

— Слушай — каза той с раздразнение. — Ти не трябва повече да ги викаш. Това не е тяхният свят. Това е нелепо...

— Тук няма нищо нелепо, тук е прекрасно.

— И така опасно! — Пръстите му се впиха в тялото ѝ и останаха така докато момичето не извика. — Престани да ги примамваш!

Силвия се разсмя истерично. Те се изтръгна от ръцете му и се впусна в изгорения кръг, останал след отлитането на ангелите в небето.

— Нищо не мога да направя — завика тя. — Принадлежа към тях. Те са моето семейство, моят народ. Както и отминалите поколения, останали далеч назад в миналото.

— Какво искаш да кашеш?

— Те са моите деди. И някога и аз ще се присъединя към тях.

— О, ти малка вещице! — разкъса се сърцето на Рик.

— Не! — отвърна Силвия. Не съм вещица, Рик. Нима не си го разбрал досега? Аз съм светица!

* * *

В кухнята беше топло и светло. Силвия включи „Силекса“ и взе от шкафчето над мивката голяма червена кутия кафе.

— Ти не бива да ги слушаш — каза тя, докато подреждаше чинийките и чашките на масата и изваждаше от хладилника ароматен крем. — Ти добре знаеш, че те няма да разберат нищо. Само ги погледни какво представляват.

Майката на Силвия, сестрите ѝ, Джейн и Бети, със страх и тревога се бяха събрали в гостната и хвърляха по някой и друг поглед на младата двойка. Уолтър Еверет стоеше край камината и лицето му не изразяваше нищо.

— Слушай — каза Рик. — Ти имаш тази способност да ги привличаш. Ти мислиш... че... баща... Уолтър не ти е истински баща?

— О, разбира се, той ми е истинският баща. Аз съм най-обикновен човек. Нима се различавам по нещо от хората?

— Но ти си единствената, която притежава подобна способност!

— По тяло не се различавам от останалите — замислено произнесе Силвия. — Но виждам! И това е всичко. Преди мен е имало други, мъченици и светици. Когато бях дете прочетох за света Бернадета. Помниш ли къде се е намирала пещерата ѝ? До болницата. Те се реели наоколо и тя е видяла един от тях.

— Но кръвта? Това е абсурд! Никога нищо подобно не е имало.

— О, това ли. Кръвта ги привлича, особено когато е кръв на агнета. Те се реят над полесраженията. Валкирии, които отнасят душите на мъртвите... Ето защо мъчениците и светиите се осакатяват или нараняват. Ти знаеш ли откъде се появи тази идея?

Силвия завърза малката си престилка и напълни „Силекса“ с кафе.

— На десет години прочетох това в „Одисеята“ на Омир. Одисей изровил канавка в земята и привлякъл духовете, като я напълнил с кръв... Те са сенки на друг свят!

— Така е — съгласи се Рик. — Това го помня.

— Призраци на умрели хора. Те са живели преди. Всички, които живеят сега, ще умрат и ще си отидат от тук — лицето ѝ се оживи. — И те ще имат криле! Ние всички ще умеем да летим! Огън и сила ще ни изпълва! Ние повече няма да сме червеи.

— Червеи? Така ли ме наричаш?

— Разбира се! Ти си червей. Ние сме червеи. Мръсни и гадни червеи, които се извиват и пълзят по прашната земя.

— Защо ги привлича кръвта?

— Защото за тях е живота, а те го обичат. Кръвта е живата вода!

— Кръвта значи смърт! Представи си, леген изпълнен с кръв...

— Това не е смърт. Ако ти видиш някоя гъсеница да се прибира в пашкула си, мислиш ли, че тя умира?

На вратата стоеше Уолтър Еверет и с мрачно лице слушаше дъщеря си.

— Някога — глухо каза той, — те ще те хванат и ще те отнесат със себе си. Тя иска да си отиде. И отдавна очаква този ден.

— Виждаш ли! — каза Силвия на Рик. — Той нищо не е разбрал. Тя изключи „Силекса“ и наля кафето.

— Да ти сипя ли кафе — попита баща си.

— Не — отговори Еверет.

— Силвия — каза Рик, като се обърна към нея като към дете. — Ти сигурно разбираш, че ако тръгнеш с тях, то никога не можеш да се върнеш.

— Всички ще бъдем там, по-рано или по-късно. Това е част от нашия живот.

— Но ти си само на деветнадесет — опита се да влее малко разум в нея Рик. — Ти си красива, млада и здрава. А сватбата ни... какво ще стане с нея? — Той се надигна. — Силвия, ти трябва да престанеш с това!

— Аз не мога. Бях на седем години, когато ги видях за първи път. — Силвия стоеше до мивката, държеше „Силекса“ и погледът и се рееше в безкрая. — Татко, ти помниш ли? Ние тогава живеехме в Чикаго. Това стана през зимата. По пътя от училище се подхлъзнах и паднах. — Тя протегна изящната си ръка. — Виждаш ли този белег? Порязах се в чакъла. Като плачех си тръгнах за къщи. Наоколо падаше мокър сняг и духаше силен вятър на пориви. Кръвта ми течеше и попиваше в плетената ми ръкавица. Погледнах нагоре и ги видях.

Настъпи тишина.

— Ти си им нужна — с жалък вид каза Еверет. — Те са... като мухи сини, бръмчащи, кръжащи, чакащи те. И те зовят да тръгнаш с тях.

— Защо не? — Сивите очи на Силвия заблестяха и страните и почервеняха от удоволствие и възхищение. — Ти ги видя, татко. И знаеш какво значи това. Преображение! От калта в божество!

Рик излезе от кухнята. В гостната двете ѝ сестри бяха замрели разтревожени и любопитни. Мисис Еверет стоеше безучастно и гледаше с каменно лице и унили очи през прозорците с очила в метални рамки. Тя демонстративно се извърна, когато Рик мина край нея.

— Какво стана? — запита го Бети Лу и шепотът ѝ бе напрегнат. Тя минаваше петнадесет години, беше слаба и плоска, бузките ѝ бяха вдлъбнати и от главата и падаха коси с цвета на мишка. — Силвия никога не ни взима със себе си.

— Нищо не е станало — отсече Рик.

Ярост изкриви безжизненото лице на момичето.

— Лъжеш! Вие двамата бяхте през нощта в градината и...

— Не говори с него! — прекъсна я майка ѝ. Те изгони двете момичета от гостната и хвърли на Рик поглед пълен с ненавист и страдание и бързо се обърна отново.

* * *

Рик отвори вратата към мазето и включи светлината. После бавно се спусна в студеното и влажно бетонирано помещение, където немигащата слаба лампичка бе увиснала на пращен проводник.

В единият ъгъл се виждаше голяма печка с огромни кюнци за горещия въздух. До нея се търкаляше воден котел и лежаха съндъци с книги и стари списания, овехтяла мебел и всичко това покрито с дебел слой прах и паяжина.

До стената в дъното стоеше миещата машина, сушилнята, а също така помпа и хладилника на Силвия.

На тезгяха Рик взе чука и два тежки гаечни ключа. Той се промъкна към сложната система резервуари и тръби. Тогава внезапно отгоре на стълбата с чашка кафе в ръка се появи Силвия.

Тя бързо се спусна при него.

— Какво правиш? — попита тя и внимателно се взря в него. — Защо ти е този чука и тези ключове?

Рик хвърли обратно инструментите на тезгяха.

— Помислих си, че всичко може да се реши от един път.

Силвия застана пред него.

— Аз мислех, че поне ти си разбрал. Те винаги са били част от живота ми. Когато за първи път те взех със себе си, ми се стори, че ти видя...

— Не искам на никого да те давам — изръмжа Рик, нито на този свят, нито на другия. Няма да те пусна.

— Това не значи да ме даваш! — очите ѝ се превърнаха на тесни цепки. — Ти дойде да разрушиш и разбиеш всичко. Само да се обърна за миг и няма да остане здрав... така ли?

— Точно така!

На лицето на момичето гнева се смени със страх.

— Ти искаш да ме приковеш за това място? Аз трябва да тръгвам... Изминах част от пътя. Тук се задържах прекалено дълго.

— Нима не можеш да почакаш? — гневно извика Рик. Той не можа да скрие отчаянието си. — Нали това така или иначе ще стане?

Силвия повдигна рамене, обърна се, скръсти ръце и плътно сви устни.

— Ти искаш винаги да останеш червей. Червей, мъничък, пухкавичък, пълзящ, извиващ се.

— Ти си ми нужна.

— Ти не си ми господар! — Тя яростно се обърна. — Не желая да си губя напразно времето.

— В главата ти се въртят само възвишени мисли — грубо каза Рик.

— Разбира се — тя сякаш малко се поотпусна. — Извинявай, Рик. Спомни си Икар. Ти също искаш да летиш. Знам това.

— Но когато му дойде времето.

— А защо не сега? Защо да чакаме? Ти страхуваш ли се? — Тя ловко се плъзна край него, като хапеше потрепващите си червени устни. — Рик, искам да ти покажа нещо. Но първо ми обещавай... че на никого няма да кажеш.

— Какво?

— Обещавах ли? — тя го докосна с ръка по усните. — Трябва да съм предпазлива. Това струва цяла торба пари. Никой не знае за това. Направили са го в Китай... всичко показва натам.

— Изгарям от любопитство — каза Рик и същевременно го обхванаха различни предчувствия. — Покажи ми го.

Като се разтрепера от вълнение Силвия изчезна в тъмнината зад огромния гъргорещ хладилник и сплетените покрити с лед тръби. Той чу как тя започна нещо да дърпа. Раздеде се скърцане от придвижването на нещо обемисто.

— Виждаш ли това? — Силвия тежко дишаше. — Дай ръка, Рик. Това нещо е тежко... от дърво и бронз, метална обшивка. Ръчна изработка. Полирано е навсякъде. А резбата!... Погледни я! Не е ли прекрасно!

— Какво е това? — хрипкаво произнесе Рик.

— Моят пашкул — простичко каза Силвия.

Тя се отпусна на най-близкия денк и като се усмихваше щастливо, допря главата си до полирания дъбов ковчег.

Рик я хвана за ръцете и я изправи на крака.

— Ти не трябва да седиш до този ковчег в мазето с... — той се спря и я погледна. — Какво ти става?

Лицето на момичето се изкриви от болка. Тя се дръпна от него и пъхна пръста си в устата.

— Порязах се... когато ме дигна... на някаква ламарина или нещо подобно.

По пръста потече тънка струйка кръв. Тя се бръкна за кърпа в джоба.

— Дай да видя — той се приближи до нея, но тя се дръпна още повече. — Лошо ли се поряза?

— Стой надалеч от мен — прошепна Силвия.

— Какво е станало? Дай да видя!

— Рик — каза Силвия с нисък и напрегнат глас, — донеси вода и лейкопласт. И по-бързо. — Тя се опита да потисне чувството на страх. — Трябва да спра кръвта.

— Отгоре ли? — той неуверено се обърна. — Раната не изглежда толкова страшна. Защо ти...

— Бързай! — гласът на момичето отслабна от страх. — Рик, моля те, побързай!

Напълно объркан Рик тръгна към стълбата, като възприемаше с тялото си ужаса, обхванал Силвия.

— Не! — тихо възкликна тя. — Прекалено е късно. Не се връщай... стой далеч от мен. Сама съм си виновна. Аз ги опитомих. Отдръпни се! Извинявай, Рик. О-о-о...

Когато стената на мазето се разлетя, Рик престана да чува гласа ѝ. Облак блестяща белота нахълта в помещението.

Те бяха дошли за Силвия!

Тя пристъпи няколко пъти към Рик, спря се нерешително и тогава бялата маса тела и крила я покри напълно. Тя извика. Раздаде се силен взрив, който премина в трептящия танц на нажежена печка.

Момчето беше захвърлено на пода. Бетонът се оказа горещ и сух. И пропукваше от топлината. Стъклата се разлетяха на парчета под натиска на мятащите се бели сенки. Дим и пламък погълнаха стените. От увисналия таван капеше разтопена пластмаса.

Рик едва успя да се изправи. Чудовищният танц престана. Наоколо — пълен хаос. Стените и таванът бяха почернели. Пепел покриваше пода. Навсякъде се въргаляха дървени трески, накъсани платове и парчета разтрошен бетон. Помпата и хладилника представляваха солидна купчина нагорещена пушеца шлага. Едната стена беше изчезнала. А там където имаше преди пластмасови плоскости сега се надигаха грозни мехури.

Силвия лежеше като безформен къс на земята с нелепо разперени ръце и крака. Сбръчканите овъглени останки се издигаха като купчинка, покрита с пепел. Обгоряли главни и крехки изпепелени черупки...

* * *

Нощта беше тъмна, студена и тревожна. Няколко звезди напоящи на парченца лед, просветваха над тях. Слаб влажен вятър поклащаше водните лилии и носеше със себе си песъчинки, които като навъсена мъгла, се гонеха над пътеката между черните рози.

Той дълго седеше, слушаше и наблюдаваше. Зад кедрите, на небесния фон, неясно се очертаваше къща. По шосето, което минаваше долу, се плъзнаха няколко коли. И никакви други звуци. През него различаваше сплесканите контури на порцелановия леген и тръбите,

по които кръвта се стичаше от хладилника в мазето. Легенът беше сух, празен и само няколко листа бяха намерили подслон в него.

Рик с пълни гърди пое разреждения нощен въздух и задържа дъх. После се изправи, но това му се удаде трудно. Погледна небето — никакво движение. Но те бяха тук, наблюдаваха и чакаха... наясни сенки от миналото, редици божествени фигури.

Той събра няколко тежки консервени кутии, замъкна ги до легена и изля гъстата кръв от ню-джерската кланица. Тя се разлетя на големи пръски. Рик нервно се дръпна назад — кръвта бе изцапала дрехите му. Но въздухът над него не зашумя. Градината бе тиха и изпълнена с нощната мъгла и тъмнина.

Но той продължаваше да стои до легена, чакаше и се надяваше, че те ще дойдат. Те идваха при Силвия не само заради кръвта. Сега нея я нямаше, но имаше кръв и то свежа. Той взе още няколко кутии, премина през храстите и ги хвърли надолу по склона. Рик внимателно провери съдържанието на джобовете си — нищо метално нямаше в тях.

В продължение на няколко години Силвия беше спазвала определен ритуал. Сега тя е в друг свят. Означава ли това, че те повече няма да се появят? Нещо зашумя в тъмните храсти... Животно или птица?

Кръвта блестеше тежка и неподвижна, сякаш бе покрита с олово. Настъпи времето на появяването им, но сред върховете на големите дървета не се чуваше нищо. Рик проследи редицата черни рози, пътечката от сгур, по която те със Силвия се гонеха и бягаха... с ярост прогони от себе си нейния образ: горещи очи и пълни червени устни.

...Долу, под склона бе шосето... празна градина, притихнала къща, в която чака нейното семейство... След известно време се раздаде тихо шумолене. Той напрегна слуха си, но се оказа, че това е някакъв камион, който профуча по шосето с ослепително блестящи в околната тъмнина фарове.

Той продължаваше да упорствува, стоеше с разтворени крака и не бързаше да си отива. Тук ще бъде, докато те отново не се появят. Той ще си я върне обратно... на всяка цена.

Над главата му се плъзгаха прозрачни парчета мъгла, които закриваха понякога луната. Небето приличаше на обширна пустинна равнина, без топлина и живот, съсредоточила в себе си смъртоносния

студ на дълбокия космос, без слънчеви лъчи и живи същества. Рик гледаше нагоре, докато не го заболя шията. Равнодушните звезди надникваха и отново се скриваха зад разпокъсаното покривало. Там имаше ли още нещо? Силвия ги интересуваше... Тя беше вече при тях!

Зад него нещо почти безшумно зашава. Рик просто го почувствува, поиска да се обърне и тогава изведнъж от всички страни оживяха дърветата и храстите. Сякаш се изправиха на картонени крака и започнаха да треперят и ходят, а сенките им се мятаха наоколо. Нещо се движеше сред тях без шум, бързо решително и... изчезна.

Те се появиха.

Той ги усети. Те не даваха на силата и огъня си да се проявят. Студени безучастни статуи, строени между дърветата и затъмняващи с величието си гигантските кедри, чужди на него, чужди на света му, явили се тук от любопитство и по навик.

— Силвия! — отчетливо призна се той. — Къде си?

Отговор не последва. Вероятно сред тях я нямаше. Почувствува се нелепо. Безформено петно проплува с белотата си край легена, падникна или надвисна над него за миг и мигновено изчезна. Въздухът над кръвта завибрира, когато друг очакван гигант го огледа и отново затихна, щом онзи изчезна.

Паниката овладя Рик. Те отново го напущаха. Отиваха си в собствения свят. Легенът бе отхвърлен — те не се интересуваха от него.

— Чакайте — тихо измърмори той.

Няколко бели сенки се спряха. Момчето се запъти към тях, като се страхуваше от трепкащата грамада. Ако само един от тях се докосне до него, той ще се превърне в тъмна купчинка пепел. И на няколко крачки от тях той се спря.

— Вие знаете какво искам — каза той. — Искам тя да се върне. Не трябваше да я взимате.

Отговорът беше мълчание.

— Вие сте прекалено жадни — продължи той. — Вие направихте грешка. В края на краищата тя би дошла при вас. Тя се готвеше за това.

Черната мъгла зашумя. Като отговор на гласа му сред дърветата се задвижиха и запулсираха мъждукащи фигури.

„Вярно“ — донесе се далечен и безлик звук, който премина край него, от дърво на дърво, без цел и насоченост. После убит от нощния

вятър, той умря като неясно ехо.

Рик се успокои. Те бяха останали, виждаха го, слушаха го, очакваха какво ще каже.

— Мислите ли, че това е правилно? — изрече той. — Тук я чакаше дълъг живот. Ние се канехме да се оженим, да имаме деца...

Отговор не последва, но момчето почувствува нарастващо безпокойство. То внимателно се вслушваше, но нищо не можеше да долови. Накрая разбра, че между тях възникна спор и се поведе борба. Напрежението нарастна. Появиха се още светещи фигури. Облаците и ледените звезди не се виждаха през тях. Глутницата им се увеличаваше с нови екземпляри.

— Рик! — раздаде се глас наблизко, треперещ и плаващ обратно в тъмнината край дърветата и мокрите храсти. Той едва го чуваше, думите изчезваха още при произнасянето им. — Рик... помогни ми да се върна...

— Къде си ти? — опита се да я открие той. — Какво мога да направя?

— Не зная — гласът ѝ едва се различаваше от вълнението и болката. — Аз не разбирам нищо. Стана нещо неправилно... Те сигурно са разбрали, че аз... вече поисках да си тръгна. Аз не исках!

— Знам — каза Рик. — Стана случайно.

— Те са ме чакали. Ковчегът, легенът... но това се случи прекалено рано.

През огромното разстояние, което разделяше двата свята, той пое нейния ужас.

— Рик, аз размислих. Искам да се върна.

— Това не е толкова лесно.

— Знам. Рик, времето на тази страна тече по друг начин. Аз си тръгнах толкова отдавна, струва ми се, че твоя... свят едва се помръдва. Изминаха години...

— Само седмица — уточни Рик.

— Ето тук се крие тяхната грешка. Нали не ме виниш в нищо? Те знаят, че нещо не е в ред. Тези, които са виновни понесоха наказанието си, но това не може да ми помогне.

Страданието и страхът така измениха гласа ѝ, че той едва го разбираше.

— Как да се върна?

— Те не знаят ли?

— Казват, че това е невъзможно — гласът ѝ потрепера. — Те разрушиха тялото ми... изгориха го, превърнаха ме на пепел. Не остана нищо, в което да се преместя.

Рик въздъхна дълбоко.

— Застави ги да намерят друго решение. Това е по силите им. Нима те наистина не могат? Те са те взели прекалено рано... и са длъжни да те върнат. Това е техен дълг.

Белите сенки разтревожено се размърдаха. Конфликтът сред тях нарастваше. Те не можеха да постигнат съгласие. Рик неуверено се дръпна няколко крачки назад.

— Казват, че било опасно — донесе се отнякъде гласът на Силвия. — Веднъж се опитали да направят нещо подобно — тя се опита да се справи с гласа си. — Връзката между твоя и този свят е много непостоянна. Премества се прекалено голямо количество свободна енергия. Силата, която използваме, всъщност, не е наша. Това е единна енергия, обуздана и контролирана.

— Защо тогава те...

— Тук е по-висш континуум. Съществува естествен процес на преместване на енергия от нисшите във висшите области. Но обратният процес е опасен и пълен с риск. Кръвта е проводник и ярък маяк.

— И като пеперудките летят към лампичката — тъжно каза Рик.

— Ако ме изпратят обратно и стане нещо непредвидено... — тя направи кратка пауза. — Ако това стане, аз мога да се загубя между двата свята. Ще ме погълне свободната енергия. Изглежда, тя е частично жива. Което е необяснимо. Спомни си Прометей и огъня...

— Ясно ми е — потвърди Рик.

— Скъпи, ако те все пак се опитат да ме изпратят обратно, трябва да си намеря поне някаква обвивка, в която да се намърдам. Нали повече нямам плът. В този свят няма реална материална форма. Това, което виждаш, крилата и белотата, в действителност не съществува. Върна ли се обратно...

— Ти трябва да създадеш нещо — каза Рик.

— Аз съм длъжна да придобия нещо като тяло. Да вляза в него и да му дам някаква форма. Както Той е направил в началото на Вашия свят.

— Щом те са го правили веднъж, защо не го повторят?

— Този Единственият, който Го извършил, си отишъл някъде. Издигнал се горе. — В думите и прозвуча мъчителна ирония. — Над този свят съществуват други. Стълбата не свършва тук. Никой не знаеше, къде е края и се вижда, че тя води нагоре и нагоре, свят след свят.

— Кой ще реши, как да постъпят с тебе? — интересува се Рик.

— Аз ще взема решението — тихо каза Силвия. — Те казват, че ще опитат, щом съм решила да предизвикам съдбата.

— А ти как смяташ, ще се решиш ли?

— Страхувам се. Какво ще стане, ако нещо не е наред? Ти не си имал възможността да видиш пространството между световите. Вероятностите са неправдоподобни... и те ме плашат. Той, Единственият, е имал смелост, докато другите се боят...

— Това е вината им. Те трябва да поемат отговорността върху себе си.

— Те го знаят това — Силвия прояви нещо като нерешителност.

— Рик, скъпи, моля те, кажи ми, какво да правя.

— Връщай се!

Настъпи тишина. После отново зазвуча същия тих и жален глас.

— Добре, Рик. Щом така смяташ, значи така трябва.

— Да, така трябва — потвърди той и се застави да не мисли за нищо. — Кажи им да започват веднага. Кажи им...

Яркото избухване се стовари като оглушителен удар върху него, поде го и го захвърли бушуващото море на чиста енергия. Те отиваха нанякъде и около тях ревеше и гърмеше. Стори му се в един миг, че видя Силвия да протяга ръка към него.

Пламъкът затихна и той остана да лежи във влажната тъмнина. Сам и сляп.

Уолтър Еверет му помогна да се израви.

— Проклет глупак! — повтаряше той отново и отново. — не трябваше да те викам. Те и така взеха от нас прекалено много.

После Рик се оказа в голямата и топла гостна. Пред него мълчеше мисис Еверет и лицето ѝ беше сурово и безстрастно. Край нея се въртяха и двете ѝ дъщери, разтревожени, развълнувани и любопитни.

— С мен всичко е наред — измърмори Рик.

Дрехите на момъка бяха изгорени и почерняли. Той изтри полепналата пепел по лицето си. В косите му се бяха намъкнали сухи тревички, в които те, издигайки се, бяха оформили изгорения кръг. Рик легна на кушетката и затвори очи, а когато отново ги отвори Бети Лу пъкна в ръката му чаша вода.

— Благодаря — измърмори той.

— Ти не трябва да мърдаш от тук — повтори Уолтър Еверет. — Защо? Защо ти направи това? Ти знаеше, какво ще се случи с нея. Сега искаш това да се случи и с тебе ли?

— Искам да я върна — тихо каза Рик.

— Нещо си мръднал? Ти не можеш да я върнеш. Тя отиде — устните му се размърдаха нервно. — Ти нали я видя.

Бети Лу внимателно гледаше Рик.

— Какво е станало? — запита тя. — Те отново ли са дошли?

Рик тежко се изправи на крака и излезе от гостната. В кухнята изля водата от чашата в мивката и я напълни с алкохол. После се изправи. На вратата се появи Бети Лу.

— Какво искаш? — попита Рик.

По лицето на момичето се появи нервна червенина.

— Знам какво е станало. Ти си ги нахранил, нали? — тя се приближи до него. — Ти си се опитал да я върнеш, нали?

— Да — отвърна едносрично Рик.

Бети Лу нервно захихика.

— Но ти не успя. Тя е мъртва... Тялото ѝ е изгорено... сама видях. — от вълнение лицето ѝ потрепваше. Татко винаги казваше, че с нея ще стане нещо лошо и наистина така стана. — тя се наклони към Рик. — Тя беше магьосница! И си получи това, което си заслужаваше!

— Тя се връща — каза Рик.

— Не! — паниката обърка съвсем неизразителните черти на момичето. — Тя не може да се върне. Тя умря, превърна се, как го казваше, от гъсеница в пеперудка... тя сега е пеперудка!

— Върви си — каза Рик.

— Ти не можеш да ми заповядваш тук — истерично произнесе Бети Лу. — Това е моят дом. Ние повече не искаме да търпим присъствието ти. Татко ще ти го каже същото. Той не желае ти да оставаш, аз не искам, мама, сестра ми...

Изведнъж всичко се измени, сякаш кинолентата се спря. Бети Лу застина с полуотворена уста, вдигната ръка и думите и бяха като замрели на устните. В миг тя се превърна в нещо безжизнено, тяло поставено под микроскопа и притиснато между две предметни стъкла. Насекомо безмозъчно, без реч и звук, към всичко безразлично и кухо отвътре. Момичето не беше мъртво, а внезапно захвърлено към зародишната неодошевеност.

В захванатата обвивка се вля нова сила и естество, нов живот, жаден като слънчева дъга, подобен на горящият флуид, който изпълни всяка нейна частичка. Момичето се разтрепера и застана. Тялото ѝ се разтресе и се удари в стената на шкафа. От горната полица падна и се разби на ситни парченца китайска чашка. Тялото се дръпна назад, поднесе ръка към устата си и широко разтвори очи от болка.

— О-о-о — въздъхна тя. — Порязах се. — главата продължаваше да се тресе и тя погледна с молба Рик. — От ламаринката или нещо друго.

— Силвия! — той я хвана, откъсна от стената и изправи на крака. Ето ръката ѝ! Той я стискаше, топла, пълна, зряла. Застиналите сиви очи, тъмнорусите коси, пълните гърди, всичко е на мястото си, както и в онзи последен миг в мазето.

— Дай да погледна — каза той. Като дръпна ръката и от лицето, развълнувано погледна пръста. Разрез нямаше, само стремително потъмняваше тънката и бяла ивица. — Всичко е наред, скъпа. Ти отново си нормална. Няма за какво да се безпокоиш!

— Рик, аз бях там — гласът и беше хрипкав и слаб. — Ти дойдоха и ме отмъкнаха. — Тя рязко се разтрепера. — Рик, напълно ли се върнах?

Той силно я притисна до себе си.

— Да.

— Това продължи толкова дълго. Там прекарах цяла вечност. Истинска безкрайност. Вече си мислех... — тя внезапно се дръпна. — Рик...

— Какво?

Страх запълзя по лицето на момичето.

— Нещо не е наред...

— Всичко е добре. Ти си в къщи. И това е най-важното!

Силвия бавно отстъпи назад.

— Но те са използвали жива форма? А не празна обвивка. Не им стигна енергията, Рик. И те си позволиха да изменят Неговото творение — в гласа ѝ прозвуча объркване. — Грешка?... Те знаеха, че равновесието е най-добре да не се нарушава. То е неустойчиво и никой от тях не е в състояние да го управлява.

Рик застана на вратата.

— Престани така да говориш! — извика той яростно. — Не съжалявай за нищо. Ако са разлюляли равновесието, то сами са си виновни.

— Ние не можем да го възстановим! — Гласът ѝ простена рязко и тънко като опъната струна. — Ние предизвикахме движение и вълните започнаха да се разпространяват. Ние, Рик, нарушаваме Неговото равновесие.

— Да вървим, скъпа — каза Рик. — Време е да поседим със семейството ти в гостната. Там ще се почувствуваш по-добре. Опитай се да дойдеш на себе си, след това което се случи.

Те се приближиха до трите фигури — две на кушетката и една край камината в креслото с право облегало. Телата им, меки и податливи, без движение, с пусти лица, не помръднаха, когато те влязоха в стаята.

Рик първо се спря и после си помисли, че нищо не разбира. Уолтър Еверет бе протегнал напред краката си в шарени чехли и задълбочено държеше пред себе си вестника в ръка. Лулата му още димеше в дълбоката пепелница, поставена на дръжката на креслото. Мисис Еверет стоеше с бродерията на колене, лицето ѝ продължаваше да бъде мрачно и непреклонно и същевременно изглеждаше непознато с изразяваната безсмисленост. А Джин седеше като кълбо, което с всяка измината минута губеше формата си.

Внезапно тя рухна. Ръцете ѝ без никаква воля в тях полетяха назад, а главата увисна. Тялото започна да големее. Чертите на лицето се измениха. И в такт с него — дрехите, цвета на косите, очите, кожата. Восъчната бледнина изчезна някъде в миналото.

Джин захапа пръстите си и мълчаливо втренчи очи в Рик. Тя премига, преди напълно да се съвземе.

— Ох! — въздъхна тя.

Устните ѝ се раздвижиха неуверено, когато произнесоха този тих и кратък звук, приличащ на слабо ехо. Момичето се надигна на

тласъци, извърши няколко некоординирани движения и когато стана с труд, се заклати към него като марионетка.

— Рик, аз се порязах — каза тя. — О, нокътчето ми или нещо друго.

Почти в същото време зашава това, което беше някога мисис Еверет. Все-още безформено и безмислено, то изпусна неясни звуци и нелепо се затръшка. Постепенно застина на едно място и придоби определен външен вид.

— Ох, пръста ми — раздаде се слабо гласче.

И сякаш бе отражение в огледалото — от креслото прозвуча глас от третата фигура. Скоро всички те повтаряха почти в един глас тези думи: четирите пръсти се движеха в хармония с устните: „Пръста ми, Рик, порязах се“.

Повторенията бяха безмислени, в думите и движенията се усещаше проява на неосъзната мимикрия. Седящите фигури до най-дребните детайли си прибичаха една на друга. И непрекъснато повтаряха тези думи.

— Какво е това? — запита Силвия.

На кушетката още едната Силвия се захвана отново да бродира и, погълната от работата, методично слагаше бод след бод. Другата Силвия в креслото вдигна вестника и продължи да чете. А третата, изпълнена със страх, се сви на кравайче.

Момчето отстъпи към вратата, последва го тази, която се намираше най-близо до него. Тя дишаше тежко, сивите и очи се бяха разтворили широко, а ноздрите се издуваха.

— Рик...

Той блъсна вратата и се измъкна вън в тъмното крило. Механично се спусна по стъпалата и зацепи спусналата се нощна тъмнина в посока на пътя. Зад него, в жълтия квадрат на светлината, се виждаше Силвия, която с нещастен вид гледаше след него. Зад гърба и надничаха останалите копия и сляпо изпълняваха своя урок.

Рик откри пикапа си и го изкара на пътя.

Натисна педала на газта и край него се замяркаха тъмни дървета и къщи. Размисли се за това, колко далеч ще отиде тази работа. Разпространяващи се вълни. Разширяващ се кръг. Нарушено равновесие.

Колата му зави по главното шосе. Скоро попадна в основния поток от коли. Опита се да разгледа какво има в тях, но те преминаваха прекалено бързо край него. Малко по-напред видя червен плимут. На кормилото седеше едър мъж в син делови костюм и весело говореше нещо с жената до него. Рик се прилипи плътно до колата и започна да ги следва. Мъжът блестеше със златните си зъби, когато се усмихваше и жестикулираше. Момичето беше прелестна брюнетка. Усмихна се на мъжа, свали белите си ръкавици, поправи косите си и после вдигна прозорчето от нейната страна.

Между тях се намърда тежък камион и Рик ги изгуби от погледа си. Тоггава той безразсъдно изпревари дизеловата грамада и се стрелна към бързо препускащият червен „седан“, скоро и него надмина и за миг видя ясно двете фигури. Момичето приличаше на Силвия: същата изящна линия на малката и брадичка, същите пухкави и леко разтворени устни, същата усмивка и същите тънки китки и ръце. Това бе Силвия. „Плимутът“ се отдръпна и пред него повече нямаше коли.

Рик кара няколко часа през тежката нощна тъмнина. Резервоарът се изпразваше. Пред очите му напред се откриваше унила хълмиста равнина, празни полета между градчетата и мъждукащи звезди на мрачното небе. Неочаквано се появи купчина червени и жълти светлини. Кръстовище, бензиностанция, голям неонов знак. Той профуча край тях.

Рик се отклони от шосето и гумите затропаха по пропитата с бензин площадка с единствена колонка. Той излезе от колата и чакъла заскърца под подметките му. Като взе шланга, Рик го пхна в отвора на резервуара. Почти го напълни, когато вратата на мрачната бензиностанция се отвори и излезе изящна жена в бял комбинезон и военна куртка, малка барета, която изглеждаше като изгубена в тъмнорусите ѝ къдри.

— Добър вечер, Рик — тихо каза тя.

Той остави настрана шланга. После излезе на шосето. Дали бе завъртял капачката на резервуара? Не помнеше. И натисна педала на газта. Колата полетя с почти сто мили в час. Той приближаваше границата на щата.

В малкото помещение на крайпътното кафене в студения мрак светеше топла жълта светлина. Рик наби спирачките и паркира на празното място до шосето.

Обкръжи го приятната миризма на пържена наденица и черно кафе. Видът на човешката храна го успокояваше. В единият ъгъл на стаята гърмеше музикален автомат. Рик се тръшна на стола и сграбчи главата си с две ръце. Суховатият фермер го погледна с учудване и отново заби нос във вестника си. Двете жени му хвърлиха по един поглед със загрижени лица. Симпатичен юноша в джинси лапаше червен боб с ориз и посрббваше кафе от димящата чашка.

— Какво ще поръчате? — попита живо руса жена с молив на ухото и събрани на кок коси. — Изглеждате ми махмурлия, мистър.

Рик поръча кафе и постна супа. Скоро той вече ядеше, като автоматически движеше ръцете си. По едно време се усети, че поглъща сандвич с шунка и кашкавал. Нима го бе поръчал наистина? Автоматът гърмеше, хора влизаха и излизаха. Зад платното на шосето, скрито в склоновете на плоски хълмчета, се виждаше малко градче. Настъпващото утро си пробиваше път с помощта на сив слънчев лъч, прекалено ясен и студен. Момчето излапа ябълковия пай и застина тъпо на мястото си, като си триеше устата със салфетката.

Заведението беше безмълвно. На улицата цареше пълен покой. Над всичко бе надвиснала тежка тишина. Автоматът мълчеше. Хората на бара не помръдваха. Само някакъв случаен камион премина с трясък. Но прозорците му бяха плътно затворени.

Рик се осмели да вдигне поглед — пред него стоеше Силвия. Тя гледаше край него с празни очи. Ръцете си беше скръстила, над ухото се намираше жълтия молив и косите ѝ бяха събрани в стегнат кок. И навсякъде пред него се намираха други Силвии. Половината от тях дремеха, някои четяха. Приличаха си като две капки вода, но бяха облечени с различни дрехи.

Рик се добра по-някакъв начин до колата си. След половин час границата на щата беше зад гърба му. Студената, но ярка слънчева светлина блещеше по росните покриви и тротуари, когато преминаваше през малките и непознати градчета.

Той видя ранобудните работни хора по блестящите от чистота сутрешни улици. Те вървяха по двама, по трима и крачките им отекваха в пълната тишина. На автобусната спирка те се събираха на групи. А ставащите от сън, закусващите, умиващите се, обличащите се в къщи бяха още повече. Стотици, хиляди, безброй — легиони. И в същото време кръгът се разпространяваше и разширяваше!

Рик напусна този град. Колата забави скоростта, когато кракът му изпусна педала... Двама души минаваха през равното поле. Те носеха книги — деца на път за училище. Пълни двойници, еднакви и неразличими. Край тях възбудено бягащи радостно кучето и не забелязваше нищо.

Те останаха назад.

Появи се нов град. Строгите кули на небостъргачите се очертаваха ясно на небесния фон. Деловите улици бяха изпълнени с шум и движение. Някъде в центъра Рик пресече търкалящата се граница на кръга и се измъкна извън него. Многоликостта смени безбройните фигури на Силвия. Сивите очи и тъмнорусите коси отстъпиха място на многочислен поток мъже и жени, деца и възрастни от всички възможни външности.

Излезе вън от града и се понесе по шосето с четири платна. Но в края на краищата той намали скоростта. Беше уморен. Тялото му се тресеше като от треска. Той беше шофирал в продължение на дълги часове.

Жизнерадостен дългокос младеж в кафяви панталони и светъл пуловер вдигна пред него палеца си. Рик спря и отвори предната врата.

— Качвай се — каза той.

— Благодаря, приятел — момчето се намърда вътре и докато се наместваше, Рик набра отново скорост. Той хлопна вратата и с благодарност се отпусна на седалката. — Тук е така топло и приятно да се стои.

— Надалеч ли отиваш? — заинтересува се Рик.

— А, чак до Чикаго. — Момчето се усмихна нерешително. — Не си мисля, разбира се, че ще ме докарате до там. Но дори да е малко, аз ще ви бъда много благодарен. — Той с любопитство огледа Рик. — А къде всъщност отивате?

— Където ми видят очите — каза Рик. — Аз ще те закарам до Чикаго.

— Та това са двеста мили!

— Прекрасно — възхити се Рик, преустрои се в лявата страна и увеличи скоростта. — А ако ти хареса Ню-Йорк, ще те закарам и там!

— Вие добре ли сте? — момчето неспокойно се дръпна от него. — Аз, разбира се, съм Ви много благодарен, но... — той замълча

нерешително. — Имам предвид, че не бих искал заради мен да променят маршрута си.

Рик се съсредоточи на шосето и ръцете му здраво хванаха волана.

— Аз карам бързо, не забавям и не спирам.

— Бъдете внимателни — разтревожи се момчето. — Не искам да се окажа в някоя авария.

— Плюя на всичко това.

— Но така е опасно. Ами ако се случи? Прекалено е рисковано.

— Ти не си прав — мрачно измърмори Рик, без да откъсва поглед от шосето. — Това си заслужава риска.

— Но ако нещо се случи... — той нерешително прекъсна и след миг продължи: — Аз бих могла да се загубя. Това беше така лесно. Всичко е така неустойчиво. — Гласът трепереше от безпокойство и страх. — Рик! Моля те...

Момъкът се обърна рязко.

— Откъде знаеш името ми?

Момъкът се сви на четири и се прилепи до вратата. Лицето му стана меко, заприлича на разтопен восък, сякаш бе загубило очертанията си и се бе слепило в безформената маса: „Аз не искам да се връщам — каза той, — но аз се страхувам. Ти не си видял това пространство между... Там няма нищо друго освен енергия, Рик. Той го е преодолял отдавна-отдавна и никой не знае как“.

Гласът прескочи на висок и чист дискант. Косите постепенно станаха тъмноруси. Ясните и сиви очи гледаха изплашено Рик. А той с изтръпнали ръце натисна кормилото и си наложи да не мърда. Постепенно скоростта спадна и колата премина в десния ред.

— Спираме ли? — запита фигурата до него. Сега и гласът ѝ беше на Силвия. Като насекомо изтегнало се на приятна слънчева светлина тя замръзна и се затвори в новата си реалност. После се размърда на мястото си и се огледа.

— Къде се намираме? Отиваме в града ли?

Рик рязко натисна спирачките, протегна се към дръжката навратата и с един замах я отвори.

— Слизай!

Силвия го погледна с изненада.

— Какво правиш, Рик? Какво? Какво е станало?

— Слизай!

— Рик, аз нищо не разбирам — тя леко се обърна и краката и докоснаха тротуара. — Нещо с колата ли? Аз си мислех, че всичко е нормално.

Младежът меко, но настойчиво я избута и затръшна вратата. Колата просто подскочи и се вля в потока на сутришното движение. Зад него остана малката и сломена фигурка, която като зашеметена се движеше напред изумена и обидена.

Той с труд отмести погледа си от задното огледало и натисна педала до дупка.

Сети се, че има радио в колата, включи го и се разнесе шума и трясъка на смущенията. Завъртя копчето по станциите и улови някакъв удивен женски глас. Отначало не разбираше думите, но когато позна чий е, побърза да изключи приемника.

Нейният глас! Жален и бърборещ. Къде се намира тази радиостанция? В Чикаго ли? Нима кръгът е стигнал до там?

Рик намали скоростта. Нямаше защо да бърза. Енергията го беше изпреварила и сега се намираше далеч напред. Из фермите на Канзас, в малките магазинчета на старите градчета по Мисисипи, по мрачните улици на работническите селища на Нова Англия бързаха тълпи тъмнокоси жени със сиви очи.

Скоро движението на енергията ще пресече океана и ще обхване целия свят. В Африка това ще изглежда най-малкото странно. Краали, където живеят само бели млади жени и всичките съвсем приличат една на друга. Те ще ходят на лов, те ще събират плодове, те ще мелят брашно, те ще обработват кожата на животните. Жените ще палят огъня, ще тъкат и внимателно ще заострят ножовете и брадвите си.

А в Китай... Безмислено се усмихна. Там тя също ще изглежда странно. Строга куртка с висока яка, почти монашеско облекло на младите партийни кадри. Парад. Силвии, които маршируват по улиците на Пекин. Ред след ред. Дългокраки, пълногръди девиси с тежки руски винтовки. Носещи лопати, кирки, лостове. Колони войници. Работници с любимите им инструменти. И приемащите парада е същата тази фигура, която се намира на трибуната, извисяваща се високо над площада. Една изящна ръка ще бъде вдигната, а меките и приятни черти на лицето ще бъдат застинали и неизразителни.

Рик напусна централното шосе и се отклони в страничен път. След секунда се озова отново на шосето, но в обратна посока. Тръгна бавно и вяло.

На кръстовището към колата му си запробива път регулировчика. Рик беше като вцепенен.

— Рик — зашепна тя умоляващо, когато се добра до прозорчето му, — нали всичко е добре?

— Да, разбира се — отговори той тъпо.

Тя протегна ръка през отвореното прозорче и го докосна. Познати пръсти, червени нокти, ръка, която той така добре познаваше.

— Аз така искам да бъда с теб. Ние нали пак сме заедно? Та аз се върнах?

— Разбира се.

Тя печално поклати глава.

— Нищо не разбирам — повтори тя. — Аз мисля, че всичко премина добре.

Колата изрева яростно и се метна напред. Кръстовището остана далеч назад.

Денят мина. Рик се чувстваше като изцеден лимон. Той автоматично насочи колата към своя град. От всички страни по улицата тя бързаше. Тя беше навсякъде. Той стигна до къщата си и паркира пред нея.

В празния хол го посрещна прислужника. Рик позна мръсния парцал в ръката, метлата и коша с дървените стружки.

— Моля те, Рик — молеше тя, — кажи ми, какво се случи? Моля те, кажи ми!

Той побърза да мине край нея, но тя отчаяно се хвърли по него.

— Рик, аз се върнах. Ти не го ли разбра? Те прекалено рано ме бяха взели и затова ме върнаха обратно. Това било грешка. Аз повече няма да ги викам. Всичко е минало. — Тя го следваше по стълбите, по хола. — Никога, чуваш ли, никога повече няма да ги викам.

Той се качи на втория етаж. Силвия се поколеба, после седна на долното стъпало, жалка и нещастна, тъничка фигурка в големи работнически дрехи и огромни ботуши.

Рик отключи вратата и влезе в апартамента.

През прозореца сияеше следобедното тъмно-синьо небе. Покривите на най-близките сгради проблясваха на бяло под парещото

слънце.

Тялото го болеше. Той с труд се добра до ваната и тя му се стори непозната и чужда. Пусна топлата вода, нави ръкави и заплиска лицето си. За миг погледна огледалото и това, което видя и очакваше да види, беше там: ужасно, безумно и разплакано лице. Трудно бе да го разгледа — то трепереше и се дърпаше.

Сивите очи блестяха от ужас. Червената уста трепереше, на шията пулсираше синя жилка, а меките тъмноруси коси падаха на челото. Лицето изглеждаше така печално... Девојката се наведе, да се изтрие.

Тя се обърна, с мъка излезе от банята и отиде в гостната. Объркано се спря, после седна в креслото и закри очи, болна от страдание и умора.

— Рик! — зашепна тя с молба в гласа. — Опитай се, да ми помогнеш. Аз нали се върнах? Нали? — тя объркано поклати главата си. — О, Рик, аз мислех, че всичко е наред.

ДЖОРДЖ АЛЕК ЕФИНДЖЪР СПИРАНЕ НА СЪРЦЕТО

В съседните градчета като Бог и Лийпър продължава да се говори за „Убийствата в Гримидж“. Но в самия него обаче отдавна не се споменава нищо за това. Тези произшествия се бяха случили преди много време и оттогава много събития са изтекли и много хора са напуснали Гримидж или белия свят.

А трябва да се спомене, че Гримидж е едно от най-затънтените селища не само в Пенсилвания, но и в цялата страна. В него дори няма приличен търговски център, където човек да напазарува направо от колата си и където, ако пожелаеш да научиш дъщеря си да паркира правилно своя мустанг, ще ти се наложи да излезеш на десетина мили и едва тогава да намериш прилични жълти линии.

Такива са нещата днес, а преди петнадесет години са били още по безнадеждни. Сега поне наблизко минава федералния път, но входът до градчето е така дяволски разположен, че идващите трудно го виждат след края на надлеза. Само табелата с надпис „ГРИМИДЖ“ и червената стрелка подсказва за съществуването му. И разстоянието от нея до отклонението е толкова малко, че колите не успяват да забавят скоростта си и отминават. Освен това един храст е израстнал точно пред знака и закрива втората сричка. Нищо не показва, че хората по поддържане на федералните пътища поне веднъж са се постарали да го подстрижат и да осигурят чист хоризонт за профучаващите погледи.

Така, че пред обикновения човек има две възможности: или да знае накъде отива и да търси усърдно отклонението или да попадне там по някаква глупава случайност. И в двата случая си заслужават нещата които ще изживеете.

Длъжен съм пак да повтора: така е днес, а преди петнадесет години е нямало на разположение дори този неясен и полужакрит зелен надпис. Единственото което можеше да направи тогава един изморен търговски пътник, бе да спре при някой фермер и да попита за пътя.

— Да — отговори този фермер, — има наблизно подобно градче, на осем или десет мили разстояние, но не мога да се спомня дали така се казваше. Карайте оттук и ще стигнете до него.

Фермерът замълча и се занаслаждава на объркания и нещастен вид на уморения човек.

— Лесно ще познаете градчето — продължи фермерът бавно. — На площада, в центъра, има топ. Наоколо по фермите няма нито топове, нито нещо подобно.

Фермерът търпеливо изчака търговския пътник да се качи на прашната си кола, да потегли към Гримидж и едва тогава се заехи.

Но поне дадената информация беше точна. Тогава, преди петнадесет години, Гримидж бе разположен на около седем-осем мили от фермите. Търговският пътник нямаше никакви проблеми повече и пристигна безпрепятствено в градчето. Нямаше нито мотели, нито Холидей Ин, нито Къдлини Корт, нито Хауърдз Джонсън. Единственото, което можа да го зарадва бяха малките магазинчета по Ридж стрийт. Но понеже беше след шест часа (а в събота след три) и те бяха затворени, той нямаше къде да попита за някой хотел. Тогава се отправи към вагона на мисис Пъркинз, където се принуди да влезе.

Вътре в тази закусвалня се носеше лека омара от дима на загоряла мазнина. Иначе изглеждаше достатъчно приятно място за кратка почивка. Съдържателката ѝ нямаше достатъчно време и средства да се занимава с украсата на вагона-ресторант и в крайна сметка помещението изглеждаше доста неуютно и неприветливо, но в никакъв случай неинтересно. Търговският пътник, след продължителните часове прекарани зад кормилото, я намери за почти освежаваща.

— Какво ще поръчате, сър? — попита сервитьорката.

Той я погледна с изморените си очи. Момичето бе младо, на възраст ученичка от горните класове, която работи в свободното си време да препечели някой и друг долар за филмовите си списания.

— Мога ли да погледна менюто — попита той.

Момичето кимна и се протегна край търговския пътник с цел да издърпа листа с менюто от мястото му зад контейнера със салфетките.

Вагон-ресторантът на мисис Пъркинз по нищо не се различаваше от множеството подобни заведения разхвърляни навсякъде из Америка. И в това до известна степен се криеше техния чар. За

търговския пътник бе нещо като условен рефлекс да си поръча къс печено месо, картофено пюре, зелен грах и накрая чаша кафе. Той винаги внимателно изучаваше менюто, но си поръчваше винаги едно и също. А жена му, когато излизаха заедно вечер в Страудбърг винаги предпочиташе патладжани Пармезан, докато синът му — чийзбургер. Но винаги, винаги имаше нещо възбуждащо, екзотично и изпълнено с копнеж чувство на надежда, че някой ден ще открият нещо изключително в обикновения лист на най-обикновеното меню. И често се чудеше, дали, ако това се случи, би се осмелил да си го поръча.

Няколко минути по-късно сервитьорката поднесе поръчаното блюдо и той измънка нещо като благодаря, но момичето не се отдалечи — стоеше близо до кабината и мъжът започна да се пита, дали не е сторил нещо както не трябва.

— Вие, изглежда, за първи път идвате в града ни? — поинтересува се тя.

Той я погледна и не каза нищо.

— Попитах ви, защото аз познавам всички в Гримидж — продължи тя. — Той е малко градче.

— Да — каза търговският пътник, като дъвчеше бавно храната си, — така е, идвам тук за първи път.

— Да не сте случайно от Ню-Йорк?

— Не, Страудбърг.

— О! — тя се завъртя малко нервно и търговския пътник бе готов да се закълне, че ще го попита още нещо. Както бе успял да прецени, девойката бе доста хубава и привлекателна независимо от незрялата си възраст. Косите ѝ с естествения цвят на свеж морков бяха стегнати в две къси плитки. Но лицето ѝ бе толкова лишено от запомнящи се черти, че трудно можеше да се опише. Тя говореше с нисък и дрезгав глас, който бе до известна степен неприятен.

— Работа ли имате в нашия град, сър?

— Не, просто минавам и реших да зърна какво представлява.

Момичето го изгледа втренчено, след което се засмя.

Търговският пътник се усмихна.

— Чудя се, обаче — заинтересува се той. — Дали мога да се настаня в някой хотел наблизо. Не се чувствавам добре, че да карам през нощта.

— Хотел няма — отвърна сервитьорката, — Но ако наминете към леля Роужи, може би ще намерите свободна стая за гости. Тя обикновено подслонява пътниците.

— Тя изглежда ви е роднина.

Момичето поклати отрицателно глава.

— Ние я наричаме така, а иначе е прекалено стара, та да бъде нечия леля.

— Добре — каза мъжът, — може да опитам. Бихте ли ми посочили, как да стигна до там? Ако имате нужда, може и да ви откарам някъде.

— Не, благодаря за предложението — отговори девойката. — Трябва да остана още малко тук. Но защо не изчакате изчакате още няколко минути. Скоро очаквам да се появи Стария мъж Дарфи, който пристига тук горе долу по това време. Той може да ви заведе там. Леля Роужи не обича да подслонява който и да е, но ако чичо ми ви заведе и Вие кажете, че аз ви изпращам, предполагам, че нещата ще бъдат наред.

— Старият мъж Дарфи ли? Ъ?

— Да, той — потвърди тя. — Хапнете още едно парче пай, докато чакате?

— Права сте, дайте едно парче пай — каза търговския пътник и въздъхна. — Е, щом ще чакам този старец, да ме заведе при леля Роужи, защо не ми разкажете, какви обичаи имате тук?

Сервитьорката се усмихна.

— Благодаря, но градчето ни не е много голямо, не забравяйте това.

— Така е — съгласи се той, — не е много голямо.

Тя отиде зад тезгяха и донесе парче ябълков пай и още едно малко кафе.

— Сега ще ви напиша сметката, мистър...

— Нюбай — каза търговският пътник. — Името ми е Нюбай.

— Прекрасно — зарадва се момичето, — аз пък съм Лорън. Желаете ли още нещо?

— Като Бейкол, нали? — попита той.

— Нещо подобно — каза тя. — Само че фамилията ми е Кромбъргър.

Тя постави сметката до чинията и отново се отдалечи, но този път изчезна в кухнята. Нюбай изяде десерта си бавно и се чудеше дали би могъл да напусне този вагон и да отпраши по пътя, без да се прави на глупак. Той бе заплел цяла мрежа от ангажименти с това момиче и сега щеше да му бъде доста неловко, ако ѝ каже, че си тръгва. Засмя се със сарказъм на собствения си идиотизъм. Сигурно никога повече нямаше да види Лорън Кромбъргър и въобще имаше ли значение, какво би си помислила тя за него. Той трябваше да си плати сметката и можеше да напусне без да каже нито дума повече. Или да изчака този стар мъж Дарфи. Дразнеше го някакво любопитство.

Търговският пътник бе изял пая си и тъкмо отпиваше последната глъдка на поистиналото си кафе, когато вратата се завъртя и отвори. Един невероятно занемарен мъж влезе във вагона. Нюбай не се усъмни, че това е стария мъж Дарфи, който щеше да го заведе през мрачните огласяни от щурците пътеки на Гримидж до мистериозната къща на леля Роужи. Ако този човек беше някакъв знак, помисли си Нюбай, умореният пътник би могъл да бъде посъветван, да хвърли камък по стъклото и да прекара нощта в окръжния затвор.

Старият мъж Дарфи вероятно не беше толкова стар. Нюбай прецени, че е някъде между петдесетте и шестдесетте. Дългата му сива коса висеше на мазни кичури зад ушите и се разстилаше по яката. Лицето на Стария мъж бе дълбоко прорязано от бръчки и покрито с гъста и четинеста брада, а напуканите и отекли устни създаваха впечатление, което едновременно бе и отблъскващо и жалко. Очите му бяха почти закрити от торбичките около тях и той впери поглед в търговския пътник през червиникавите им воднисти цепки. Карираната риза на гърба му бе отдавна избеляла, а кадифените и изтъркани до лъскаво панталони бяха прекалено къси за възрастта му. Чорапите изглежда бяха непознат лукс за него и кирливите глезени, остри и кокалести, се полюшкваха между скъсаните маншети и парцаливите му чехли.

В ръцете си носеше мръсен син пешкир. Погледна Нюбай и смотоледи нещо под носа си, после седна до тезгяха. Стоя неподвижно няколко секунди, надигна се и тръгна бавно към едно от купетата. Търговският пътник го наблюдаваше без да показва никакви емоции. Старият мъж Дарфи седна в купето, но скоро стана още веднъж и се премести на отсрещното място.

— Знаеш ли — обърна се към него Нюбай, — ако ти се наместиш в купето зад тебе, а пък аз отида до тезгяха и след това ти се преместиш на моето място, ние двамата ще сме извършили точно три премествания.

— Не мога да намеря точно-точното място — отвърна Старият мъж Дарфи.

— Много от нас имат подобни проблеми — допълни Нюбай.

— Аз имам постоянно място. Идвам тук всяка вечер и сядам на едно и също място, но понякога забравям, кое е то.

— Е, лека нощ — каза Нюбай, като се изправи и намери да тръгва.

Точно тогава Лорън се върна.

— Играете ли шах? — запита тя. — Току-що ви чух да говорите.

— Да — отворна търговският пътник, — когато пътувам аз винаги нося малък магнитен шах с мен и понякога играя, ако няма какво друго да правя.

По някаква своя причина Лорън се замисли. Нюбай сви рамене и се запъти към вратата.

— Аз искам да играя — изведнъж каза Старият мъж Дарфи.

Нюбай се спря на половината път до вратата. Гласът на пияницата звучеше ясно и повелително.

— Доста съм добър — продължи да настоява Дарфи, — и ще ти доставя удоволствие.

— Съжалявам, но трябва да тръгвам — отговори Нюбай и се обърна.

— Вие имахте достатъчно време да изядете един пай — спря го Лорън. — Трябва да останете за една партия. Старият мъж Дарфи умира за шах. Аз желая да видя как го прави. Освен това той щеше да ви заведе у леля Роужи, не беше ли така?

Търговският пътник се обърна и се върна на мястото си в своето купе.

— Добре — съгласи се той, — мисля, че орисниците са заговорничели срещу мен.

Лорън леко се намръщи.

— Вие не бива да го правите, ако не желаете — обясни тя. — Аз само си представих, че би било хубаво да стане.

— Дяволской срещу Дрийн — каза Старият мъж Дарфи, — Копенхаген, 1926 година. Спомняте ли си втората партия? Оставеният под заплаха топ — изглежда като недоглеждане — истински майсторски ход.

— Вие били ли сте там? — любопитствува Нюбай.

Старият мъж Дарфи се втренчи в събеседника си за миг, зачервените му очи се присвиха още повече, закашля се и влажния тънък звук предизвика отвращение у Нюбай.

— Не — отвърна пияницата. — Четох по вестниците и това е всичко.

— Има ли някакво значение? — попита Лорън.

— Просто искам да знам срещу какъв играч ще седна — каза Нюбай. — Достатъчно съм се наслушал за шахматисти-ентусиасти, които в малки градчета като вашето гледат да уловят някой балама като мен.

— Ние не правим такива неща — възрази Старият мъж Дарфи.

— После, този град не е толкова голям — допълни Лорън.

— Да, наистина, не е — съгласи се Нюбай, — и аз се надявам за това. Тогава няма кой да ме накара да играем на кегли или нещо подобно.

— О, стига да пожелаете има и ентусиасти за кегли — допълни Лорън.

Търговският пътник само кимна.

— Аз предпочитам само да чета за различни шахматни партии — заобеснява Старият мъж Дарфи. — Не сядам често да играя. Но чета и съм прегледал всичко свързано с шаха, което се намира в градчето ни.

— Това не е много голям град — саркастично напомни Нюбай.

— Не, не е! — съгласи се с него Лорън.

Настъпи неловка тишина. Нюбай си заигра с предметите по масата. В тези мигове някак отчетливо долавяше ниското механично бръмчене от кухнята и премигването на флуоресцентното осветление. „И какво толкова — помисли си той. — Трябва само да се надигна, да кажа довиждане и изчезвам през вратата. Каква детинщина! Истинска сцена от «Марти», господи!“ Но въпреки това не тръгна. След минута вратата на вагона се отвори и вътре влезе една стара жена.

— Лельо Роужи — извика Лорън, — какво невероятно съвпадение.

Нюбай само изпъшка и се обърна да огледа жената. Тя бе толкова стара и краката ѝ така мънички и болезнени на вид, че той неволно си я представи в инвалидна количка и се учуди на факта, че успява да се придвижва сама. Тялото ѝ бе тънко и мършаво. Напуканата съсухрена кожа сякаш бе опъната на рамка от стъклени влакна. Косата ѝ бе бяла и увиснала на безцелни кичури. Движенията и бяха толкова непостоянни и чудновати, че жестовете ѝ не биха могли да се отличат от самопроизволни спазми. Сложната плетеница от бръчки и линии по лицето караха наблюдателя неволно да отмести поглед. Нюбай разбра, че никога не би постигнал истината за нейните ириси. Черната рокля падаше между колената и към глезените бе украсена с розови и зелени точки. А на краката ѝ се мъдреха огромни и квадратни черни обувки. Тя се движеше бавно, превита на четири и сякаш с всеки час се приближаваше все по-плътно към влажната земя. Бабицката не би могла да умре в този миг, но подобно на смачканите при катастрофа коли не си заслужаваше да я заменяш с нещо друго. Докато продължаваше да изпълнява и най-малката роля в белия свят, щеше да се върти наоколо.

— Тъкмо говорихме за Вас, скъпа — зарадва се Старият мъж Дарфи, стана от купето си и помогна на старата жена да седне.

— Така ли? — изрече тя с такъв сух глас, съвсем противоположен на влажния пиански. Усещаше се някакъв европейски акцент със странен примес на славянска жилка. — Аз си мислех за вас и затова дойдох.

— Тя не идва често — поядни Лорън. — Прекалено е крехка, да се разхожда извън къщата си.

— Аз съм смаян, че изобщо дойдохте — каза Нюбай.

— И сигурно сте изненадан, че тя се появи точно, когато започнахме да говорим за нея, нали? — каза Старият мъж Дарфи. Пияницата не изчака търговският пътник да отговори и се обърна отново към леля Роужи. — Този млад мъж играе шах, скъпа.

— Шах ли? — възкликна лелята и се обърна да надникне над преградата на своето купе. — Вие наистина ли играете шах? Тогава сте попаднали където трябва. Младият Дарфи играе добре шах. Той не Ви ли каза вече?

— Да — потвърди Нюбай и въздъхна тъжно като разбра, че последният гвоздей е забит и последната тухла поставена в стената,

която трябва да го задържи тази нощ в Гримидж.

— Господинът се нуждае от място където да преспи тази нощ — каза Лорън. — Ние уговорихме една партия със Старият мъж Дарфи, но не бива да забравяме, че гостът утре отново ще тръгне на път. Аз си помислих, че Вие може да му предложите стая.

— С удоволствие ще го поема — съгласи се леля Роужи. — Шублик, ако той изиграе партия със Младия Дарфи, аз няма да поискам наем.

— Колко мило от Ваша страна — каза Нюбай, — но аз ще бъда щастлив, ако...

— Не, не и не — разпали се леля Роужи. — Вие наистина ще ме направите щастлива, ако играете с Младия Дарфи. Мина толкова много време.

— Аз ще бъда доволен да Ви откарам тогава в къщи — съгласи се търговският пътник. — Изглежда доста отдавна тук не е стъпвал човек, който да играе шах?

— Така е — каза Лорън. — Но другите пътници си намираха други неща за развлечение.

— Гримидж има какво да предложи — каза Старият мъж Дарфи.

— Независимо, че е такъв малък град — допълни Лорън.

— Наистина — започна леля Роужи, — той не е много голям град, но се самообслужва, както сам ще разберете. Всичко което е нужно на човек може тук да се намери. Тази нощ е така със шаха. Млада Лорън, намерете шах!

Момичето се наведе зад тезгяха. Дочу се тракането на съдове от сребро и плъзгането на бутилки. Нюбай се зачуди що за противник ще бъде Стария мъж Дарфи. Но това особено не го тревожеше.

— Намерих го! — провикна се Лорън и размаха неугледния картонен шах на оранжеви и черни квадрати.

Нюбай отдавна не бе виждал подобен шах.

— А къде са фигурите? — попита леля Роужи.

— Тук са — каза Лорън и повдигна хартиен плик, целият на мазни петна.

— Прекрасно — каза Старият мъж Дарфи.

— Чудесно — гракна и Нюбай. — Сега остава да доведете и мисис Пъркинз. Може би и тя ще поиска да погледа това събитие на века.

— Не — отговори Лорън. — Тя трябва да се приготви за закуската утре. Мисис Пъркинз е като малка и трудолюбива пчела.

— Чудя се, как ли тя предпочита да се забавлява — подхвърли Нюбай лениво, колкото да каже нещо.

— Тя взима уроци по мамбо — гласът на сервитьорката бе леко тържествен. — Горе при У.

Нюбай вътрешно потрепера.

— Хайде, да започваме — предложи Старият мъж Дарфи, когато Лорън отвори кутията с шаха и всеки зае отреденото му място. — Мисля, че Вие като гост, трябва да бъдете с белите фигури.

— Благодаря Ви — съгласи се Нюбай.

— Няма за какво — възрази гордо пияницата. — Аз имам преимуществото да играя на собствен терен, така да се каже.

— Ние всички, разбира се, ще поддържаме Младия Дарфи — каза леля Роужи. — Но това няма да е срещу вас, повярвайте ми!

— Естествено — съгласи се Нюбай, — той си е ваше момче.

Старецът се разкикоти.

Двамата мъже безмълвно наредиха фигурите. Нюбай желаше колкото се може по-бързо да свърши играта, да откара лелята у дома и, да се наспи добре и да офейка от града още при първите слънчеви лъчи. За съжаление, това не бе неговата мечта за добро прекарване на вечерта.

— Ваш ред е — напомни Старият мъж Дарфи.

Нюбай въздъхна тежко, протегна ръка и премести пешката пред дамата си — d2-d4.

— О-хо, погледнете! Дамски гамбит. Прекрасен дебют — каза пияницата. — Класика. Но започването с царската пешка води до по-ефектна игра. Вие предпочитате да овладеете центъра, като стратегия е прекрасно, и ще подкрепите заплахите си с незабавно въвеждане в действие на вашата дама. Вие ме изкушавате да приема жертвата на пешката след c2-c4. Мога ли да я взема? Нека видим какво ще последва — и старецът отвърна с d7-d5, след което се усмихна на Нюбай.

— Да се играе със Стария мъж Дарфи е истинско удоволствие — задърдори Лорън. — Той знае така добре тази игра. От него дори когато само гледам научавам толкова много неща.

Нюбай само кимна. Пияницата беше бая смахнат и търговският пътник наистина се чудеше откъде този стар глупак бе черпил познанията си за шаха. Затова реши да се отклони от каноните. Изигра Kg1-f3.

— Прекрасно, прекрасно — извика старият мъж Дарфи. — Вижте, леля Роужи, вижте, мис Кромбъргър, как неговият кон пази предвижената пешка и сам напруга сили за атака. Практичен ход и аз го очаквах. Гамбитът ще бъде предложен след известно време, през което белите фигури ще се развият. Досега не откривам грешка в играта на мистър Нюбай и ще последвам примера му. — Старият мъж Дарфи изигра Kg8-f6.

— През средата на дъската се оформя ос на симетрия — прошепна Лорън.

— Нима се страхувате, Младежо Дарфи? — запита леля Роужи. — Това ли е причината да подражавате на вашия противник? Сигурна съм, че това не е много умно. Да не би да сте забравили, че той има преимуществото на първия ход?

— Гледайте тогава — каза Старият мъж Дарфи и нежно се усмихна.

„О, свети Петре“ — помисли си Нюбай и изигра без да се колебае 3.e2-e3.

— Господи боже! Човече! — провикна се пияницата. — Какво направихте Вие?

— Преместих една пешка — отговори Нюбай.

— Така е — съгласи се Старият мъж Дарфи, — но сигурен ли сте, че това искахте да направите?

— Нещо не е ли в ред? — поинтересува се Лорън.

— Ужасно! — възкликна пияницата. — Нашият приятел направи глупава грешка. Все едно губи играта на третия ход.

— Може би вие ще му разрешите да се върне — предложи леля Роужи мило.

— Съгласен съм — каза старецът.

Нюбай се усмихна.

— Може ли една Кока кола? — попита той.

Лорън кимна и отиде да донесе.

— Моят ход ще си остане същия — продължи Нюбай.

Пияницата сви рамене.

— Аз виждам, че мистър Нюбай е затворил пътя на чернополия си офицер — каза леля Роужи. — Но може би това не е чак толкова лоша идея.

— Не е ли? — провикна се Старият мъж Дарфи. — Та той премести пешката вместо да развие някоя фигура. Това по-късно ще му навреди. — но сам премести собствената си царска пешка е7-е6.

— За бога, мистър Дарфи, защо играете така — попита Лорън.

Пияницата направи смешно изражение с лицето си.

— Чиста благотворителност — каза той.

Леля Роужи се разсмя.

Нюбай не каза нищо, извършваше подготовката за системата Коле и както изглежда пияницата нищо не подозираше. Старият мъж Дарфи ще го загази изненадващо. Следващият ход бе изигран бързо Of1-d3.

— Нещата се развиват много добре — поясни старецът. — Вижте, аз местя напред с два хода пешката с7-с5. Нали виждате, как това разкрива пътищата на фигурите ми? Да знаете само колко е важно това. Вашите фигури са като блокирани.

— Извинете, как Ви беше името? — запита леля Роужи.

— Нюбай — отговори търговският пътник.

— Откъде казахте, че сте?

— Стробург — отговори той и премести пешката с2-с3.

Старият мъж Дарфи скочи на крака и започна да се разхожда като луд из вагон-ресторанта. Нюбай се зачуди как тази толкова отпусната и съсипана личност, какъвто бе при влизането си този човек, може да се съживи толкова много.

— Предавам се — крещеше пияницата. — Аз се опитвам малко да му помогна, като не се възползвам от преимуществата, които ми дава неговата глупост. Но той взе ли си поука? Не! Направи ли нещо относно идиотизма на положението си? Не! Добре тогава, дръж се, Нюбай. Ти сам се навираш в клопката.

Старецът седна отново. Замисли се за минута над дъската и премести коня Kb8-с6.

— О-хо! — възкликна Лорън. — Фигурите започнаха да се трупат в средата на дъската.

— Да, младежо Дарфи — каза леля Роужи. — Тази пешка привлича вниманието.

— А тя дори не е някаква голяма фигура — отбеляза Лорън.

— Права сте — съгласи се Нюбай, — наистина не е. — той хвана коня си и го премести пред дамата Kb1-d2.

— Това е направо глупаво — намръщи се леля Роужи. — Надявам се, че не смятате думите ми за прекалено остри. Но Вие не сте равностоен партньор.

— Няма какво да кажа — намеси се Старият мъж Дарфи.

Нюбай се усмихна студено. Пияницата премести офицера си пред царя.

— Правя къса рокада — обяви Нюбай.

— Не се иска много акъл да се направи това — измърмори старецът презрително. — Наблюдавай, колко лесно напредвам със заплаха на фигура. — той придвижи напред пешката по c5-c4.

— Аз си оттеглям офицера — каза Нюбай и изигра Od3-c2.

— Кога най-после ще бъде взета някаква фигура? — нетърпеливо се заинтересува Лорън.

— Потърпи — успокой я леля Роужи. — Всичко по реда си.

— Премествам следващата пешка на дамския фланг — каза пияницата. — b7-b5. Обърнете внимание на обстоятелството, че освобождавам място за белият офицер на b7 и заплашвам с пешечна атака.

— Прекрасно виждам — съгласи се Нюбай и изигра e3-e4. После се завъртя на стола си. Това бе ключов ход в старата система, която играеше. Най-сетне Старият мъж Дарфи би трябвало да види предстоящите опасности. Блокираните преди миг сили на белите бяха освободени. Този дебют бе на един от най-известните майстори през двадесетте и тридесетте години. Но с времето бе загубил популярността си. Нюбай правилно бе предположил, че на стареца липсваше онази шахматна изтънченост, която би му позволила да разкрие тази насока на атаката.

— О, добре — отговори пияницата и се взря в Нюбай. Очите му внезапно помътняха отново, гласът изтъня и думите станаха почти неразбираеми. — Аз, не знам, какво... сега.

— Нещо лошо ли, младежо Дарфи? — поинтересува се леля Роужи.

— Засега не знам — пияницата разпъна кирливия си пешкир и отново го сгъна.

— Вие не бива да оставите тази пешка да се предвижи напред — намеси се Лорън. — Тя може да прогони коня и да срине позицията в центъра.

— Но вие нямате голям избор — прецени лелята.

— Добре де, добре, знам — ядоса се Старият мъж Дарфи. — Добре, копеле такова. Аз ще взема тази пешка. И не виждам какво ще ти даде това? — и взе с дамската пешка d5:e4.

— О, най-последно — възкликна Лорън. — Първата пролята кръв!

Нюбай веднага възстанови материалното равенство Kd2:e4. Изведнъж фигурите му завладяха центъра на дъската. Неговата позиция, досега така ограничена и необещаваща, сега беше очевидно по-добрата.

— Къса рокада — обяви Дарфи.

— Нещо притеснява ли те? — попита Лорън.

— Всеки играч прави рокада — раздразни се пияницата.

— Не се отчайвай, Младежо Дарфи — насърчи го леля Роужи. — Ние няма да те изоставим.

— Местя дамата на e2 — обяви Нюбай.

— Какво си се разбързал толкова? — отсеке старият мъж Дарфи. — Цялата нощ е пред нас. — Пияницата напрегнато изучаваше позицията. — Добре. Сега трябва да внимавам. Вие ще получите предимство, ако оставя да се измъкнете напред с дамата. Прекрасно виждам продължението: конят ви взема моя, аз взимам с офицера си, тогава придвижвате дамата си на e4. И ме заплашвате с мат на следващия ход. Ако се опитам да се защитя от мата, ще ми вземете безнаказано коня на с6. Това смятате да предприемете, нали? Но аз започвам да пазя коня си и така ще проваля атаката ви. Oc8-d7.

— Добре измислено, Младежо Дарфи!

— Ние сме с тебе — заскандира Лорън.

— Представете си, цяла тълпа привърженици! — подметна Нюбай.

— Ние трябва да го поддържаме — напомни леля Роужи.

— Това е най-малкото, което можем да направим за него — допълни Лорън.

— Добре — съгласи се Нюбай и конят от f3 премина на e5.

— Аз трябва да си пазя пешките — загрижи се Старият мъж Дарфи и се заглежда безпомощно на всички страни. После премести

напред застрашената пешка h7-h6.

— Ние разбрахме какво ще караш — каза лелята.

— Това е едно от основните правила, не мести пешките, които пазят царя, освен ако не си принуден — важно анализира Лорън. — Но както вече казахте, в противен случай ще я загубите: кон взима кон с шах, офицерът взима коня, коня взима пешката и едновременно атакува топа. А сега вие плашите този нахален кон. Предполагам, че това бе единственият правилен ход.

— Как можа да изпаднете в тази незащитима позиция? — попита леля Роужи.

— Ke4-f6 — обяви Нюбай. — Шах!

— Боже! Той продължава да напада! — Лорън бе поразена.

— Аз също ще атакувам — изперчи се Старият мъж Дарфи. — Офицерът на e7 взиме коня на f6.

— Де2-e4 — съобщи Нюбай преди да премести фигурата си.

— Стана както предполагаше — изрече Лорън. — Сега има възможност при следващия ход да те матира с дамата. Ти видя това, но защо не измисли по-добра защита?

— Ръцете ми бяха вързани — отговори Старият мъж Дарфи. — Виждам само един начин за измъкване.

Той изигра g7-g6.

— Ти така печелиш само време — каза тъжно Лорън.

— Мисля, че достатъчно играхте тази вечер, нали? — попита леля Роужи.

Нюбай бе забелязал, че от известно време тя говореше без обичайния си славянски акцент. Но сега думите и прозвучаха като на човек пристигнал скоро от Чехословакия.

— Щом вие го предлагате, аз съм съгласен — побърза да отговори Старият мъж Дарфи.

— Защо да не продължим играта? — попита Нюбай. — Краят е близо.

Лорън се разгневи.

— Мисля, че се нуждаем от официален съдия — провикна се тя. — Какво ще кажете за леля Роужи?

— О, тя едва ли ще бъде напълно независима — опита се да противоречи Нюбай.

— Аз съм съгласен — кимна старецът.

— Хванал съм се и ще играя — от немай къде се съгласи Нюбай.
— Добре. Лельо Роужи, бъдете ни съдия.

Старата жена се усмихна и едно леко трептящо изражение се появи на лицето и.

— Съгласна съм. За днес прекъсваме играта. Утре сутринта ще я продължите.

— Тя ще свърши бързо — съгласи се Нюбай. — Но аз трябва да тръгна утре рано.

— Тогава, в девет часа тука? — предложи леля Роужи.

Тримата останали се съгласиха.

— Мога ли да ви закарам до някъде? — запита Нюбай.

— Не е необходимо — отвърна Лорън. — Баща ми идва да ме посрещне.

— Аз ще се оправя сам — каза Старият мъж Дарфи. — Имате ли една четвъртинка^[1]? Нужна ми е за пинта „Гандобуд“^[2].

— Заповядайте — подаде Нюбай монетата на стареца.

Той поклати глава, когато стария човек излезе тътрейки краката си от вагон-ресторанта. Търговският пътник хвана леля Роужи за ръка и я поведе към колата си. Старата жена почти не отвори уста по време на пътя. Тясната и павирана с червени тухли уличка бе тъмна. Обществените лампи пускаха слаби мъждукащи струйки, които оскъдно осветяваха пътя, но ако не бяха те ще трябваше да се задоволят със случайните отблясъци на жълтата светлина процеждаща се от някоя веранда или от замиращите в мрака петна от фаровете на далечни и отминаващи коли. Непрекъснато изникваха високи дървета, които сега, в тъмнината, изглеждаха като плътни и непробиваеми. Въздухът бе топъл влажен и напоен с приятен аромат. Нюбай се наслаждаваше на равномерния шум от тълкалянето на гумите.

— Тук спри! — каза по едно време леля Роужи. — Предполагам, че ще поискате да се възползвате от правото си на сън?

— Да и аз така предвиждам, но преди това имам да свърша още малко работа. Разбира се, трябва да почина, защото утре ме чака тежък ден зад волана.

— Естествено, след като състезанието ви свърши.

Нюбай извади ключа от запалването и сви рамене.

— О, да, разбира се — съгласи се той.

Те закрачиха по плочките на пътеката, която водеше към огромна и мрачна къща. Предната врата беше отворена. Те влязоха вътре. Търговският пътник веднага придоби впечатление за обзавеждането: стари мебели, полирана дървена ламперия, стотина порцеланови фигурки, меки столове и диван, казано иначе — пълна и съвършена скука. Той понесе куфарите си нагоре по стълбата, където леля Роужи каза, че ще намери стаята и банята. Тя бе прекалено стара да се изкачва, поне така се извини. Нюбай извика, че стаята е хубава, пожела и лека нощ и се протегна на леглото. Мислеше така да почине няколко минути, но заспа веднага.

Сънят му не беше спокоен, по-скоро дремеше, стряскаше се и в полудрямката премисляше, как да подреди пъстроцветните парчета плат в куфара си, а той самият бе поставен на пода до леглото. Краката си трябваше да държи сгънати, да не допират и мачкат мострите, които бяха подредени на купчинки върху сгънатото одеало. Чувствуваше се на тясно и крайно неудобно. Но нямаше никакво намерение да заспива, беше си свалил само ризата и вратовръзката и доли обувките не беше изхлузил.

Но след няколко минути започна да сънува. Обхванаха го странни видения, каквито никога не бе виждал преди това. Разбира се, бе свикнал да спи в различни легла всяка нова вечер и да се събушда в непознати градчета, които може би повече никога нямаше да види. Така че уединението не беше причина за сегашните безсъзнателни преживявания. Осъзнаваше, че е нещо съвсем друго.

Известно време се появяваха форми лишени от какъвто и да било смисъл. Грамадните мержелеещи се блокове постепенно изплуваха някъде от дълбочината, издигаха се разнообразни цилиндри, купчина правоъгълни тела, изглеждащи много твърди се оцветиха в отблъскващо маслено зелено и тъмно кафяво. Измина известно време и тези сенки започнаха да стават по определени и някак си да се втвърдяват. Между тях се образуваха свободни пространства, които кой знае защо оставаха непроменени. Фигурите започнаха да се превръщат в сгради дървета и паркирани коли. И навсякъде бе тъмно с единствената светлина на среднощните звезди, подсилвана от съненото въображение на търговския пътник.

Стана и още нещо странно — Нюбай се превърна в част от съня си. Преди миг бе само наблюдател на кошмарното за него втвърдяване.

Сега сам се разхождаше из създадения от въображението му свят. Тъмните сенки, излъчващи някаква злоба и превърнали се на сгради, огромни и с дъвен вид, подредени една след друга по протежение на тясна и изглеждаща безкрайна покрита с тухли улица. И всяка къща бе обърнала гръб на тротоара. Входните врати блестяха като кристални преливайки се във всички цветове на дъгата. А светлината, която се отразяваше, идваше от някакъв нереален източник. Прозорците на първия етаж бяха навсякъде тъмни и забулени със спуснати завеси. Изглеждаха сякаш до тях никога не бе се докосвала човешка ръка. А тези на втория етаж също бяха плътно затворени, но зад надиплените завеси лампите бяха запалени и сенки се мяркаха по вертикалните гънки на пердетата. Това му заприлича на потайни хора, които се втурваха някъде във вътрешните стаи в изпълнение на тайнствени задачи.

Нюбай минаваше край къщите, изучаваше ги внимателно и в него нарастваше особеното чувство на тревога. Нощните насекоми пееха в хор и разнасящата се песен приличаше на съскането на сплетено кълбо гърмящи змии. Двойка нощни ястреби се спуснаха от обсипаното с ярки звезди небе. Нюбай се изплаши от бледнеещата Луна.

— Ей!

Незабавно, както е възможно само при сънищата, сцената се превърна в по-осезаема, подробна, разтърсващо реална и не така самотна. Търговският пътник погледна надолу по улицата. Видя младо момиче, най-много на десет или единадесет години. Носеше бяла блузка, карирана куртка на енорийското училище и сива филцова пола с шумолящ кринолин под нея. Апликация на розово пуделче се мотаеше близо до колената.

— Ей! — отново се провикна тя.

— Здравейте — отговори Нюбай.

— Знаете ли защо съм толкова късно въвн от къщи? — запита момичето.

— Не знам, разбира се.

— Името ми е Тереза Мълдоуър.

— И защо сте навън толкова късно?

— Заради руснаците — очите й загледаха Нюбай със странно изражение. — Аз ги мразя, не знаете ли това?

— Възможно е — съгласи се Нюбай.

— Аз ги мразя много. Единственото нещо на света, което мразя повече от руснаците е детския паралич.

— Представи си и аз също.

— Татко тази нощ ще завърши противоатомното скривалище. Ние ще си направим парти в него. Но той си мислеше, че трябваше да го направи досега. Обикновено ме карат да си лягам в девет или найкъсно в десет. Но последното само в петък и събота. Но днес всички ние го чакама да довърши скривалището. Мама каза, че тя ще види как руснаците идват да ни бомбардират и това ще стане тази нощ. Водородната бомба ще избухне и ние няма да можем да си направим събирането. Татко каза, че при него е наред и ще се скрием в скривалището, но при условие, че го завърши навреме. Вие имате ли противоатомно скривалище?

— Още не съм си купил — отговори Нюбай.

— Не ви остава много време — увери го Тереза. — Вие трябва да си намерите скривалище преди руснаците да пуснат водородната си бомба.

— Но, ако си построя такова скривалище — каза търговският пътник, — и руснаците наистина ни бомбардират с водородна бомба, аз ще остана сам вътре и ще хвана полиомиелит.

— От какво? Някой ръждясал пирон ли?

— Да — каза Нюбай. — От дълъг ръждясал пирон.

Те бавно минаха покрай няколко къщи. След няколко минути някакъв глас пред тях извика Тереза.

— Е, аз трябва да вървя — каза тя.

— Родителите ли те викат?

— Не — уточни тя, — не знам, кой е.

Нюбай наблюдаваше безучастно докато тя скачаше по детски пред него. Някъде долу близо до блока в черното объркано кълбо от сенки той видя някаква фигура да ѝ прави знак. Не му остана нищо друго освен да се спре и да се загледа. Човекът подаде ръка и Тереза я пое. Улицата се освети от пламналия огън. Отначало бликнаха оранжеви искри, после се появиха огнени езици и забуйствуваха с прашене направо от тялото на момичето. Търговският пътник не смееше да помръдне, но в съня си неочаквано се оказа до нея и се взираше без да отрони нито дума, без да помогне с нещо, в лицата на

леля Роужи и Стария мъж Дарфи. Призрачната светлина превърна лицата им в ужасни и отвратителни маски. Те кимнаха мълчаливо за поздрав. Тереза диво въртеше очи наоколо и протягаше ръце към Нюбай.

Той можеше само да наблюдава. Огънят изригваше от очите и ушите на момичето като струя на ракетен двигател. Тънки струйки пламък се процеждаха през ноздрите ѝ. Тя се опита да извика, но само фина сива пепел се посипа от устата и. Тя се загърчи болезнено. Пламъците постепенно намаляха. Движенията станаха конвулсивни, забавиха се и накрая съвсем спряха. Леля Роужи и Старият мъж Дарфи хванаха Нюбай за ръцете. Тримата заедно и в крак прескочиха трупа на Тереза Мълдовър, по който не се виждаха никакви следи от работата на огъня и продължиха да вървят по причличащата на пещера улица, под плътна арка от короните на дървета и край бастиона на къщите.

— И вие ли идвате от изток? — гласът на леля Роужи бе кук и далечен.

— Да — отговори Нюбай.

— Притежавате знанието на изтока — каза Старият мъж Дарфи.

— И пътувате сега на запад? — интересува се леля Роужи.

— Да — призна си Нюбай.

— Смърт на запад — каза Старият мъж Дарфи.

— И какво носите със себе си? — попита Леля Роужи.

— Страх — каза Старият мъж Дарфи. — Болка. Пречистване.

— Изкупление — добави Нюбай.

— Няма друго изкупление по-късо от смъртта — каза Старият мъж Дарфи.

— И няма смърт — поде леля Роужи. — Няма смърт. Няма смърт. Три пъти. Като образите на Изкуството. Като свещите. Като скиптрите. Като тебеширените пентаграмми, тамяна, простирането на ръце, високопарните слова и когато всичко това се изчерпи, смъртта е забравена. Без смърт няма спасение и изкупление.

— Без спасение — добави Старият мъж Дарфи, — има само страх.

— Има болка — допълни леля Роужи.

Двамата старци държаха ръцете на Нюбай, а със свободните си ръце докосваха главата му. Пулсиращ гърч се зароди в слепоочието. Не можеше да диша. Тялото му започна да се поти и да трепери. Гърдите

бяха пронизани от остра болка. Краката се подгънаха и той започна да пада...

Нюбай се събуди.

Куфарът бе паднал на земята и шумът го бе събудил. Но той можеше да бъде само благодарен. Сърцето продължаваше да бие ускорено. Ръцете бяха влажни от ужас. Боже, това дете! Той бе изплашен и вътрешно се противеше на очевидната мисъл, че собственият му мозък би могъл да създаде подобни ужасни неща.

Сграбчи мострите плат и се наклони да ги подреди по групи, както следваше, но бързо се отегчи и просто ги наблъска в куфара. Започна бавно да се облича, като се стараяше да не мисли за преживяния кошмар. После Нюбай отиде в банята и изми зъбите си с хлорофилна паста, която жена му бе купила преди да поеме на път. Той не забеляза никаква разлика от предишната — това бе явно каприз на рекламата. Той мразеше да бъде управляван в живота си от рекламата. След бързия тоалет той се прибра в стаята си, дръпна завивките на леглото и легна да спи.

Тази нощ нямаше повече необикновени сънища.

Сутринта го събуди гласът на леля Роужи, която викаше то долния край на стълбата.

— Добро утро, млади Нюбай — казваше тя. — Ставайте, слънцето отдавна изгря. Успяхте ли да си починете?

— Да — отвърна той и започна да трие очите си. — Горе долу.

— Добре, тогава — продължи лелята. — Време е да подновим нашата битка.

— О, добре, че ми напомнихте, аз вече бях забравил.

— Колко мило от Ваша страна — усмихна се леля Роужи, — но не се безпокойте за противника си. Нашият местен шампион ще подобри формата си. Ние в Греймидж сме спортисти по рождение.

Нюбай се облече бързо, взе куфара си и слезе долу по стълбите. Леля Роужи беше вече напълно готова за излизане. Тя напомни на търговеца, че биха могли да закусят във вагон-ресторанта. Излязоха заедно и се запътиха към неговата кола.

Но тя не беше на мястото си. От портала на леля Роужи добре се виждаше поляната край дърветата, където Нюбай я бе оставил снощи. Ясно личеше празнината между един черен студейкър и един

червено-бял Додж. Той усети някакво противно усещане на тъпа болка в корема и почти веднага го обзе нарастващ гняв.

— Колата ми е изчезнала — направо изсъска той.

— Вашата кола? — запита учудено леля Роужи.

— Няма я, по дяволите.

— Напълно ли сте сигурни, че тук сте я оставили?

— Вие много добре знаете, дявол да го вземе, къде паркирах снощи — изрече ядно той. — Нали бяхте с мен!

— Може някой да я взел по погрешка.

Нюбай не сметна за необходимо да коментира това предположение.

— Аз мисля, че Вие трябва да уведомите полицията.

— А има ли полиция в този идиотски градец — запита той.

— Да, разбира се — отговори тя. — Дори в градчета малки като това, понякога стават престъпления.

— Е, какво да правя сега?

— Елате с мен до вагон-ресторанта. Полицейското е още затворено и през следващите четиридесет и пет минути спокойно можем да закусим на спокойствие. Предполагам, че и другите ще ни предложат нещо.

— Какво всъщност става, когато някое непредвидено произшествие се извърши през нощта, а полицаите спят спокоен сън в леглата си? — запита Нюбай.

Леля Роужи се изненада от въпроса.

— Знаете ли — каза тя, — Ние всички сме като едно цяло и работим заедно. И по същия начин ще открием и Вашата кола.

Няколко минути по-късно те влязоха във вагон-ресторанта. Нюбай се задъхваше от умора, докато старата жена изглеждаше много добре.

— Добро утро — поздрави ги Лорън весело.

— Мила, знаеш ли, че колата на младият Нюбай е открадната — каза на един дъх леля Роужи.

— Открадната ли? — каза Старият мъж Дарфи, който вече разиграваше някои ендшпили, до които можеше да стигне отложената партия от предишния ден.

— Знаете ли — каза Нюбай. — Тази кражба е съвсем нелогична или нещо подобно.

— О, не мисля, че съм в толкова трудно положение, както предполагах снощи — продължи да разсъждава върху проблемите си Старият мъж Дарфи.

— Божичко, това е наистина добра новина — зарадва се Лорън.

— Пукната пара не давам за партията — изтърси ядосано Нюбай. — Имам да върша предостатъчно работа. И освен това трябва да си намеря колата.

— Седнете и се успокойте — предложи сервитьорката. — Какво ще кажете за едно силно кафе? Ето Ви кифлички с масло и препечени филийки.

— Няма ли да отидеш днес на училище? — интересува се Нюбай.

— Не!? — отвърна тя. — Това не е толкова голямо градче, че да има училище.

— Така е — подвърди и старецът Дарфи.

— Кой е на ред? — попита леля Роужи. — Аз вече забравих.

— Аз — каза Старият мъж Дарфи.

— Не! — възпротиви се Нюбай. — Мисля, че съм аз. Вие снощи изиграхте g7-g6.

— Ма-а-ай, наистина е така — съгласи се Старият мъж Дарфи. — Съжалявам. Вие сте на ход.

— Това е съвсем очевидно — каза Нюбай. — Извинявайте, но аз ще отида да повикам някой полицай и да го попитам, дали не са открили някъде моята кола. И веднага ще напусна тази лудница с най-голямата възможна скорост.

— Тогава, може ли да играя вместо Вас? — запитва Лорън.

— Нали вие не знаете да играете? — отговори на въпроса със въпрос търговският пътник. — Погледни, какво само следва: Kg5:e6 и заплашвам едновременно черната дама и топа до черния цар.

— Това е точно така — бавно каза Старият мъж Дарфи.

— „Не бъди жесток към една душа, вярно е това“ — пропя Лорън.

— Няма ли най-после да млъкнеш! — ядоса се пияницата.

— „Не бъди жесток“ — продължи тя да си тананика.

— Добре де — каза Старият мъж Дарфи, — ходът е интересен, но преди да Ви взема коня, чудя се дали ще го сторите, можете ли да направите нещо за мен? Миналата нощ аз творих. Бихте ли прочели

тези две страници? Това е нещо като кратка анкета с няколко въпроса. Не искам да ви задържам за дълго. Аз си мисля, че резултатите от отговорите могат да Ви изненадат. За Вас ще е най-добре, да го направите преди да говорите с полицаите.

Старецът подаде на Нюбай творението си от въпроси написани на две страници с избледняло циклостилно мастило.

— Какво представлява това? — попита Нюбай.

— Вземете — предложи Лорън — моята химикалка.

Нюбай неволно прочете първият въпрос и следващите след него няколко отговора:

„Коя дата е днес?

а) 8-ми март 1956

б) 12-и септември 1954

в) 26-и юни 1959

г) 30-и август 1957“

Нюбай бе направо затруднен да определи подходящия отговор. И това определено засили лошото чувство на яд. Затова се поколеба само няколко секунди и избра „а“.

Вторият въпрос беше:

„Коя дата е утре?

а) 21-и май 1955

б) 2-и януари 1951

в) 15-и ноември 1951

г) 28-и април 1958“

Смущението го накара да избере „в“.

Следваха още няколко въпроса от подобно естество, относно различни дати, като например: коя дата е седмицата от петъка? Той се опита да направи каквото можеше.

Въпросите от втората страница бяха къде-къде по-конкретни.

„Къде сте?

- а) в град на щата Колорадо
- б) в предградие на Далас
- в) в европейска държава, която не е съществувала преди края на Първата световна война
- г) в квартал за облекло“

Търговският пътник избра „б“, като се надяваше, че това може да бъде най-близо до истината. Е, не беше напълно сигурен. Следващият въпрос бе със същото съдържание, но предлаганите отговори бяха още по-озадачаващи. И през цялото време, докато попълваше двете страници се чувствуваше крайно неуютно. Започна да се усеща нереален, сякаш не бе на себе си и замаян като в нелеп сън.

— Разкажете ни как се чувствувате сега — предложи Лорън. — Не си ли представяте, че сте тласнат в друг, различен от нашия свят?

— В какъв смисъл? — тъжно запита Нюбай. — И какво всъщност става?

— Та Вие сам виждате — каза Старият мъж Дарфи с любезна усмивка. — Вие не може повече да се доверявате на самия себе си. Вие загубихте част от реалното Ви „Аз“. Не намирам, че е нещо особено съществено, но ние считаме, че трябва да знаете.

— Бъдете спокоен — каза леля Роужи, — случва се понякога.

— Вие трябва да се научите да релаксирате — каза Лорън. — Неща, които изглеждат важни и значими в голям град като Страсбург, не са тъй фатални тука.

— Това не е някой голям град — каза Старият мъж Дарфи.

— Прав сте — съгласи се Нюбай. — Не е голям град.

— А сега — каза пияницата, — предполагам, че ще Ви взема коня с пешката от f7. Да, така местя.

През това време Нюбай се втренчи отново в листа с въпросите. Чудеше се дали не трябва да промени някои от отговорите си.

„Кой е президентът на САЩ?

- а) Хари С. Труман
- б) Евърет Дирксен

- в) Дауйт Дейвид Айзенхауер
- г) Джон Ф. Кенеди“

Отначало бе посочил Труман, но като поразмисли, го зачеркна и отбеляза „в“. „Аз харесвам Айк — помисли си той. — Наистина го харесвам.“

„Изстреляха ли руснаците вече своя спътник?“ Това бе твърдо „не“.

„Показва ли представения въпросник, че са избухнали скандали?“ „Не“, но имаше място за размисъл. Може и да е „да“? Засега реши да го прескочи и после отново да се върне на него.

„Като какъв ден е днес?“ Нюбай подчерта „а) Ден като всички останали дни, изпълнен със събития, които променят и озаряват нашия живот“.

— Тези неща изобщо нямат никакъв смисъл — измърмори той.

— Има ли това някакво значение? — попита леля Роужи. — Какво е действителността? Направила ли е тя нещо за Вас?

Вратата се отвори и влезе непознат човек.

— Добро утро на всички — поздрави новодошлият.

— Добро утро, Боб — отговори Лорън и после се обърна към Нюбай. — Това е Боб Летчър, общарят. Боб, това е мистър Нюбай, посетител на нашето градче.

— Приятно ми е, мистър Нюбай. Натъжава ме само факта, че от всички възможни дни попаднахте тук точно днес. Чухте ли новините?

— За колата на мистър Нюбай ли? — поинтересува се Старият мъж Дарфи.

— Не — отговори Летчър. — Става дума за момичето на Моулдовър.

Нюбай се стресна, но направи усилие и се овладя.

— Тереза ли? — попита Лорън. — Какво и се е случило?

— Намерили са я близо до дома ѝ — обясни Летчър. — И с нея е станало нещо твърде странно. Тя цялата е изгоряла отвътре. А външно си е била напълно в ред, само дето е мъртва. Но щом я докоснали, тялото ѝ спаднало като бухнало тесто за пандишпани. Мигновено се превърнала на пепел.

— Странно нещо — каза Лорън.

Нюбай зарови лице в шепите си.

— Ще хапнеш ли нещо, Боб? — попита сервитьорката.

— Не — каза Летчър. — Аз дойдох до тук, да потърся Лари Муолдовър. Искях да му поднеса съболезнованията си. За дъщеря му и изобщо.

— Той сигурно се намира в новото си противоатомно скривалище — неволно Нюбай се намеси в разговора със задавящ се глас.

— Така ли! — възкликна Летчър. — Прекрасно. Благодаря. — той махна с ръка и си тръгна.

— Жалко за малкото момиче, нали? — попита Старият мъж Дарфи.

— Това само ни напомня — каза леля Роужи, — че някои хора не бива да се шляят късно вечер по улиците. — и тя се усмихна мило на Нюбай.

— „Като бухнало тесто за пандишпан“ — повтори Лорън. — Ама, че просташко сравнение, типично селско!

— Селяндурско — намеси се Нюбай, — а не селско.

— Аз мисля — каза леля Роужи, — че ние трябва да направим тази партия шах, малко по-интересна.

— За мен тя е направо отчайваща — даде определението си Нюбай.

— Малко по-интересна — измънка Старият мъж Дарфи.

— Шах ли ще обявиш? — заинтересува се Нюбай.

Леля Роужи и пияницата се засмяха.

— Не — каза старата жена, — нямам това предвид. Както е тръгнало, младият Нюбай ще матира противника си най-късно след седем хода. Е, не гледай така мрачно, младежо Дарфи. Ние не може винаги да сме победители. Но предполагам, че нашият хубав посетител, би се заинтересувал от възможността да ти даде още един шанс в тази партия. Нещо като хандикап.

— Въобще не мисля така — каза решително Нюбай. — Единственото което искам е да си тръгна веднага.

— Ако се тревожите за колата си, мистър Нюбай — каза Лорън, — Трябва за сега да не бързате. Предполагам, че полицията ще бъде до довечера заета със старата Тереза Поповър^[3].

— Не бъдете толкова жестока, млада ми Лорън — каза леля Роужи.

— Ще местите ли най-после или не — запита нетърпеливо пияницата.

— Той трябва да играе! — произнесе старата жена.

Нюбай кимна.

— Добре тогава. Аз, в качеството си на съдия, ще кажа следното, отсега нататък, когато някой от вас вземе фигура на противника си, собствената му фигура ще се превръща във вида на взетата фигура. В това число включвам и пешките. Тъй че, ако ви се случи възможността да вземете дамата с пешка, то тази пешка се превръща в дама и вие ще имате цели две такива силни фигури.

— Това е направо смешно — каза Нюбай. — Вие не можете просто така да променят правилата на шаха.

— Тя може да го направи — каза Лорън. — Вие се съгласихте да се съобразявате с нейните решения.

— Тя е като една неразгадана сила на природата — каза Старият мъж Дарфи и очевидно се наслаждаваше на неловкостта на съперника си.

Търговският пътник поклати глава, но не посмя да каже нищо повече. Той започна да гледа дъската и да преценява позицията. Леля Роужи беше права — само след няколко хода Старият мъж Дарфи ще стане мат. Но сега положението се промени. При нормалните правила на играта щеше просто да вземе пешката на g6 и да даде шах. Но сега Нюбай прехапа усните си. Ако го направи и подченявайки се на леля Роужи и нейните нови правила, дамата му след взимането щеше да се превърне в обикновена пешка и той щеше да загуби най-силната си фигура.

Първото което му дойде на ум бе, че трябва да промени стратегията на играта си. Явно пешките трябваше да тръгнат напред и силата им да се увеличава с взимането на по-големи противникови фигури. И колкото повече гледаше партията, толкова повече се объркваше.

— Добре де — каза той. — За нищо повече не ме е грижа.

— Трябва, сър, трябва — каза Лорън. — Това е една много важна игра.

— Защо трябва да е важна? — попита Нюбай.

— Тя е символична — определи леля Роужи.

— Това са силите на простия живот в селска Америка, които се борят с примките и заблудите на индустриалните корпорации — каза Старият мъж Дарфи.

Нюбай се взря в тях изумен, а те се усмихнаха в отговор.

— Да не ви изглеждам като някакъв хитър мошеник?

— Вие сте един обикновен търговски пътник — каза Леля Роужи.

— Вие сте от град Струосбург — каза Лорън.

— Голямото време — каза Старият мъж Дарфи.

Нюбай объркано кимна. Те бяха на път наистина да го хванат. Той се засмя горчиво и взе с черния си офицер пешката на h6.

— Защо направихте това? — изненада се Лорън. — Така губите офицера си, който се превръща в проста пешка, нима не разбирате това?

— Знам — отвърна Нюбай, — но понякога една пешка може да бъде по-полезна от цяла дама. Аз имам намерението да ви бия и при вашите правила.

Леля Роужи си изкикоти.

— Аз трябва да Ви предупредя — каза тя, — че не съм решила все още дали трябва да променям правилата и за пешките. Ако Вие скочите с тази пешка напред две полета, Вие ще можете или няма да можете да вземете дамата, която заплашвата.

— Но ще опитам — продължи да държи на своето Нюбай.

Старият мъж Дарфи вдигна топа и го премести на седма линия.

— Ето, погледнете — каза той със задоволство. — Сега спирам атаката на пешката Ви h6. Тя не може да напредне без да я взема.

Нюбай не се поколеба.

— Аз изобщо не съм предвиждал това — каза той.

Той тържествено вдигна дамата си, бавно я премести напред и по диагонала и взе пешката. После обърна фигурата наопаки, с цел да отбележи, че тя сега е най-обикновена пешка, която застана непосредствено до онази пешка, била преди един ход черен офицер. Те се бяха подредили в стройна фаланга и протягаха копията си в станалия уязвим оголен цар на пияницата.

— Положението не е толкова лошо, колкото изглежда — опита се да смекчи Старият мъж Дарфи впечатлението на жертвата.

— Това ме успокоява — каза Лорън, — защото то наистина изглежда доста зле.

Леля Роужи предпочете да се изправи.

— Мисля, че е време да прекъснем играта за обед.

— Обед ли? — учуди се Нюбай. — Още няма единадесет часа.

— Да, обед — потвърди старата жена. — Надявам се през това време Младежът Дарфи да анализира партията, а Вие може да обявите кражбата на колата Ви. Нищо чудно полицията вече да е разгадала обърканата мистерия около смъртта на мис Поповър. Аз пък се пуждая от малка почивка, следобедната дрямка ще ми се отрази добре. Младата Лорън ще остане да пази позицията. Ние трябва да сме сигурни, че никой няма да премести някоя фигура, било нарочно, било по невнимание.

— Имайте ми доверие, лельо Роужи — натърти сервитьорката.

Нюбай сметна за абсолютно безплодно да спори. Той се противи още малко преди да отстъпи.

— В колко часа ще продължим играта — поинтересува се той.

— О, — гласът на старата жена прозвуча лениво. — Може би някъде към три, но не по-рано.

— Тя обича да си поспива следобед — допълни Стариият мъж Дарфи.

Денят бе слънчев и топъл. Горещата вълна блъсна търговският пътник, веднага щом се показа от вагон-ресторантта. Маранята караше въздуха да трепери над черния асфалт на Ридж стрийт. Температурата щеше да се покачи още повече в следобедните часова. Нюбай просто не си представяше с какво ще запълни очертаващото се свободно време. Той допускаше възможността наистина да отиде до центъра на градчето и да посети полицейското управление. След това той можеше да се пошляе по бедната бедната колекция от магазини, да се постриже някъде, да седне на площада и да прочете списанията и ока е възможно да намери библиотеката. А може да се качи на някой автобус и да изчезне с него.

Градчето бе така прилично на много други, които бе посетил през последните пет години, като търговски пътник на Джелинг Фабрик Корпорейшън. И той знаеше без да поглежда по витрините, какви стоки можеше да предложи всеки магазин: овехтелите рекламни снимки на красиви жени с блестящи руси къдрици във фризьорските и

козметични салони, месингови саксофони на щандовете на музикалните магазини, къмпингови скари за печене на месо и залепенят надпис: „ПЛОДОВ СЛАДОЛЕД — 35 цента“

Това някак си го ободри с внушаващата си студенина. Странният асортимент хора във вагон-ресторанта не изглеждаха да са типични за селището. Желанието да избяга се засили. Той лесно би могъл да отчете колата си като изгубена, да вземе застраховката и да си купи нова. Компанията ще предостави за това седмичен неплатен отпуск. Е, куфарът ще остане пре Лорън, но какво ще му попречи да каже, че мострите са били в пакарда. Така би могъл да си възстанови загубата на личните вещи.

„Не! — възпротиви се той. — Аз се оставям да повярвам на този сън, който ми показва разни привидения. Няма да се предам. Те няма да ме манипулират толкова лесно. Трябва само да се успокоя!“

Нюбай мина край витрините на магазините достатъчно отегчен и леко сънлив. Полицейското управление се намираше в последната сграда преди да се излезе на площада. Той се изкачи по гранитните стъпала и отвори вратата. Вътре изглежда нямаше никой. Почуди се какво да прави, после седна на пейката под портрета на Айзенхауер, облечен в пълната си униформа и започна търпеливо да чака. Часовникът на стената показваше десет и половина. Накрая се показва някакъв полицейски офицер иззад сградата и кимна на посетителя.

— Искам да направя съобщение за открадната кола — каза търговският пътник.

— Почакайте минутка, приятелю — каза полицаят. — Днес ни се трупна на главата изключително спешен случай.

— Момичето на Моулдовър ли?

Полицаят за миг настръхна и се втренчи в Нюбай.

— Да — каза бавно той, — какво знаете за този случай?

— Нищо особено, освен това, което оня тип Летчър каза във вагон-ресторанта.

Полицаят кимна.

— Добре тогава. Но вашата кола ще трябва да почака.

Нюбай се изправи и протегна.

— Знаете ли как е умряла? — поинтересува се той.

— Да — отвърна с непонятна готовност полицаят. — Следователят каза, че било особен вид удар. Така се изрази. Но аз

досега не съм виждал нищо подобно.

— Това беше магия! — натъртено каза Нюбай.

— Ха, ти нещо не си в ред — махна с ръка събеседника му.

— Кога да дойда, да проверя за колата си?

— Ние ще бъдем заети целия ден — отсече офицерът. Ела утре.

Нюбай кимна с глава, но вътрешно възнегодува. Още една нощ и още един ден в това загубено градче. Той трябва да телефонира на жена си, която да се обади на хората на Дженинс и те да изпратят малко пари.

Търговският пътник напусна полицейското управление и започна безцелно да се разхожда из една малка градина. Тесните и чакълести пътечки сякаш тичаха право напред, изглежда този, който ги бе проектирал, беше прекарал черти на топографската карта диагонално през горичката от брястове и дъбове от североизток на югозапад и от северозапад на югоизток. В центъра, където двете пътечки се пресичаха, бе разположена въздесъщия топ и пирамидата ядра. Дулото на оръдието бе натъпкано с хартиени парчета и счупени стъкла. До това чудо на архитектурата топла струйка вода се точеше от ръждясалия чучур на обществената чешма, която предвидливо бе съоръжена със стъпала за малките дечица. Можеше да въртиш колкото си искаш крана, но това не би направило сруйката да стане по-силна. От чешмата не можеше да се пие и това накара Нюбай да усети остра жажда.

Тогава забеляза Старият мъж Дарфи да идва към него по чакълестата пътека. Пияницата изглежда не беше видял Нюбай или поне с нищо не го показва. Движеше се по странна зиг-загообразна крива с голяма амплитуда, залиташе непрекъснато, често се спъваше и нещо си говореше сам със себе си. Под книжния канап, който му служеше добре като колан бе пъхнал мръсния си син пешкир. Мина между търговския пътник и чешмичката, отдалечи се на няколко ярда пресече площада и се насочи към едно широко и сенчесто дърво. В същия миг Леля Роужи се подаде иззад неговия дънер. Двамата се хванаха за ръце и бавно и мъчително седнаха на земята.

Нюбай ги наблюдаваше с любопитство. Тези двама старци нещо си бърбеха оживено. И старият мъж не изглеждаше вече пиян, а старата жена — немощна.

Така минаха няколко минути, когато една жена на средна възраст вдигна прахоляка край него с пазарната си двуколка, която тикаше пред себе си. Леля Роужи вдигна ръка за поздрав към жената. Нюбай се приближи.

— Здравейте, лельо Роужи — каза жената.

— Добро утро, мисис Сийбърн — отворна старата жена. — Как се чувствувате днес?

— Здрава съм, благодарие на Бога — каза мисис Сийбърн. — През последните няколко дни не бях съвсем наред.

— Но нали днес се чувствувате по-добре? — попита и Старият мъж Дарфи.

Мисис Сийбърн погледна намръщено пияницата.

— Да — и в гласът и прозвуча неодобрение, след което отново се обърна към лелята. — Как се чувствува сестра ви тези дни?

— Добре — отвърна леля Роужи. — Поне не се оплаква, скъпа. Анет е с три години по-млада от мен, както знаеш, но гърбът ѝ създава доста грижи.

— Е — каза мисис Сийбърн, — всичко хубаво. Аз трябва да се прибирам в къщи. Еди е купил една от онези мощни електрически косачки за ливадата и днес не отиде на работа. Играе си с нея. Искам да се прибера, преди да си е отрязъл краката.

Жената се обърна с гръб към старите хора, които продължаваха да седят на земята. Леля Роужи направи знак на Нюбай, който се изненада, че тя бе усетила присъствието му. Движението ѝ бе така направено, че му подсказа да въвлече мисис Сийбърн в разговор. Той побърза да се подчини.

— Извинете ме — започна Нюбай нервно, — аз минавам за пръв път през Вашия град и изглежда ще се наложи да прекарам нощта тук. Чудя се, дали Вие бихте могли, да ми посочите някой хубав хотел наблизо?

Мисис Сийбърн засенчи с длани очите си и няколко секунди се вглежда в него.

— Знаете ли — каза тя бавно, — Леля Роужи дава хубави стаи за пътници, но тя е доста придирчива по отношение на гостите си. Вие трябва да поговорите с нея. Ето я, позволете ми да...

Тя се обърна и се нареди да представи Нюбай на Леля Роужи, но старата дама и пияницата се бяха изправили и се приближиха до нея,

като застанаха от двете и страни. Хванаха я за ръце и я отведоха вън от чакълестата пътечка. Старият мъж Дарфи погледна назад към Нюбай и му намигна. С това казваше, че той трябва да ги последва.

— Тук — каза леля Роужи, — нека седнем под короната на този могъщ дъб, а?

— Аз наистина трябва да се върна при моя Еди — замоли се мисис Сийбърн.

— О, той е достатъчно възрастен, да знае, как трябва да си служи с една резачка на трева, скъпа — произнесе Старият мъж Дарфи.

— За това е виновна телевизията — обади се лелята. — Семейното шоу показва всички съпрузи да изглеждат толкова глупави и непохватни. Освен младият Робър Йънг, но той е направо така недействителен. Не се безпокой — всичко със съпруга ти ще е наред.

— Вземи това, Нюбай — каза Старият мъж Дарфи и подаде на търговския пътник стара, подвързана с кожа книга. — Чети. Чети понататък. От това място. Чети тази част, която е подчертана.

— Този дъб, всичко подобно на дъб, дъбови дървета, преливащи в Универсума — просто пропя леля Роужи. — Корони на свещената гора, подслон в тайните места, скрий ни, завий ни с мантията си, подслони ни сега.

— Този дъб, неговите корени дълбаят в земята и стигат сърцето й — прочете Нюбай несигурно. — Сега техния нимб и нашите ръце дълбаят духовния огън на тази жена.

Нюбай неволно вдигна поглед. Лицето на мисис Сийбърн изразяваше пълна изненада, след секунда чертите му се разпънаха, изкривиха, усукаха и то заизглежда като обхванато от някаква абсолютна агония. Подобно на Тереза Моулдовър тя се опита да изпищи, като замята бясно главата си, зарита с крака и заудря с ръце. Гласът й секна. От устата заизлиза синя и студена мъгла. Очите й се белнаха. Устните й увиснаха надолу и отворът на устата се запечата с ледена кора. Кръвта й замръзваше от главата към краката й, сякаш втвърдяването течеше от брадичката към корема.

Старият мъж Дарфи и леля Роужи здраво стискаха жената, докато тя се тресеше от последния етап на необикновената си смърт. Кожата й се превърна в синкав килим, а мускулите ясно се очертаваха под нея. Двата старци положиха нежно тялото на земята, но въпреки това замръзналия десен крак на мисис Сийбърн направо издрънча с

ясен метален звън, когато се удари в земята. Синьо бяла пудра се посипа от трупа, покривайки гъстата зелена трева с леден прах, който преди малко беше месо, кръв, кости, живо същество.

— А сега, младежо Нюбай, побързай — изрече Леля Роужи. — Трябва да свършваме.

Търговският пътник отново се наведе над книгата и зачете:

„Слабост, тленност, доведени до край. Нещастиято няма да трае дълго. Черупката на желяда, ударен от гръм се отделя от дъбовата клонка.“

Както в съня от предишната нощ, пияницата сграбчи една от ръцете му, а леля Роужи пое другата. Те тримата бързо се отдалечиха от трупа, обратно по пътя откъдето Нюбай бе пристигнал. Когато се озоваха пред полицейския участък, той спря.

— Трябва да вляза — напомни търговският пътник. — Искам да съобща за изчезването на колата ми.

— Но Вие вече го направихте — учуди се Срарият мъж Дарфи.

Въпреки това старите хора не се опитаха да го спрат. Нюбай изкачи тичешком спъпалата и се втурна вътре... Събуди се на пейката. Часовникът показваше почти два часа.

— Отново е било сън — беше първата му мисъл.

Нюбай бе прекалено обезкуражен, да направи нещо както трябва. Нямаше никакво желание да се върне обратно през площада и да види дали мисис Сийбърн действително лежи там под дървото студена, мъртва и синя. Вместо това той се насочи обратно към вагон-ресторанта.

По пътя срещна Лорън.

— Здравей — каза той и подхвърли. — Мисля, че ти трябваше да останеш на спортното поле да пазиш фигурите на шаха.

— О! — нацупи се тя. — Винаги ми писва, когато ме накарат да върша подобна тъпа работа. Едва ли на някого ще му мине през главата хитрата мисъл да бърника играта ви. Във всеки случай в дни като тези бих желала да ме оставят да помагам в друга по-голяма работа.

— Като тази с Моулдовър ли? — попита той. — Или като тази с мисис Сийбърн?

— Мисис Сийбърн? — почуди се Лорън. — А, значи те го извършиха в края на краищата. Много съм доволна. Знаете ли, че мъжът ѝ ми преподаваше по химия. Миналата година едва изкарах 4+.

Я, да не повярваш, казвал ли ти е някой, че много приличаш на Хауърд Кийл?

— Кой е този Хауърд Кийл?

Той е втори по ред в списъка на любимите ми актьори.

Нюбай нервно се разсмя.

— Предполагам, че трябва да се почувствувам поласкан. Кой е първият в списъка?

— Джеймс Дийн, разбира се! — каза тя. — Редовно му изпращам честитки за рождения му ден.

Нюбай си пое дълбоко въздух.

— Но той е умрял, не знаете ли? — осмели се той накрая да попита.

Лорън поклати глава.

— Не вярвам на това. В Ню-Йорк и дори в Стратсбърг вие може да вярвате. Тук никак не е задължително. Няма никакво значение какво става тук или там. Това изобщо не ни прави никакво впечатление. Аз вярвам в каквото си искам. Това не е толкова голям град, знаете ли?

— Да, знам.

— Не бъди жесток — запя тя.

— Скоро ще трябва да се връщаме — напомни Нюбай. — Наближава три.

— Вие нали не възнамерявате да се оставите на онзи дърт и дрипав пияница и мадам Мяу Писанова да Ви разиграват и тиранизират? — поинтересува се Лорън.

Нюбай махна неопределено с ръка.

— Мислех, че сте на тяхна страна.

— Това беше преди да разбера колко много приличаш на Хауърд Кийл. — отговори тя с въодушевление. — Казвам това от сърце, наистина е така.

— Аз винаги бъркам Хауърд Кийл с Фил Гейтлин — каза той.

— Те нямат нищо общо помежду си — възпротиви се Лорън.

— Нито пък аз.

— Съвсем не Ви разбирам какво говорите — каза Лорън.

Той блъсна вратата на вагон-ресторанта и пусна Лорън пред себе си. Лъхна го приятната хладина от климатичната инсталация. Но веднага се дръпна назад потресен, като видя вътре друга Лорън Кромбъргър да седи на едно от столчетата до тезгяха.

— Какво става тук?! — неволно изпищя Нюбай.

Лорън до тезгяха вдигна очи и също ахна. Тя веднага скочи, изтича зад тезгяха и когато се върна, държеше в ръка счупена бутилка.

— Това е само част от Вашия сън. Трябва да се освободите от тези кошмари и това може да стане само така! — завика тя и замахна бутилката заплашително срещу другата Лорън.

После се втурна срещу срещу двойничката си, която стоеше неподвижно до търговския пътник. А той като замръзнал наблюдаваше развитието на събитията. Спътничката му сви рамена и похотливо го погледна, след което започна да посърва и да се топи с леко пукане. Не мина и минута и нея вече я нямаше — изчезна напълно. Сервитьорката захвърли счупената бутилка в боклука и въздъхна с облекчение.

— Те пипнаха ли още някой? — поинтересува се тя.

— Кои?

— Не знам — произнесе тя неопределено. — Вие се разхождахте навън. Аз през цялото това време не съм мръднала от мястото си.

— Не ме разбрахте правилно. Попитах, кои всъщност трябва да са пипнали някой.

— Леля Роужи и Старият мъж Дарфи, разбира се! О, почакайте!

Тя извади от кошчето с боклук счупената бутилка и намръщено се запъти към Нюбай.

— Може би Вие сте част от моя сън?

Но той не изчезна. Лорън се усмихна и седна отново, като потупа стола до нейния.

— Хайде — каза тя. — Те скоро ще се върнат.

— Те пипнаха мисис Сийбърн — промърмори Нюбай.

— О! Предполагам, всичко е наред?

— Какво всъщност е значението на играта на шах? — запита Нюбай.

— Естествено, никакво — отвърна тя. — Искам да кажа, че никой не може да направи СТРОЕВИ ПРЕГЛЕД НА ШАХМТНАТА ВОЙСКА или нещо подобно, ако въпросът Ви има подобен смисъл. Съмнявам се, че в градчето ни би могъл да се открие някой, който да спечели. Вие не бива да се тревожите, когато поискате да играете с други хора, защото наистина сте много добър.

— Не искам да играя с никой повече — натърти той неспокойно. — Единственото ми желание е да се прибера, колкото се може по-

бързо в къщи.

— О, трябва да се научите да се отпускате — усмихна се тя нежно. — Вие наистина сте се невротизирали на тема заминаване.

— Случиха ми се някои странни неща през последния ден — поясни той.

— Как разбрахте, че са реални?

Нюбай се ядоса.

— Ако не са реални, то аз трябва да съм доста болен.

Сервитьорката кимна.

— Точно така. Шансът, това което сте видели да е реално, е голям. Но в такъв случай Вие не сте реагирали със свойствения за подобни събития ужас и това предизвиква в мен една тревога.

— Май наистина беше така. Чувствата ми бяха някак притъпени — каза Нюбай. — Предполагам, че това е работа на леля Роужи. Щом тя може да изпълнява къде по-отвратителни трикове, какво по-лесно от това да ме хипнотизира. И не тичах и не виках по улицата. Но не забравяй, че преживях само сънища.

— Старата мисис Летчър не смята, че Тереза Поповър е била само на сън — произнесе Лорън. — Освен това скоро ще разберем, какво ще стане, когато намерят мисис Сийбърн на площада.

Нюбай я погледна внимателно.

— Аз не съм Ви споменавал, че съм я оставил там?

Лорън се засмя малко истерично.

— Така ли? Всичко това наистина може да е било сън. Но ако не е, тогава Вие има за какво да се страхувате. Емоционалните Ви реакции са притъпени. Така Вие предполагате. На психиатричен жаргон това се нарича „предварително планирано чувство“. Ако към това добавим и трудностите с които попълнихте малкия тест тази сутрин, дължна съм да ви предупредя, че се намирате във фаза на доста напреднала шизофрения.

— В такъв случай аз съм си въобразил всичко това — по скоро той каза това, отколкото да попита, без особено да се засяга.

— Не ме разбрахте правилно — възрази тя. — Вие сте шизофреник само ако това се окаже действителност.

— Мисля, че няма никакво значение — каза той. — Бихте ли ми дали едно кока-кола?

Лорън се забави за малко и донесе пълната чаша. Той пийна и докато преглъщаше течността се опита да схване смисъла на думите и. Какво знаеше той за шизофренията? Съвсем малко, разбира се. Само дреболийки от-тук от-там, било разговори, било телевизия. Същността на това медицинско понятие? Нещо като раздвояване на съзнанието. Шурейт му имаше нещо подобно. Но защо тогава симптомите на заболяването при Нюбай досега не се проявяваха и едва тук, в загубеното от хората градче, те се превърнаха в нещо забележимо? Щом наистина полудява, как е възможно той толкова спокойно да обсъжда с тази млада келнерка подобен важен проблем? Откъде тя би могла да знае с такива подробности неговите усещания? Каква част от преживяното е само сън? А може би още не се е събудил?

Той изпи глътка кока-кола и повдигна една от взетите фигури на шаха. Това беше неговата пешка, която достигна чин офицер. И усети тежест в ръката си, каквато не е присъща на предметите в сънищата.

„Всъщност има един сигурен начин да се освободя — помисли си той. — Трябва да отида на лекар, ако наистина сънувам. И никога повече няма да се вестя в проклетия Струобърг.“

— Къде има тук телефон? — заинтересува се той.

— Ей там — посочи тя, — до музикбокса.

Той се запъти към него, извади монети от джоба си и набра номера. Справката го насочи към автобусната компания Грийн&Грейн.

— Добро утро, Грийн&Грейн са на услугите Ви — произнесе мелодичен женски глас. — С какво може да Ви бъдем полезни?

— Добър ден — каза Нюбай. — Бихте ли ме осведомили, дали има автобус от Гремидж до Харисбърг?

— Съжалявам, сър — каза жената. — Вие трябва първо да вземете рейса до Ойл Сити, там да се прехвърлите на автобуса до Питсбърг и от там можете вече да се насочите право в Харисбърг.

— Добре, кога заминава автобуса за Ойл Сити?

— Ой, господи, как само съжалявам! — в гласът звучеше истинска загриженост и безпокойство. — Той тръгна преди миг и скоро няма да има друг. По тази линия ние извършваме само един рейс на седмица.

— Ясно — каза обезсърчен Нюбай. — И бихте ли ми обяснили, как постъпват хората, които пожелаят да заминат нанякъде?

— О, най-често тръгват с кола — отвърна нивидимата събеседничка. — Това е причината автобусите да са толкова рядко. Така е икономично. Съжалявам, сър.

— Да-а... — произнесе той и постави слушалката на мястото и. Нещата изглеждаха така добре премерени!

Той се върна при тезгяха.

— Как мислите, ще победите ли Стария мъж Дарфи? — попита Лорън.

— Не — отговори безразлично Нюбай. — Дори не го желая.

— Колко мъдро — каза момичето. — Той е много повече, от това което хората очакват от него.

— Той и леля Роужи близки ли са?

Лорън се изкикоти.

— Не, не мисля — каза тя, — само добри приятели и това е всичко.

— Нещо като „Декемврийската булка“, която отмъква пеленачетата.

— Е, стават такива неща — съгласи се Лорън. — Но само през зимата, естествено. Трябва да се омилоствивяват ледените нимфи или нещо подобно.

— Здравейте, здравейте — извика познат глас.

Нюбай се извъртя на стола си и видя Старият мъж Дарфи да държи вратата отворена. Леля Роужи влезе с грейнало лице.

— Здравсти — каза Нюбай.

— Говорехте за нас, нали? — попита старицата и закуцука към бара.

— Повече или по-малко — отвърна Лорън.

— Не познавам друг човек в градчето за когото бих могъл да кажа и една дума — обади се Нюбай.

— Малките хора одумват познатите си, средните говорят за нещата, а големите обсъждат идеите.

— Е, ние поразменихме и мисли за някои идеи — живо отвърна Лорън.

— Прекрасно, детето ми! — възкликна леля Роужи. — Не се оставяй на този спиртосан мозък да те баламосва. Нали знаеш, той не говори за нищо.

Старият Мъж Дарфи седна на едно от столчетата на масата.

— Както виждам — произнесе той съсредоточено, — може да продължим партията. Кой е на ход? Аз ли?

— Да — каза Нюбай, — вие сте на ход. Артилерията готова за залп! Огън!

— Това подходеше за миналата нощ — възрази леля Роужи. — Днес е Денят на леда.

Нюбай поклати тъжно глава.

— „Старият креслив бухал викна «дрън-дрън» на гълъба“ — пропя Лорън.

— Бухалите са птици на смъртта у някои народи — поясни леля Роужи и се усмихна с беззъбата си уста. — А гълъбите, както сигурно знаете или се досещате, символизират душата. И призрака на разрушението съблазнява един безсмъртен дух. Винаги в живота е така!

— „Тами, Тами, Тами е влюбен“ — продължи да тананика Лорън. Старият мъж Дарфи вдигна очи от дъската с фигурите.

— Да — въздъхна той, — така се започва винаги.

— Измъдрихте ли хода си? — Нюбай показва нетърпението си.

— „Креслив вик“ — изсмя се Лорън. — Боже, каква тъпотия!

— Хей, вие там — прозвуча непознат глас.

— О, Роки — каза Лорън. — Това е Роки Глановски. Той държи бензиностанцията на Лорън Роуд.

— Хей, приятели — продължи да говори на висок глас влезият. — Чухте ли за станалото със старата мисис Сийбърн?

— Ха, та тя не беше толкова стара — неволно се изпусна Нюбай.

И в продължение на няколко секунди Глановски изучаваше лицето на търговския пътник.

— Не вярвам да сме се срещали досега — каза той озадачено.

— Аз съм Нюбай — представи се търговският пътник. — Само минавам от тук.

— Познавахте ли мисис Сийбърн? — заинтересува се Глановски.

— Не — отвъра предпазливо Нюбай, — просто проявих галантност.

Глановски сви неопределено рамене.

— Ваша си работа... Намерили я на площада. Лежала мъртва. Била преобърната с лицето надолу.

При думата „преобърната“ Лорън сръга Нюбай под мишницата. Той се стресна и я погледна, при което тя издаде мляскащ звук на целувка. Мъжът пламна и извърна лицето си.

— Какво е станало с нея? — заинтересува се пияницата.

— Смятат, че е някакъв вид удар — каза Глановски.

— Добре обяснено — изкърца леля Роужи. — Довиждане!

— Довиждане — отвърна Глановски и побърза да излезе.

— Нима дойде тук, само да ни каже това? — стресна се Нюбай.

— Вероятно е така — каза Старият мъж Дарфи. — И добре стори! Той знае, че ние държим да бъдем своевременно информирани.

Нюбай поклати глава.

— Аз пък, наистина мислех, че всичко е било само сън.

— Така си беше — поясни леля Роужи, — но какво пречи да е истина?

— Погледни, какъв ход съм ти приготвил — каза Старият мъж Дарфи. Той вдигна бялата пешка на d4 и на нейно място сложи своя офицер от f6. След което, по правилата на леля Роужи, махна фигурата от дъската и постави черна пешка.

— Нищо не разбирам — прошепна Лорън.

— Така трябва да бъде — каза приветливо Старият мъж Дарфи. — Естествено, нямам време сега да ти обяснявам замисъла си!

— Смяна на правилата! — извика леля Роужи. — Смяна на правилата! Играта трябва да се оживи!

— Очаквам с нетърпение мъдрото ти решение! — изръмжа високо пияницата.

— От сега нататък — поясни бавно замисъла си старата жена, — при движение на топа по вертикала или хоризонтала взима се фигурата до полето на което е преместен той. И, бъдете особено внимателни, унищожава се независимо дали е своя или чужда!

— А какво ще става с царете? — попита Нюбай.

— Хмм — замисли се леличката, — май сте прав? Царете ще бъдат защитени, но ако до тях има някаква фигура, тя ще бъде взета вместо височайшата особа.

— Ужасно! — изкоментира Нюбай.

— Ваш ред е — каза усмихнат пияницата.

— h6-h7+ — обяви Нюбай. — Внимавайте, шах!

— Взимам тази нахална пешка с моя топ — веднага намери нужното решение Старият мъж Дарфи.

— И топът се превръща в скромна пешка — каза Лорън.

— Точно така — съгласи се Нюбай и веднага представи възражението си. — Но какво ще кажете за този топ? Може ли да унищожи нещо на позицията на която е преместен?

— Не, не мисля — отвърна леля Роужи. — Това оръдие спря на края на дъската, ако тя беше цилиндрична, бихте имали възможността да я обикаляте и тогава щяхте да плените и собствената си пешка на а7.

— Хе, добре — процеди Нюбай и раздражението започна да се засилва. Нито партията, нито противника му, изглежда, нямаха нищо общо със здравия смисъл. Самозваният съдия — сбъчканата старица, — преследваше една единствена цел: победа на впиянчения старец. Сервитьорката намигаше на Нюбай всеки път, когато срещнеше погледа ѝ. А фигурите на дъската бяха придобили странни възможности. И с всяка изминала минута той усещаше как невидимата примка се затяга.

— Защо не избягате? — попита Лорън.

— Не знам — отговори Нюбай. Честно казана, наистина не знам.

— Това сигурно е някакъв знак — намеси се Старият мъж Дарфи. — Вие би трябвало с ужас на лицето да изчезнете от тук. Може би ние Ви въздействуваме по-силно, отколкото предполагате.

— Изглежда е хлътнал по малката Лорън — предположи леля Роужи.

— Тогава, би могло да стане истински „Лиз — Еди — Деби случай“ — каза сервитьорката. — Вие бихте ли се махнали от хубавата си равнина и бихте ли напуснали прелестната си жиничка и да завъртите луда любов с мен? Всъщност, с какво се занимава Вашата жена?

Нюбай се намръщи.

— Тя е, както казваме в Строусбърг, „домакия“.

— Така ли? — запитва Лорън. — И какво ще кажете?

— Твърдо не! — отсече Нюбай.

— Е, добре де — изсмя се момичето. — Само се майтапя, нали разбирате. Вие въобще не сте ми интересен. И освен това приличате на Хауърд Кийл.

— И защo тогава беше целият този флирт? — намръщи се Нюбай.

— Това е част от схемата — поясни Лорън. — Да Ви накарам да останете тук. Ние се нуждаем от някой, който да...

— Хей, вие младите, по-полека там! — подвикна не на шега Старият мъж Дарфи. — Внимавайте какво говорите, защото лесно може да заприличате на кофа пълна с втасало тесто.

— Аз искам да знам, какво щеше да каже тя! — натърти Нюбай.

— Предполагам, че най-добре ще бъде, ако му кажем — обърна се леля Роужи към пияницата. — Нуждаем се от някой в града, който да изглежда подозрителен. Ние сме се подготвили за толкова важни работи.

— И по-точно — не успя да надмогне любопитството си търговският пътник.

— А Вие какво искате да кажете с това „по-точно“? — изтърси Старият мъж Дарфи. — Ние нищо не сме направили!

— Освен онази единадесет годишна сладурана и зрялата дама Уайфсайкъл — натърти Нюбай.

— Ние нямаме нищо общо с тях — намеси се старата жена с финия си немощен глас. — Ние сме толкова заети с предстоящите ни планове, че нямаме време да се занимаваме с други хора. Знаете ли, бензиностанцията трябва да се събори. Роки Главановски също ще вземе участие. Нали бензиностанцията е негова!

— И всичко останало е било само плод на въображението ми? — продължи да пита Нюбай.

— Сигурно — подметна старият пияница.

— За съжаление, ние сега не можем да не Ви използваме — поклати тъжно глава леля Роужи. — Прекарахте доста време тук и освен това откраднаха колата Ви. Набивате се в очи. Трябва ни чужденец, върху когото да падне вината за удара! Вие идеално подходите за тази роля.

— Много съм доволен — съгласи се Нюбай. — Но, в такъв случай, защo не турим край на играта?

— О, засега можем да отложим партията — каза Старият мъж Дарфи, — и утре сутринта да приключим.

— Добре — поде идеята Нюбай. — така ще бъде по-сигурно.

Старият мъж Дарфи махна на Нюбай. Леля Роужи се усмихна мило, размърда пръсти, с което показва на търговския пътник, че може да си тръгне. Той направи това с признателност. Играта на шах всъщност беше свършила. За добро или за зло, това, в известен смисъл, бе повратната точка в събитията на деня. На старите хора им бе дошло до гуша от него. Дали сега няма да стане излишен като Тереза Моулдовър и мисис Сийбърн? Да очаква ли безучастно да го настигне подобна на тяхната неестествена смърт? Но щом се занимават и с други проекти?

— Това за бензиностанцията не е истина — съобщи поверително Лорън.

Приятният глас го стресна. Движеше се по Ридж Стрийт към къщата на леля Роужи и мислеше, че е сам.

— Приятно ми е, да чуя това — каза той. — Две такива развалини не са в състояние да ограбят такава бензиностанция.

— Те също го знаят — продължи Лорън. — Затова повикаха и Роки Глановски. Но той поиска прекалено голям дял от плячката. И освен това те не могат да продължат заедно, когато всеки от тях трябва сам да тича към последното си пътуване. Старият мъж Дарфи държи за Ямайка, а леля Роужи се надява да види Акапулко.

— Становищата се различават основно — коментира Нюбай.

— Предполагам.

Те продължиха да вървят мълчаливо още известно време, но когато свиха по улицата на леля Роужи Лорън запитва:

— Защо отивате там?

— Не знам — отвърна търговският пътник. — Къде другаде да отида? Ще позвъня в полицията утре сутринта. Ако не са намерили колата ми, ще се опитам да изчезна на автостоп.

— О, бъдете предпазлив — загрижи се Лорън.

— Обикновено съм предпазлив — отвърна той.

— Но Вие влязохте във вагон-ресторанта, нали?

— Да, признавам, това беше първата ми грешка. Слушай — спря се той, — ти мислиш ли, че те с нещо ме заплашват? Нали моята роля при тях свърши?

Лорън сграбчи ръката му. Намираха се под белещи се чинари и шумът на листата породен от топлия вятър я накара да вдигне към него уплашените си очи.

— Недей да мислиш, че ролята ти е свършила — зашепна тя.

— Какво? — уплаши се той.

Тя говореше така тихо, че Нюбай не можа да я разбере.

— Казах — мърдаха устните и, — че Вие сте вътре в играта. Вашата кулминация тепърва предстои. — тя погледна разстроеното му лице и се усмихна. — Не се безпокойте прекалено. Вие няма да пострадате.

Тя махна с ръка и се отдалечи в посоката откъдето бяха дошли.

„Почти като онази Лорън от сънищата — помисли си той. — И ми харесва повече, от истинската Лорън, която размахваше така яростно счупената бутилка.“

Той изкачи предните стъпала на къщата на Леля Роужи. Вратата не беше заключена и Нюбай влезе вътре.

— Здравейте — каза някакъв мъж с тъмен костюм. — Доколкото разбирам, Вие сте мистър Нюбай?

— Точно така — отвърна предпазливо търговският пътник.

— О, колко е приятно — зарадва се мъжът. — Името ми е Грег Рембрик. Лидер съм на Здравната Организация на Младите Християни. Аз и моите млади приятели се надяваме, че Вие ще вземете активно участие в нашата месечна групова сесия, която ще се състои този следобед. Леля Роужи ме увери, че според нея Вие с радост ще се предоставите на наше разположение. Но въобще не предполагах, че ще се принудим да Ви каним в такъв кратък срок. Така че, ако Вие пожелаете да се оттеглите, ние просто ще продължим нашето събрание.

— Вие тук ли провеждате заседанията си? — запита Нюбай.

— Да — усмихна се Рембрик. — Стопанката на тази великолепна къща се оказа толкова любезна към нас. Трябва да Ви кажа, че сградата на нашия обществен и социален център изгоря до основи миналата година. И сега, само благодарение на нея, има къде да се събираме. Странен пожар беше, наистина.

— А къде са останалите?

— О! Всички са навън. Събират експонати за нашия хербарий. Но скоро ще се върнат — погледна той часовника си. — Около десетина минути им остават.

— Какво ще трябва да правя? — попита Нюбай.

Рембрик направи величествен знак с ръка да седнат. Търговският пътник се настани в едно от диванчетата на старата жена с лице към младия лидер.

— О, не е нещо което ще Ви затрудни. Ние просто се нуждаем някой, който не членува в Организацията да прочете кратко слово по време на благочестивия молитвен кръг „Обединени в съюз на Любовта“ на нашето дружествено братство на необвързаните.

— Разбрах — отвърна Нюбай. — Предполагам, че всичко ще протече както трябва.

— Отлично — зарадва се Рембрик, усмихна се и стана сериозен. — Много Ви благодаря. Децата ще бъдат толкова щастливи.

Двамата делови мъже бързо намериха общ език и когато след няколко минути младите членове на групата започнаха да пристигат, те водеха непринуден разговор. Не се мина много време и мистър Рембрик съобщи, че всички са налице. Той ги подреди в кръг, а самият се настани в центъра. Децата се хванаха за ръка и запяха тържествен химн, после затвориха очите си, наведоха глави и стояха така тихи и мирни, докато Нюбай рецитираше кратката молитва.

— А сега мистър Нюбай, ако обичате четете онези думи — каза мистър Рембрик.

— Онези думи ли? — попита изплашен търговският пътник.

Нюбай забеляза с ужас, как във въздуха започнаха да се очертават пламтящи зелени букви. Рембрик не отговори. Тогава той пристъпи бавно напред. На няколко крачки от огнените думи се спря и започна да чете с тържествен глас.

„Както майката-земя водата прегръща, така въздухът в обятията си огъня къта. Тук човешкият разум в своя копнеж достига апогея на познанието, ужасния полъх на мъдростта.“

Буквите внезапно затрептяха и се промениха. Нюбай неволно се взря в Рембрик и групата млади хора. Те стояха на колене и лицата им бяха разкривени от страстта на екстаза.

„Нека безкрайният кръговрат на Вселената — продължи да чете той, — да преобрази техните заплетени недра. Нека великата звездна драма играна от пламтящите слънца взриви сърцата им, сгърчи белите им дробове, стопи дъха им, натъпче мозъците им в кипналата кръв. Нека зейналата пустош на небесната твърд спре бликащата

чувственост. Нека висящата грамада на всички небесни сфери и орбити стрие костите им в жертвен прах.“

Преди Нюбай да завърши последната дума пламтящият надпис изчезна. Рембрик и младите му приятели стояха на пода съвсем притихнали и по изопнатите им лица се четеше непомерно страдание. Докато ги гледаше те пицяха беззвучно, мрак заизлиза от полуразтворените уста и забули главите им с черна мъгла, в която търговският пътник сякаш видя немигащите звезди на нощта. И когато това изчезна той видя, че те всички бяха застинали в гротескните пози на внезапната смърт.

Разнесе се звън. Някой стоеше пред вратата на леля Роужи. Нюбай за миг се поддаде на обхваналата го паника, но бързо се овладя. Прекрасно знаеше, че властите не са в състояние да открият следи на насилие по трупа на момичето на Моулдовър или по тялото на мисис Сийбърн. Какво би казал някой, който види мъртвите по килима на старата жена? Би ли предположил, че това е някакъв вид масово отравяне? Може би те са яли заедно нещо? Той си пое дълбоко въздух и се отправи към вратата.

— Здравейте — поздрави Лорън. — Стана ли вече?

Нюбай само кимна в отговор.

— Свърши минута преди да позвъните. А сега какво да правя?

— Какво искаш да кажеш с това? — произнесе тя и влезе в гостната.

— Какво ще правим с телата?

— „Ние ли“?

— Добре де, аз какво да правя с телата?

Лорън печално поклати красивата си коса.

— Нищо не си успял да научиш досега. Какво стана с мис Поповър? А с мисис Сийнбърн? Те просто ги оставиха там! И ние ще постъпим по същия начин. Така полицията ще ги намери тук!

— Не знам, какво щях да правя без Вас — каза Нюбай с презрение.

— Знаеш ли какво — обърна се тя ядосано към него. — Аз наистина съм доволна, че тези неща се развиха по този начин. Ние нямаме много развлечения, знаете ли това? И вие не сте от най-изисканите момчета наоколо. Направих го, защото така трябваше. Аз си имам по-различна представа от вас, как да си прекарвам живота.

— Например?

— Ами-и, тотално бомбардиране наоколо — каза ядосано тя. — Да си пробвам белите ръкавици до дулото на някое оръдие или нещо подобно...

— Случайно да имате сдружение на младите убийци или нещо подобно?

— Боже, каква саркастична забележка — разсмя се тя. — Белег на закърнял интелект.

— Правя, каквото мога — отвърна Нюбай.

— И как се чувствувате сега, когато се променяте? — разяри се Лорън. — Вие не сте в състояние дори да определите със сигурност точната дата. Често не можете да си спомните, къде се намирате, казвам го в географския смисъл на думата. Вашите емоции не са адекватни на събитията. Вие сте характерен пример за социопатическо държане. Отбелязахте ли и други отклонение в схващанията си от днес следобед?

— Не знам — измърмори той.

— Прекрасно, мисля, че Вие скоро няма да бъдете в състояние да различавате правилното от неправилното. Как оценявате това, което извършихте с мистър Рембрик и децата?

— Никак! — каза Нюбай. — Аз изобщо не усещам нищо.

— А как мислите, какво щяхте да чувствувате преди седмица?

— Не мога да кажа — измърмори той и се взря в безформените тела. Той продължаваше да не чувствава нищо.

— В случая с мис Поповър Вие бяхте само свидетел. При мисис Сийнбърн помагахте. А тук извършихте всичко сам! Леля Роужи и Старият мъж Дарфи успяха да разрушат старото Ви „его“ до последното му късче. И то по такъв начин, че Вие изобщо да не се сетите, какво става в действителност. Вие не знаете кога сте, къде сте, а сега какво сте или кой сте! Вие се превърнахте в едно пълно нищо, чист бял лист, готов да бъде напечатан с каквато си пожелаят идентичност подбрана за Вас.

— Това е смешно! — възмути се Нюбай.

Лорън се усмихна. Изразът на лицето и изплаши търговския пътник.

— Знаете ли какво? — запита тя. — Ако Старият мъж Дарфи предложи сега неговия тест, Вие няма да знаете как се държи молива.

— Със сигурност ще знам.

— Вие показвате типичните симптоми на двойствено съзнание, така характерни дори за безобидните случаи на шизофрения. Понякога искате да избягате, но нищо не предприемате. Понякога заприличвате на тези две стари чудовища, макар да знаете, че ги мразите.

— А какво ще кажете за себе си? — попита Нюбай.

— Какво всъщност искате да знаете? Чувствата ми към тях? — изтърси тя. — Или Вашите чувства към мене?

— Не знам.

— Разбира се, че не знаете. Вие не бива да си въобразявате, че нещо знаете. В това се крие истинската същност на нещата. Вие сте просто изтрит.

Нюбай рухна на канапето. Той разтърка с длани очите си и не почувствува нищо. И дори не се изплаши и дори не се възмути и дори не се отврати. Някъде вътре в себе си изпитваше особено и силно желание да си тръгне, да напусне това място. Той добре съзнаваше какви усилия ще са потребни да предприеме нещо.

— Какво става сега? — ненадейно запита той.

— Боя се, че повече от същото! — раздаде се неприятен и познат глас.

Нюбай с мъка вдигна очи. Пияницата и старата жена бяха влезли в гостната.

— Защо вие винаги сякаш се появявате, когато съм със затворени очи? — попита той.

— Защо вие винаги сякаш си затваряте очите, когато ние пристигаме? — влезе в тона му леля Роужи и внимателно заразглежда телата по килима на гостната и.

— Малка ми, Лорън, ще бъдете ли така любезна, да повикате полицията?

Нюбай се изсмя и в гласа му се усещаше нещо близко до спокойствието.

— Добре ли се забавлявате, Нюбай? — поинтересува се Старият мъж Дарфи.

— Не — отговори търговският пътник. — Само ми се струва, че вие се опитвате да ме използвате като изкупителна жертва.

— Идеята е прекрасна — съгласи се леля Роужи и повдигна едната си вежда.

— „Хути-хут — пропя Лорън познатата песничка, — Старият бухал на съдбата изкряска «хути-хут» на гълъба.“

Тя завъртя телефонния номер на полицията и се свърза с дежурния офицер.

— Попитай за колата ми — примоли се Нюбай.

— Съставил съм интересна статистика — каза Старият мъж Дарфи. — Аз се наемам с неприятната задача да закопая телата този следобед. Изглежда, на всеки сто хиляди души в Съединените щати се падат около двеста и деветдесет болни от шизофрения в една или друга форма. Разбира се, в термина „шизофрения“ се включва голям спектър различни болести. Но от споменатия брой души, само половината биват лекувани, а останалите се разхождат свободно сред нас.

— Трябва ли да се предам? — гласът на Нюбай звучеше скептично.

— Вие вече го сторихте — забеляза леля Роужи. — Ние ще се погрижим за Вас.

— Вие вече го сторихте — повтори Нюбай думите на старата жена на себе си.

— Ако влезете в болницата — поясни Лорън и окачи слушалката на мястото и, — най-вероятно ще Ви затворят за дълго.

— Средно тринадесет години — възтържествува пияницата.

— Само тринадесет години — напомни нежно леля Роужи. — Има за какво да си помислите.

— Някои убийци излизат по-рано от затвора — възпротиви се Нюбай.

— Ние не обичаме да говорим за това — завърши спора Старият мъж Дарфи.

Скъпата леля Роужи се настани на канапето до Нюбай и взе ръцете му в своите. Старата кожа на дланите, грапава и обсипана с плътни мазоли, драскаше пръстите му. Обхвана го неясно безпокойство. Поиска да стане, да тръгне нанякъде, да си намери сигурен дом, където, може би, ще открие загубената си самоличност. И не мръдна — така и не разбра, какво точно желаше.

Поне в едно беше напълно убеден, това което пораждаше чувството на несигурност и го разстройваше толкова силно, нямаше

нищо общо с невероятните събития и камарата мъртви тела, които го обкръжаваха.

— Вие може да сте просто жертва на обикновена шизофрения — гласът на старата жена звучеше нежно и успокоително. — И всички тези невероятни случаи идват да потвърдят това. Вие с пълно право смятате, че сте добре устроен и напълно нормален. Трябва да е било истински удар за Вас, да откриете, че това не е така.

— Мисис Роужи, защо се мени вашия акцент — попита той, защо изчезна зигзагообразната походка на Стария мъж Дарфи?

— Повечето шизофреници никога не разбират, че са болни — продължи леля Роужи. — Единствено виждат, че са в известна степен асоциални. Някои стават скитници, като Младежът Дарфи например, макар неговият случай да е съвсем различен. Вашият мозък може да претърпи още по-странни промени и да Ви доведе до хебефрения^[4], характеризираща се с неуместна безразсъдност кикотене с повод и по-често без никакъв повод или понякога с необяснимо ридане. А какво ще ни кажете за халюцинациите? Имате ли си грижи с тях?

— До сега всичко е на ред — отсече Нюбай. — Никой не може да ме убеди, че съм имал дори една халюцинация. Така да знаете! В известна степен Лорън може да ми свидетелствува за това.

— Тя наистина би трябвало да знае — съгласи се Старият мъж Дарфи. — Момичето често има халюцинации.

— О, трябва да благодарите на бога, че не сте параноик — допълни старицата. — А също така, че не сте кататоник. Много трябва да сте благодарен.

— Много съм благодарен — произнесе искрено Нюбай.

Камбанките на входа зазвъняха отново. Лорън отвори вратата. Беше пристигнала полицията. Те влязоха и наобиколиха трупове. Нюбай се учуди на тяхната реакция. Повечето мъже дишаха тежко и по лицата им се изписа нескриван ужас. Търговският пътник си помисли, че те би трябвало, по време на кариерата си като пазители на реда и закона, да са виждали доста такива гледки и да са свикнали на страшни зрелища. И беше направо изумен, че това би могло да им подействува така.

— Кой откри тези индивиди — запита сержантът.

— Той! — отговори кратко Старият мъж Дарфи и посочи Нюбай. Сержантът кимна и го погледна.

— Предполагам, че не са стояли дълго така, преди да ги откриете — каза той. — Нашият град не е много голям.

— Не, не е! — съгласи се с него Старият мъж Дарфи.

— На пръв поглед — продължи сержантът, — сякаш няма следи от извършено престъпление. Затова сега няма да Ви разпитвам. Но както сигурно знаете, последната дума принадлежи на следователя.

През това време едно дребно побеляло човече внимателно боцкаше мъртвите тела с някакъв дълъг инструмент.

— Почакайте още няколко секунди — молеше той, въпреки че никой не припираше. — О, боже! Костите им са напълно изпотрошени. Изглежда са паднали от голяма височина. Странно? Външно нямат никакви белези!

— Напоследък подобни случаи — произнесе с печална усмивка сержантът, — с лопата да ги риеш.

— По моя преценка всичките те са умрели от някаква форма на апоплексия — изказа мнението си следователят.

— Всички ли? — възкликна леля Роужи. — Едновременно! Какво странно съвпадение!

— В последно време подобни случаи — почти повтори думите на сержанта Старият мъж Дарфи, — с фурнаджийска лопата да ги риеш.

— Добре де — махна с ръка сержантът. — Мили хора, искам да ви благодаря за вашата помощ. Утре сутринта ще изпратим няколко души да приберат тези майтапчии. Но искам от вас, в никакъв случай да не пипате нищо тук! Иначе!... Трябва за всеки случай да снемем отпечатъци от пръстите и разни други неща, улики и тем подобни. Мисля, че добре ме разбрахте, нали?

— Естествено — увери го Старият мъж Дарфи.

Сержантът им махна с ръка за довиждане и побърза да настигне следователят, който вече беше до вратата.

След като полицаите си отидоха Лорън се обърна към Леля Роужи.

— Защо трябва да търсят улики, ако всички са умрели от апоплексия?

— Предполагам, че така ще помогнат да се открие лек срещу тази болест — леличката го каза с обичайният си акцент. —

Полицейският департамент сега работи с много по-голяма научна насоченост от времето, когато премина моята младост.

— Сега можем да си починем — предложи пияницата.

Мрачната къща незабавно потъна в гробна тишина. Нюбай се опита да си спомни, какво чуваше само преди минута: В гостната часовникът отмерваше времето. Домакински уреди дрънчаха в кухнята. Дърветата скърцаха от влажната горещина. От улицата долиташе шум на забързани крачки. Косачката на трева в съседния двор се изплези да боботи. Високо над главите им премина самолет... И всички тези шумове замряха изведнъж. Настъпи абсолютна тишина! Миг на изчакване! Интервал! Подготовка!

— О — възкликна леля Роужи. — Вие сигурно с удоволствие ще научите, че нещата, които Ви засягат, преминават в последния и абсолютен стадий.

— Това определено ме радва — съгласи се Нюбай.

— Аз си позволих да довърша нашата партия — каза Старият мъж Дарфи. — Не минах без помощта на леля Роужи, естествено — и той се усмихна закачливо.

Старата жена доволно се разсмя.

— Мога ли да се поинтересувам от резултата? — напълно сериозна запита Нюбай.

— Аз спечелих! — похвали се старецът. — Враждата помежду ни приключи. Леля Роужи се съгласи да играе вместо Вас. С помощта на няколко допълнително извършени и непосредствени промени в правилата, успях да матирам Вашия, натикан на тясно цар по един великолепен начин.

— Е — в гласът на Нюбай се усети отегчение, — позволете ми тогава искрено да Ви поздравя с победата. Бихте ли ми обяснили, правилата по които бе изградена тази превъзходна стратегия?

— На първо място — намеси се леля Роужи, — аз добавих следното условие: нито една фигура не бива да се мести, освен ако най-близката пешка от същия цвят не извършва правилен ход. Така всеки играч всъщност прави по два хода — пешката и фигурата най-близко до нея.

— Както можете да си представите — поясни пияницата, — броят на възможните ходове се съкрати. И от тук нататък нещата се

развиха така, че аз бях много по-способен да предвидя продължението на ситуацията.

— Поне по-добре от леля Роужи — подхвърли Нюбай.

— Е, добре де, нали ние всички се съгласихме да се подчиняваме на нейните решения! — възмути се Старият мъж Дарфи. — Накрая аз успях да пробия вашата позиция. Леля Роужи обяви, че дамата получава още едно право. Тя го нарече „ефект на водородната бомба“.

Лорън се разсмя.

— За имигрантка като Вас, добре се справяте с думите.

Старият мъж Дарфи хвърли намръщен поглед на момичето.

— Така или иначе — продължи той, според това правило дамата във всеки един момент на играта можеше да бъде поставена на което и да било празни квадратчета на дъската. Всички фигури, свои и чужди, намиращи се на съседните осем полета биват взети с изключение, разбира се, на царете. Сами можете да си представите опустошението, което причинява подобна фигура. А какви са последствията, когато Вие нямате дама? Да Ви подсетя ли? Имайки на разположение подобен инструмент, съвсем не е трудно човек да постави парцаливата Ви армия на колене.

— Не виждам особени причини да се гордеете — Нюбай дори не се опита да бъде ироничен. — Накрая играта не е приличала въобще на шах.

— Правилата на играта са винаги произволни — подсказа леля Роужи. — Само че Вие сте свикнали те да са произволни винаги по един и същи начин.

— Съжалявам — побърза да се съгласи Нюбай.

— Всичко е наред — успокои го старецът.

— Е — протегна се леля Роужи като стана, — време е да тръгваме младежо Нюбай. Вашето богоявление Ви чака!

— Какво? — учуди се той. — Аз си мислех, че всичко е свършило. Вие сами ми казахте, че аз съм напълно деперсонализиран. Как за подобно разредено същество може да има богоявление?

— Ще видите — отвърна кратко Лорън и задърпа Нюбай за ръката. — Хайде!

Четиримата се отправиха към вратата и излязоха на портала. Навън бе станало по-хладно, въпреки че влагата продължаваше да

тегне неприятно. Но свеж и прохладен въздух подухваше и поклащаше гъстия листак около къщата на леля Роужи.

— Къде отиваме? — попита Нюбай. — Отново ли във вагон-ресторанта?

— Ще видите — Лорън отново бе лаконична.

— Вагон-ресторантът изигра ролята си — поясни Старият мъж Дарфи. — Няма никакво значение КЪДЕ отиваме сега. Необходимо е само да се движим.

Леля Роужи хвана ръката на Нюбай. Шокираният пътник чакаше Старият мъж Дарфи да улови другата — така бе почнало при Тереза Поповър и при мисис Сийбърн, така Грег Рембрик и младежите от ЗОМХ се хванаха преди той да ги убие. Но пияницата предпочете да поостане назад и да говори нежно с Лорън. Успокоението го накара да насочи вниманието си към треперещата от старост бабичка до себе си.

— Мисля си — каза тя, — дали сте обърнали внимание на интересния факт, че след всеки случай, Вие като че ли се събуждахте. Преживените от Вас епизоди изглеждаха като сън и до голяма степен бяха такива. И сега се намирате на същата степен.

— Това сън ли е? — попита той без да е сигурен какво има предвид.

— Да, отчасти е така — отвърна бабичката. — Може ли да се сетите за някое отличие между офертата на групата на ЗОМХ и останалите Ви неочаквани сблъсъци.

— Сякаш да — произнесе бавно Нюбай. — Последният път бях сам. Изобщо не ви видях, нито Вие, нито Стария мъж Дарфи преди нещата да са приключили. Фактически видях първо Лорън, която влезе преди вас двамата.

— Точно така. И трябва да бъдете поздравен за проявената наблюдателност. Вие се справихте с прецизност, вкус и необходимата бързина. Но сега Вие сте една безформена личност. Това е наистина голяма загуба. Вие имате слабо влияние върху света. Знаете ли това?

Нюбай тъжно се засмя.

— Кога бих имал отново някакво влияние? — заинтересува се той.

— Точно това се опитваме да променим — обясни леля Роужи.

— Благодаря ви за съдействието.

— Сега отново се напрегнете и си помислете, какви други различия може да откриете?

— Предавам се! — вдигна ръце Нюбай.

— Ами, Вие още не сте излезли от съня с ЗОМХ. Всичко продължава по една непрекъсната линия оттогава досега.

— Така ли? Да! — завика Нюбай. — Така е! Знаех си, че нещо не е наред.

Леля Роужи спря на тротоара и погали ръката му.

— Младежо Нюбай, ние Ви обичаме — започна тя с обичайния си глас, — защото Младежът Дарфи Ви победи на шах и ще Ви помогнем. В наша власт е да Ви оставим такъв какъвто сте сега — една дишаща нула. Преди сме постъпвали така. Но Вие ни интересувате специално. И затова ще Ви тласнем към окончателната стъпка.

Наоколо беше необикновено тъмно. Търговският пътник се замисли и не успя да реши, дали нощта бе паднала внезапно или тъмнината бе последица от продължаващия сън. Кръгла жълта луна висеше на небето огромна, така голяма, сякаш бе в началото на хоризонта, а не се взираше от височината на апогея си. Нюбай се вгледа в нея и почувствува неприятен хлад. Студената светлина се промъкваше през очите му направо във вените. Той побърза да отклони поглед.

Разнесе се дрезгавият крясък на нощни птици. Те ловяха пърхащите насекоми. Ето, пискащата цикада напразно се опитва да избяга налитащата переста маса. Нюбай не можеше да разтълкува тяхното предупреждение. Той продължи да върви. Двамата старци мълчаха. Лорън си тананикаше „Воларе“. Край тях се точеха плътно затворени къщи, които излъчваха слаба светлина от кристалните глобуси монтирани на прозорците и вратите.

Но къщите не представляваха заплаха тази нощ. Нюбай усещаше любопитството им на странични наблюдатели. Отделните фигури, които се появяваха понякога вътре, бяха така безпомощни, както той самия. Те виждаха всичко, но едва ли това би им било от някаква полза.

Величествените сгради се изтъркулваха една след друга. Нюбай схвана, че се спускат по стръман сенчест хълм. И улицата вече не беше павирана с червени тухли. Тя беше покрита с някакъв непознат черен

материал, в който вградени диамантени парченца излъчваха приятна светлина. Около минута тези лъчи се опитаха да поговорят с него, но той не можа да го осъзнае.

Тогаваше се обърна назад и потърси с поглед къщите, неговите единствени и безсилни съюзници. Но те бяха изчезнали. Вместо тях се виждаха масивни абстрактни сенки, черни като твърди блокове с островърхи сенки по нощното небе.

Той мина край тези извисяващи се кубични форми и пирамидални правоъгълници. Лунните лъчи хвърляха върху тях неприятни отблясъци с жълтеникаво-зелена окраска. Дърветата сякаш потънаха в земята. Насекомите и птиците се бяха скрили. Звуците — замряли. Лорън и старците — изчезнали!

Нюбай се движеше през равнинния пейзаж, под краката си усещаше твърда и гладка земя, без камъни, треви и подаващи се корени. Огромните сенки намаляваха на брой, докато накрая далеч пред себе си виждаше само една в осветеното от Луната поле. Забърза се нататък. Това бе единствената нишка, която още можеше да му покаже къде е, кога е, кой би могъл да бъде и как може да се измъкне.

Затича се. Но усещаше, че минават напразно часове, а черната маса в далечината не се приближава. След като известно време Луната безучастно го наблюдава, тя се спусна зад хоризонта и го остави на бледата светлина на звездите. Чудовищната сянка се превърна в черна кръпка на черния нощен фон. Не спираше и се удивяваше на факта, че не усеща умора.

Когато най-сетне достигна черно-зеленото гигантско нещо, той видя, че това не беше някаква гладка фасада, както останалите сенки. На различни места по повърхността слабите звездни лъчи улавяха прорези и вдлъбнатини и въпреки че грамадата се издигаше високо в безкрая, всички тези особени празнини, той можеше леко да достигне. Нюбай протегна ръка и докосна един отпечатък. Пръстите му очертаха буквата „А“. Продължи изучаването на странния предмет. Цялата стенописна резба се оказа от букви. Надписът не можеше да се обхване с един поглед. Смисълът му се откриваше буква по буква, дума по дума.

— „Този“ — произнесе той гласно — „свят“, — и продължи да чете по-бързо, — „този каменен остров, тази окована в мрамор кал, тази топка, която виси в пространството, е единственият паметник

издигнат в моя чест. АЗ СЪМ САМ. Аз съм този каменен блок. Аз съм тези пленени думи. Аз се превърнах в могъщ каменен пиедестал, чиято единствена функция е да даде форма на тези думи.“

Нюбай спря да чете. Гласът му беше присипнал. Погледът му се върна на буквите, които бе проследил. Техните извивки в скалата бяха изпълнени със спектрално излъчване. Сега можеше лесно да ги прочете. Но следващите думи обаче продължаваха да се крият в тъмнината.

— „Ако някой се усъмни в моето съществуване“ — продължи той, — „нека се съмнява само в себе си. Ако някой оспорва моята цел, нека оспорва само себе си.“

Страхът, който усети, се появи неочаквано. Гърлото пресъхна, кръвта се втурна по вените, като бучеше в ушите. Той не можеше да спре думите:

— „Като думите, скалата, камъкът, светът запомнен в пустотата на нощта, нека този, който чете тези редове, да потрепери вътрешно, като шумоленето на отдавна откъснато и изсъхнало листо в зимна буря.“

Нюбай усети разумът да го напуска. Неговото АЗ се изтръгна от мястото, където беше закотвено и попадна в тайно кътче на неговия дух.

Повече думи нямаше.

Нюбай се дръпна няколко крачки назад и се взря в равномерното излъчване, което продължаваше да очертава надписа. После — още няколко крачки назад. И още! Погледна каменната грамада и видя себе си да скалата с ръце потънали до китките в студените бели пламъци.

— Хей! — извика Нюбай.

Той искаше да избяга. Той искаше да се измъкне обратно през полето, през разбърканите каменни планини, докато не са се превърнали отново в къщи, той искаше да изтича до самотната могъща кула и своето тихо изображение. Но не направи нито едното, нито другото. Стоеше и наблюдаваше как другият Нюбай коленичи в прахта и започана да се моли. Другият Нюбай се преклони пред ужасния каменен стълб и светлината на издълбаните букви. Другият Нюбай изричаше някакви несвързани думи. Другият Нюбай размаха бавно ръце над главата си. Другият Нюбай сви ръцете си в покорна поза на обожание.

— Не допирай ръцете си една до друга! — изкрещя Нюбай ужасен.

Твърде късно. Другият Нюбай се замята буйно. Нещо вътре в него лудо блъскаше насам натам. Кожата започна да се разпада на едри парцали. Нюбай втренчено гледаше как парчетата трептящо и още живо месо падат на земята и се превръщат в купчинки ненужна пепел. Порив на вятъра ги подхвана и от другия Нюбай остана само едно сиво и разпиляващо се в пространството облаче.

— Велики боже, какво стана? — запита се Нюбай и очите му се изпълниха със сълзи.

— Вие сменихте себе си — дочу той гласът на леля Роужи. — Вие напуснахте собственото си аз-сън, както насекомото изоставя ненужния вече пашкул или змията мъртвата си люспеста кожа.

Нюбай се огледа с надеждата да я види. Празното поле беше изчезнало. Каменните кули не си виждаха. Той се намираще в гостната на леля Роужи.

— Нищо не разбирам — каза той.

— Това е добър знак — прецени Старият мъж Дарфи. — Ако разбирахте, щяхме да имаме още много работа да вършим. Вие сега сте един от нас. Вие станяхте истински Гремиджанин. Вие сте готов да си намерите тук работа, къща в която да живеете, нова жена, може би. Вие сте готов да ни помогнете, когато друг странник дойде да ни посети.

— Ние ще Ви уведомим, ако някога се нуждаем от Вас — допълни леля Роужи.

— Вие не сте повече шизофреник — възкликна Лорън и се хвърли да го прегръща. — Вие сте великолепен, добър, открит, разбираем. От сега нататък няма за какво да се притеснявате.

— Добре — съгласи се той.

— Не всеки е в състояние да убие собственото си аз-сън — обясни Старият мъж Дарфи. — Някои хора въобще го нямат.

— Не бъдете толкова бомбастичен, Младежо Дарфи — укори го старата жена и отново се обърна към Нюбай. — Сега Вие сте напълно асимилиран. Да знаете, Вие сте просто щастливец. Този град е много избирателен по отношение на тези които си избира.

— Той може да си позволи това — с гордост каза Старият мъж Дарфи.

— Защото не е толкова голям град — каза Лорън.
— Хути-хут — пробуха Нюбай. — Хути-хут.

[1] монета от 25 цента. ↑

[2] буревесник или птица на бурята. ↑

[3] Поповър е всъщност пандишпаненото брашно. ↑

[4] пубертетно душевно разстройство. ↑

РОБЪРТ БЛОХ

ВАШИЯТ ПРИЯТЕЛ, ДЖЕК ИЗКОРМВАЧА

Хвърлих един поглед на поредния пациент. Пред мен се намираше един истински англичанин, поне такива ги изобразяват на театралните сцени.

— Сър Ги Холис? — поинтересувах се аз.

— Да, това съм аз. С мистър Джон Кармъди, психиатъра, ли имам честа да разговарям?

Кимнах и го поканих да седне. Докато той церемониално се настаняваше, аз успях да плъзна поглед по фигурата му, която заслужаваше внимание. Сър Ги беше висок, слаб и светлокос. Традиционните мустачки като непокорни стръкчета стърчаха на две страни. И естествено бе облечен в костюм от туид. Бях готов да се закълна, че в джоба на жилетката си носи монокъл, а чадъра е оставил в приемната на кабинета ми.

Но най-много ме интересуваше, за какъв дявол този сътрудник на британското посолство е дошъл чак тука в Чикаго при един непознат нему лекар?

Сър Холис седна, но работата не се изясни. Разкашля се, нервно се огледа и почука с лулата си по края на масата. И едва след тези движения благоволи да заговори:

— Мистър Кармъди — започна той. — Сигурно ви се е налагало да слушате за... Джек Изкормвача?

— За убиеца ли? — уточних аз.

— Именно. За най-чудовищният убиец! За този, който е бил пострашен от Джек Неуловимия. За Джек Изкормвача, за Кървавия Джек.

— Да, слушал съм — колкото се може по-спокойно казах аз.

— И ви е известна неговата история?

— Чуйте, сър Ги — прекъснах го аз. — Мисля, че не бива да преживяме отново разни клюки за похожденията на известни престъпници.

И тук той ме порази, когато дълбоко въздъхна и решително каза:

— Не това не са просто клюки, а се отнася за живот и смърт!

И отново подхвана темата. След минута англичанинът така се увлече, че ми бе невъзможно да го спра. Нямах друг избор — трябваше да го изслушам. В края на краищата на нас, психиатрите, за това ни плащат — да слушаме всякакви бълнувания.

— Давайте — предадох се аз. — Излагайте всичко!

Сър Ги запали лулата си и започна разказа си.

— Лондон — обяви той — 1888 година. Края на лятото и най-ранната есен. Тогава се започнало. Неизвестно откъде се появила мрачната фигура на Джек Изкормвача — ужасно чудовище с нож в ръката. Зловещата му сянка витаела из Лондон, в Ист-енд. Той незабелязано прониквал и в най-пропадналите места на Уайтчапъл и Спайтфилдс. Никой не знаел, откъде се появява, но със себе си носел смърт. Смърт на острието на ножа си...

Шест пъти този нож прерязвал гърлата на лондонски развратници и проститутки, намиращи прехрана в бордеите. Седми август е датата на първото убийство. Намерили я сутринта с тридесет и девет рани по тялото. Страшно убийство! На тридесет и първи август било извършено още едно. Пресата се заинтересувала от престъпника. Жителите на бордеите започнали да се вълнуват.

Всички искали да узнаят, кой е този кървав злодей, който така безпрепятствено прониква под закрилата на нощта в тесните улички и извършва черното си дело. И което е най-важно — кога отново ще се появи?

Той се появил на осми септември. Скотлънд Ярд отделил най-добрите си детективи да го търсят. Слуховете се ширели, хората говорели само за неизвестния.

Убиецът владеел ножа съвършено. Отначало прерязвал гърлото, а след смъртта на жертвата изрязвал определени органи от тялото. С изключително старание си избирал жертвите и местата на убийствата — никой, нито веднъж, не го видял или чул. Но детективите, които патрулирали до сутринта Ист-енд намирали нарязаните трупове — работата на Кървавия Джек.

Кой е бил той? Безумен хирург ли? Професионален убиец? Полудял учен? Някой дегенерат? Психически болен благородник? Лондонски полицаи? На тези въпроси нямало отговори.

А после във вестниците се появило стихотворение. Анонимният куплет бил напечатан с цел да се прекратят слуховете, но само повдигнал интереса към престъпника. Ето ги стиховете:

*Не съм ни магьосник ни маниак,
ни губител нито враг.
И знайте, не съм убиец аз,
Ваш приятел, Джек Изкормвача*

А на тридесети септември отново заклал две жени.

На това място прекъснах за малко сър Ги:

— Всичко това, разбира се, е много интересно... — забелязах аз, но се страхувам, че в гласа ми прозвуча прекалено явно сарказъм.

Той нервно премига, но не прекъсна разказа си:

— После в Лондон настъпило затишие, което било пронизано от мъчителен страх. Кога Кървавият Джек ще се появи отново? Чакали го целия октомври. Във всеки тъмен ъгъл съзирали неговия призрак. Но той добре се криел, така добре, че никой никога не узнал нищо за личността на Изкормвача или за намеренията му. В началото на ноември лондонските проститутки направо умирали от ужас и неизвестността и на Сутринта благодарили на Бога, че още виждат слънцето.

Ето че стигаме девети ноември. Убитата намерили в собствената ѝ стая. Лежала в леглото си мирно и безметежно със скръстени на гърдите ръце. А до нея грижливо поставени се намирили главата и сърцето ѝ. Злодеят надминал себе си.

В града започва паника. Но тя е вече излишна. И макар и полицията, и пресата и всички жители на Лондон с ужас да чакат следващото убийство, Джек Изкормвачът повече не се явил.

Изминала година. Интересът към престъпника започнал да затихва, но останал спомена за него. Някои казвали, че заминал за Америка, други твърдяли, че се самоубил. В онези години много говорили и писали на тази тема. Появили се най-различни теории, хипотези, аргументи и доводи, излизали и цели трактати. Но и до днес никой не знае, кой е този Джек Изкормвача. И защо е извършвал тези убийства. А също — защо неочаквано са престанали?

Сър Ги замълча. Очевидно очакваше от мен някакви коментари.

— Вие прекрасно разказахте цялата история — казах. — Макар, по мое мнение, с известно предубеждение...

— Но аз имам документи — възрази англичанинът. — Събрах цяла колекция данни и внимателно ги изучих!

Аз станах.

— Е, какво пък — прозинах се престорено и се протегнах. — Приказката ми хареса, сър Ги. Точно такива разказват преди сън. От ваша страна е така любезно да оставите работите си в британското посолство, да ме посетите и да ме забавлявате с мили анекдоти.

Знаех, че така само ще го подтикна повече.

— Аз мисля, че ще ви бъде интересно да разберете, защо ви занимавам с това? — Разко ме попита той.

— Да, именно това исках да си изясня. Защо ви интересува толкова много?

— Защото — многозначително сър Ги вдигна показалеца си нагоре, — сега попаднах на следата на Джек Изкормвача. Имам всички основания да твърдя, че се намира тук, в Чикаго!

Седнах. Този път аз се размигах.

— Моля, повторете още веднъж — заеквайки помолих англичанина.

— Джек Изкормвача е жив! Намира се в Чикаго и възнамерявам да го намеря.

— Почакайте минутка — прекъснах го аз. — **ПОЧАКАЙТЕ МИНУТКА!**

Но той не се шегуваше, нито се усмихваше.

— Слушайте — казах аз. — Кога казахте, че са станали тези убийства?

— От август до ноември 1888 година.

— Та това е почти преди шестдесет години? Разрешете ми да забележа, че ако Джек Изкормвача е бил тогава възрастен човек, сега сигурно е умрял. Да, дори и да се е родил в същата година, сега щеше да е на петдесет и седем години!

— Нима? — хитро се усмихна сър Ги. — Нима ще бъде на петдесет и седем? Или, може и иначе да се каже, тя ще бъде. Защото Джек Изкормвача може и да е бил и жена. И още какъвто си иска!

— Сър Ги — казах аз. — Вие, според мен, сте дошли точно където трябва. Нуждаете се от помощ на психиатър.

— Възможно е. Но кажете ми, мистър Кармъди, вие наистина ли ме смятате за луд?

Погледнах го и вдигнах рамена. Но трябваше да му отговоря истината:

— Честно казано, не.

— Тогава, може би, ще чуете, защо смятам, че Джек Изкормвача е жив досега?

— Непременно.

Сър Ги въздъхна дълбоко.

— Тридесет години изучавам тези убийства. Бил съм на местопроизшествията, разговарял съм с официалните лица, виждал съм се с приятели и познати на нещастните убити развратници. По цели дни скитах из района на убийствата с хора, които са имали и най-малкото отношение към това дело. Събрах цяла библиотека материали посветени на Джек Изкормвача, проверих и най-смелите и безумни идеи и предположения.

Ето какво разбрах. Не е чак толкова много, но е нещо. Няма дълго да ви уморявам с разсъжденията си, но ще кажа, че има и още една страна на изследванията ми, която също донесе своите плодове: изучих и неразкрити подобни убийства. Ще ви покажа изрезки от весници от много градове на земното кълбо — Сан Франциско, Шанхай, Калкута, Омск, Париж, Берлин, Претория, Кайро, Милано, Аделаида...

Така попаднах на следа, на известна закономерност. Тези неразкрити убийства... На заклани жени... На които след смъртта им са извадени органи. Да, вървах по кървава следа от Ню Йорк на запад, през целия континент, към бреговете на Тихия океан. Оттам — в Африка. По време на първата световна война се е намирал в Европа. После се прехвърлил в Южна Америка. А от 1930 година е отново в САЩ. Внимателно изучих осемдесет и седем подобни убийства и, от гледна точка на опитните криминолози, всички те са дело на Джек Изкормвача. Съвсем неотдавна станаха така наречените „убийства с разчленяване“ в Кливлънд. Помните ли? Една страшна верига от престъпления! Накрая, през последните шест месеца има два случая в Чикаго, един в Южен Дирбърн, един — някъде в Холстед. Подобни

убийства, а технологията им е същата. Мога да ви уверя, че всички тези престъпления са работа на Джек Изкормвача!

Аз се усмихнах.

— Какво пък, като теория не е лошо. Няма да ви питам, какви доказателства имате и какви дедуктивни методи сте прилагали... Вие сте криминолог, вие държите картите в ръцете си и затова ви вярвам. Но обяснете ми едно нещо. Една обикновена дреболия, но може би и за нея трябва да се спомене.

— Какво е това? — надменно запита сър Ги.

— Как може, е, човек, да кажем, на осемдесет години, да извършва подобни престъпления? Та, ако допуснем, че в 1888 година Джек Изкормвача е бил на двадесет и пет, то сега е на повече от осемдесет!

Сър Ги дълго мълча. Аз щях вече да въздъхна облекчено, когато той изведнъж заговори:

— А ако той не е ОСТАРЯВАЛ? — прошепна англичанинът.

— Какво?!

— Да предположим, че Джек Изкормвача не старее. Представете си, че той и сега изглежда млад-младеничък като юноша.

— Прекрасно — казах аз. — Мога за миг да го допусна. Но след този миг ще престана да предполагам и ще повикам санитарите си, които да ви вържат.

— Говоря напълно сериозно! — възмути се сър Ги.

— Всички вие сте така сериозни — с тъга казах аз и погледнах през прозореца. — И това е най-печалното. Не ви ли се струва така? Всички луди са уверени, че чуват гласове и виждат демони. Но въпреки това, ги държим в изолатори.

Това си бе чиста жестокост от моя страна, но му подеждуваше. Той се изправи и ме погледна в лицето.

— Да, теорията, признавам си, е безумна — възкликна жарко той. — Но и всички теории свързани с Джек Изкормвача са безумни. Да вземем например мисълта, че е бил лекар. Или жена. Та, никакви основания за тези твърдения няма! Не са останали нито свидетели, нито следи. Затова моята теория с нищо не е по-лоша от другите.

— Но хората стареят, дявол да го вземе! — не издържах аз. — Дори и лекарите, маниаците, жените и другите. Всички.

— А как смятате за некромантите?

— Некромантите ли?

— Да, и всички тези чародеи, магьосници... Тези, които се занимават с черна магия...

— Е, и какво по-точно за магьосниците? — станах аз предпазлив.

— Изучавах ги — каза сър Ги. — Всичко изучавах. Известно време се занимавах с датите на убийствата. Открих една закономерност, определен ритъм. Слънчиев, лунен и звезден. Така да се каже, съществува астрален аспекти, астрологическа страна на делото...

Ситуацията започна за се изяснява: явно беше ненормален. Но бях принуден да продължа да го слушам.

— Представете си, че Джек Изкормвача извършва убийствата не заради самите убийства, както правят обикновените манааци, а му е нужно да ги пренася в жертва.

— Какви са пък тия жертви? — на гласът си предадох неволно явна безнадеждност.

Сър Ги повдигна плещи.

— Казват, че ако пролеете кръв за нечистите богове, те ще ви възнаградят. Но само ако тази кръв е пролята в определено време, когато разположението на луната и звездите е благоприятно и при спазване на определен ритуал... Така те ни даряват с вечна младост. Вечна младост...

— Но това си е чисто бълнуване!

— Не, това е Джек Изкормвача!

Аз станах прав.

— Като теория е доста занимателно — казах аз. — Но, сър Ги, сега ме интересува само едно: защо сте дошли тук и ми разказвате тези неща? Та аз нито съм специалист по магьоничество, нито съм полицай, нито криминалист. Аз съм психиатър и не виждам връзката...

Англичанинът неочаквано се усмихна.

— И така, май се заинтересувахте? — запита ме той.

— Е, добре де. Заинтересувах се. Да допуснем, че в това има нещо.

— Разбира се, че има! Но отначало ми бе нужно да се убедя, че вие наистина сте се заинтересували. Сега мога да ви посветя в плана си.

— И какъв е той?

Сър Ги внимателно впи очи в мен.

— Мистър Кармъди — произнесе той тържествено. — Ние с вас може да хванем Джек Изкормвача!

Така се започна всичко. Нарочно разказах така подлобно за първата ни среща, защото я смятам за много важен момент: раговорът хвърля светлина не само на характера на сър Ги и маниерите му, но и позволява да се разбере случилото се след това...

Но да продължа...

Идеята на сър Ги бе доста проста. Дори не бе идея, а своеобразна интуитивна догадка.

— Вие познавате маса хора — каза той. — Аз вече направих съответните справки. Затова ми се сторихте идеалния човек за моя план. Сред познатите ви има писатели, художници, поети — хора от така наречените „представители на творческите интелектуалци“. В същност, това са бохеми, странни и екзотични.

По някои причити — няма смисъл да се разпростирам нашироко — стигнах до извода, че Джек Изкормвача принадлежи към този кръг хора. Той е много ексцентричен. Мисля, че ако ме запознаете с приятелите си, то скоро ще мога да попадна на следите му.

— Е, така съм съгласен — отвърнах на англичанина. — Но как ще го търсите? Нали твърдите, че той може да се окаже който и да е. Сигурно живее, където си иска. А дори нямате представа, как изглежда. Може и да е старец, и да е млад човек. Вие сами казахте, че Джек Изкормвачът — по външност е за всеки вкус: богат, беден, просяк, крадец, лекар, адвокат... Според мен, нямате никакви шансове да го разпознаете.

— Ще видим — въздъхна сър Ги. — Но трябва да го намеря. то веднага.

— Защо толкова бързате?

Англичанинът отново въздъхна.

— Защото през следващите два дни той ще извърши ново убийство.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно, както в движението на звездите. Всичко съм пресметнал — убийствата се подчиняват на определен астрономически цикъл. Ако, както предполагам, извършва убийствата за подмладяване, то трябва да принесе жертвата си през следващите два дни. Спомнете

си датите на първите убийства в Лондон: седми август, после тридесет и първи август, осми септември, тридесети септември, девети ноември. Интервалите вървят по 24 дни, 9 дни и 22 дни — когато е убил едновременно две жени, — затишието продължава 40 дни. Разбира се, между тези числа също са ставали убийства. Така трябва да бъде. Но те или са били разкривани или не са се смятали за негови.

Но, ръководейки се от записките си, разчетох ритъма му. И с цялата сигурност и определеност ви казвам, че в следващите два дни ще бъде извършено поредното убийство.

— Но въпреки това не разбирам, защо съм ви необходим аз?

— Приемете ме като гост — каза сър Ги. — Представете ме на познатите си, водете ме на вечеринки...

— Но с кого да започна? Доколкото ми е известно, всички мои бохемски приятели, независимо от ексцентричността им, са напълно нормални хора.

— И Джек Изкормвачът е напълно нормален човек. Абсолютно. С изключение на няколко нощи. — очите на сър Ги отново видях някаква пустота и отчужденост. — Тогава той се превръща в патологично чудовище, без възраст и използва единствено с желанието да убива. И звездите сияят, докато отива да убива.

— Е, добре де — предадох се аз. — Добре. Взимам си със себе си на една вечеринка, сър Ги. И сам исках да отида на нея. В края на краищата, необходимо е и аз да пийна нещо, след всичко, което ми разказахте.

Ние обсъдихме прост план. В тази вечер го взех със себе си в студиото на Лестър Бъстън.

Докато се изкачвахме с асансьора на горния етаж на къщата, аз успях да предупредя сър Ги:

— На Бъстън наистина му хлопа главата. А и гостите му подхождат в това отношение. Така че, бъди готов за всичко.

— Вече съм готов — сър Ги Холис беше напълно сериозен. Пъхна ръката си в джоба на панталоните и извади пистолет.

— За какъв дявол ти е!? — започнах аз.

— Ако го видя, трябва да съм готов — прекъсна ме англичанинът и дори не се усмихна.

— Чуй ме, не може да се веселиш със зареден пистолет в джоба!

— Не се вълнувай. Няма да сторя глупости.

Замислих се. По мое мнение, сър Ги не беше напълно здрав.

Излязохме от асансьора и се насочихме към квартирата на Бъстън.

— Между другото — прошепнах аз, — как искате да ви представя? Нали ще се наложи да им съобщя, кой сте и какво търсите тук?

— Безразлично ми е. Сигурно е най-добре да им кажете цялата истина.

— А няма ли да е истинско чудо, ако Изкормвача се окаже сред нас и не се скрие или затаи?

— Струва ми се, че от шока, който ще преживее, с нещо ще се издаде — парира ме сър Ги.

— От вас би се получил добър психиатър — забелязах аз. — Поне от психологическа гледна точка, теорията ви не е чак толкова лоша. Но искам да ви предупредя, ще ви се надсмиват. Това е напълно безумна сбирщина!

Сър Ги се усмихна.

— Готов съм и на това — произнесе той. — И аз си имам някакъв план. Затова не се учудвайте на нищо, което направя — предупреди той.

Кимнах и почуках на вратата.

Бъстън ни отвори и мълчаливо ни заведе в хола. Очите му имаха същия цвят, както и вишните, които плаваха в коктейла му. Известно време много сериозно ни разглеждаше и равномерно се полюляваше. После присви очи и придирчиво огледа шапката ми и мустаците на сър Ги, след което обяви на висок глас:

— Ха! Явиха се Салджията и Моржа!^[1]

Представих сър Ги.

— Добре дошъл — просия Бъстън и с изискан жест ни покани в шумната гостна. Самият той с несигурна походка ни последва.

Още от хола видях множество хора, които сновяха из стаята сред облаци тютюнев дим. Вечеринката сега започваше, но всеки гост вече държеше в ръка чаша с нещо спиртно и лицата на всички бяха почервеняли. В единият ъгъл някой с пълна сила свиреше на пиано марша от „Любовта към трите портокала“, но това не пречеше никак на хазартното мятане на заровете в съседния ъгъл.

Сър Ги веднага използва монокъла си. Видя поетесата Ла Верне Холистър и срещна погледа на Гими Крейлък. Последният лежеше на пода и плачеше безутешно, докато отиващият да си напълни чашата Дик Пул не настъпи случайно корема му.

Англичанинът чу модната и преуспяваща художничка Надя Уилноф да казва на Джон Окдът, че татуировката му е просто безобразна и безвкусна, а после видя как Бъркли Мелтън запълзя под масата заедно със съпругата на Джони Окдът.

Подобни наблюдения можеха да продължат до безкрайност, ако неочаквано Лестър Бъстън не излезе в средата на тепиха и не разби голяма ваза, с което привлече вниманието.

— Днес сред нас се намират почетни гости — извика той и насочи празната си чаша към нас. — Дойдоха самите Салджията и Моржа. Моржа е сър Ги Холис, някой си от британското посолство. А Салджията е добре познатия ни и скъп Джон Кармъди, известен фармацевт и продавач на мехлеми от либидо.

Обърна се, хвана сър Ги за ръкава и го издърпа в средата на стаята. За миг ми се стори, че Холис ще се противи, но той ми намигна и аз се успокоих. Изглежда, наистина е готов на всичко.

— Имаме обичай, сър Ги — произнесе високо Бъстън, — да подлагаме на кръстосан разпит новите ни приятели. Нали разбирате, просто една формалност на нашите свършено официални събрания. Готови ли сте да отговаряте на въпросите ни?

Сър Ги кимна и хитровато се усмихна.

— Това е добре — избуча Бъстън. — Приятели мои, предавам в ръцете ви нашия английски гост. Моля, въпросите ви...

И започна забавата. Много ми се искаше да ги послушам, но ме забеляза Лидия Дъор и замъкна във вестибюла, и както винаги ме уверяваше, че ме е чакала само мен цяла вечност.

Когато успях да се отърва от нея и да се върна в гостната, импровизираният разпит бе в разгара си. По възгласите на тълпата разбрах, че сър Ги отлично се справя с ролята си.

Но в този миг самият Бъстън излезе напред и зададе въпрос, който ни разбърка всички карти:

— Но какво все пак ви доведе при нас? Каква е мисията ви, мили Моржчо?

— Търся Джек Изкормвача.

Както е напълно разбираемо, на това място в гостната настъпи пълна тишина. Навярно всички бяха поразени от казаното. Както и аз, когато за първи път чух сър Ги да произнася това име. Огледах съседите си и се замислих:

„Ла Верне Хонистър. Гими Крейлък. Изглеждат така безобидни. Дик Пул, Надя Уилиноф, Джони Окдът с жена си, Бъркли Мелтън, Лидия Дьор — и те са също безобидни.

— Но защо Дик Пул ни предлага такава измъчена усмивка! И каква е тази самоуверена, едва забележима за околните гримаса на лицето на Бъркли Мелтън!...“

Сам разбирах, че всичко това бе така нелепо, но за първи път в живота ми гледах на тези хора от друга гледна точка. Замислих се за живота им — за тайните им, които имаха извън границите на нашите вечиринки.

"Колко ли хора всъщност могат да пазят своите тайни и да се преструват пред другите?

Кои от тях се поклоняват на дявола и му принасят страшни кървави жертви?

Дори самият Лестър Бъстън можеше да се окаже „червата овца!“

Мина известно време и ми се стори, че настроението ми започна да се предава на цялата компания. Около себе си видях множество въпросителни погледи.

Сър Ги се намираще в средата и мога да се закълня, че съзнаваше напълно, каква каша е забъркал и мълчаливо се наслаждаваше на това.

Разсъждавах на ум, защо е така странен и неясен. Защо толкова му е притрябвал този Джек Изкормвача? Може би той самият има какво да крие?...

Както винаги, пръв се опомни Бъстън и ни помогна да разрешим недоразумението. Превърна всичко в шега.

— А всъщност, мистър Морж не се шегува, скъпи мои — каза той и потупа сър Ги по рамото, прегърна го и произнесе: — Нашият брат от Англия действително е попаднал на следа от известния ни убиец. Надявам се, че вие още помните Джек Изкормвача? Това е бил най-големият шегаджия в доброто старо време, особено когато излизал на лов...

Така че, Моржът си има свои съображения и смята, че Джек Изкормвача е още жив и скита със скаутски нож в джоба по Чикаго. А

известно ли ви е — той замълча за миг и продължи със суфльорски шепот, — че има всички основания да смята, че Джек Изкормвача се намира днес сред нас?

Както се очакваше, тази фраза бе посрещната с взрив от смях и благодарните усмивки на дамите. Бъстън с укор изгледа Лидия Дъор.

— А девойките не бива да се смеят — многозначително забеляза той и я заплаши с показалец. — Вие знаете, че Джек Изкормвачът може да се окаже и жена; нещо като Джил Изкормвачката...

— Вие искате да кажете, че наистина подозирате някой от нас? — изписка Ла Верне Хонистър и нервно се усмихна на сър Ги. — Но нали този Джек Изкормвачът е изчезнал преди цяла вечност? В 1888 година?

— Аха-а! — прекъсна я Бъстън. — Откъде знаете толкова много, мис млада лейди? Това е така подозрително! Следете я, сър Ги, тя може и да не е така млада. Поетесите винаги имат тъмно минало.

Напрежението мина, общото настроение се повиши и нещата прераснаха в обикновена шега. Пианистът глесаше клавишите и се чудеше, как по-весело да засвири, а Лидия Дъор надникна в кухнята, където стояха готовите коктейли.

И тогава Бъстън каза:

— Знаете ли, че Моржът има пистолет?

С едната си ръка бързо напипа в джоба на сър Ги пистолета и преди той да се усети, бързо го измъкна.

Вгледах се в сър Ги, като помислих, че Бъстън отиде прекалено далече, но англичанинът ми намигна и аз си спомних, че ме бе помолил за нищо да не се безпокоя. Започнах да чакам, какво ще измисли пияният домакин.

— Нека бъдем честни с нашия приятел, Моржа — извика той. — Дошъл е от далечна Англия на вечеринката у нас и ще изпълни докрай мисията си. Ако никой не смята доброволно да си признава, то предлагам, да му дадем възможност сам да стигне до истината.

— И по какъв начин? — запита Джони Окдът.

— За миг ще изключа светлината. А сър Ги ще стои с пистолет в ръка. Ако някой от нас е Джек Изкормвача, то ще има възможност или да избяга, или, да кажем, завинаги да се освободи от преследвача си. Така ще бъде честно.

Според мен бе още по-глупаво, отколкото прозвуча, но изглежда замисъла се хареса на всички. Сър Ги протестира, но в общия шум не се чуваше. Преди да се приближа до тълпата и да кажа мнението си, Лестър протегна ръка към превключвателя и всички замълчаха.

— Никой да не мърда — произнесе Бъстън с надута тържественост. — В продължение на минута ще бъдем на тъмно, а възможно е да се окажем и във властта на убиец. Щом времето изтече, включвам светлината и ще разберем, дали всички са останали на мястото си. Подбирайте внимателно съседите си, дами и господа!

Светлината изгасна.

Някой се засмя. Чух в мрака някакви стъпки и мърморене.

После някаква ръка се допря и премина през лицето ми.

Ръчният ми часовник тикаше особено силно. Но още по-силно да ушите ми стигаше друг звук. Ударите на собственото ми сърце.

Да стоиш на тъмно в компания на пийнали идиоти беше съвсем нелепо. Но въпреки това някакъв истински ужас пропълзя в стаята по този кадифен мрак.

Помислих си, че така незабележимо е влизал и Джек Изкормвача. В ръката на този безумец е имало нож. Но според човешките закони той е мъртъв и се е превърнал още преди много години на прах.

Но когато стоите в мрак всички човешки закони постепенно се стопяват, защото действа само законът на мрака; крие и защитава, но и маската ви сваля от лицето. И вътре в душата нещо расте, препълва и се появява още неосъзнана, безформена, но непреодолима жажда, целта на която е сродна само със самия мрак...

Разнесе се гласът на сър Ги.

Нещо тежко падна на пода.

Бъстън включи светлината.

Всички извикаха.

Тялото на сър Ги лежеше неподвижно на пода. В ръката си още стискаше пистолета. Погледнах лицата на присъстващите и се удивих, колко много изражения може да има чувството на страх.

Всички гости бяха по местата си. Никой не беше изчезнал. Но независимо от това сър Ги неподвижно лежеше на килима...

Ла Верне Хонистър се извърна и заплака.

— Всичко е наред! — Холис скочи на крака и се усмихна. — Като експеримент не беше зле, нали? Ако сред вас се намираше Джек

Изкормвача и бе сметнал, че са ме убили, то сигурно щеше да се издаде в мига, когато лампата се запалеше и всички видят тялото ми на пода.

Затова съм убеден в пълната невинност на всички взети заедно и на всеки поотделно. Това си беше просто една шега, приятели мои!

Изумените гости постепенно го наобиколиха.

— Може би, е време да тръгваме, Джон? — запита ме той. — Струва ми се, че стана късно.

Англичанинът се обърна и тръгна към изхода. Последвах го. Никой не каза и дума. И изобщо събирането след това разиграване вече стана неинтересна.

Както се уговорихме, на следващата вечер се срцнахме със сър Ги на ъгъла на 29-та улица и Южен Холстед. Вчерашните събития ме подготвиха за всичко на света. Но сър Ги изглеждаше така обикновен, стоеше облегнат с гръб към сградата и леко се бе прегърбил, докато ме чакаше.

— Аха! — викнах аз и се хвърлих към него. Той се усмихна. И само лекото движение, така незабележимо, на ръката му в джоба с пистолета, го издаде.

— Всичко ли е готово за лова? — попитах весело.

— Да — отвърна англичанинът. — Радвам се, че реши да дойдеш на срещата без никакви разпитвания, — каза той. — Това означава, че ми имаш доверие.

След тези думи ме хвана под ръка и поведе по улицата.

— Погледнете, Джон, каква мъгла е днес — каза сър Ги. — Точно като в Лондон.

Аз кимнах.

— И е прекалено студено за ноември...

Отново кимнах и потреперих от студ. Действително беше много влажно.

— Колко е забавно — заудивлява се сър Ги. — Лондонска мъгла и ноември. Мястото и времето на убийствата на Изкормвача.

Усмихнах се в мрака.

— Позволете ми да напомня, сър Ги, че това не е Лондон, а Чикаго. И сега не е ноември 1888 година; оттогава са изминали повече от петдесет години.

Холис се усмихна в отговор, но някак си злобно.

— Ето, в това не съм сигурен — мрачно измърмори той. — огледай се наоколо. Погледни тези мрачни улици. Те така напомнят Уест-енд! Всъщност и на тях възрастта им е повече от петдесет години.

— Ние сега сме в негърския район Саут Кларк Стрийт — прекъснах го аз. — Всъщност, не разбирам, защо ме доведе тук?

— По интуиция — призна си англичанинът. — Само по интуиция, Джон. Искам да побродя по тези места. Тукашните улички така приличат на бордеите, където Джек Изкормвача е извършвал убийствата си. Тука, Джон, ние ще го хванем. Да, това няма да стане при ярката светлина на пианските вечеринки, а именно тук, в мрака. В тъмнина седи и чака да забие неговия час.

— Затова ли носите пистолет? — запитах аз и повече не бях в състояние да скрия сарказъма си.

Всички разговори за необходимостта да се залови Джек Изкормвача, както се оказа, силно бяха разклатили душевното ми равновесие — много по-силно отколкото предполагах.

— Възможно е, пистолетът да ни потрябва — замислено произнесе сър Ги. — Освен това днес нощта е особена.

Аз въздъгнах. Ние бродихме из пустите улички. Понякога попадахме на фенери, които осветяваха входовете на разни заведения, но на другите места беше напълно тъмно. А ние все вървахме и вървахме из мрака на зловещите улици.

Сякаш минавахме през мъгла, като две жалки личинки, които се бъхтят в плътната и завеса.

Когато ме осени тази мисъл неволно трепнах и се намръщих. Тази атмосфера започна да ми действа на нервите. Помислих си, че ако не се стегна, скоро ще стна такъв полуумен, като сър Ги.

— Нима не виждаш, че тук няма жива душа? — запитах накрая, като нетърпеливо го дръпнах за ръкава.

— Той непременно ще се появи — тихо отвърна англичанинът. — Привлича го насам. Затова и чакам. Злото място вика злото и той винаги извършва убийствата си в бордеите. Разбирате ли, това е неговата слабост. Има страст към бедните райони. А освен това жените, които принася в жертва, през цялото си време се мотаят без работа из евтините кръчми на големите градове.

Усмяхнах се.

— Е, тогава да влезем в някоя кръчма — предложих аз. — Така съм замръзнал, че трябва с нещо да се подкрепя. Тази проклета мъгла пронизва костите ми. Вие, англичаните лесно я понасяте, а аз обичам да си стоя на топло и около мен да е сухо.

Пресякохме улицата и завихме зад близкия ъгъл на пресечката. Напред, през облаците бяла мъгла различих слабата светлина на самотна лампа, показваща близостта на някаква кръчма.

— Да влезем тук — отново предложих аз. — Започвам да треперя от студ.

— Добре, води ме — съгласи се сър Ги.

Тръгнахме надолу по пресечката и спряхме пред входа на пивницата. Погледнах в прозореца.

— Какво чакате? — попита той с недоумение.

— Просто гледам, кой е вътре — обясних аз. — Това е опасно място, сър Ги. Никога не можеш да предскажеш, какво ще стане тук. И предпочитам да заобикалям подобни места. В този негърски район не обичат особено белите посетители.

— Добре смятате, Джон.

След минута завърших огледа си.

— Изглежда, вътре няма никой. Да влизаме.

В тъмният бар над стойката една прашна лампа мигаше над стойката, но светлината и съвсем не стигаше до вътрешните сепарета и масички.

Зад бара се намираше един огромен негър, някакъв черен великан с издадена долна челюст и маймуноподобно туловище. Почти не мръдна, когато влязохме, но очите му веднага се приковаха към нас и аз разбра, че ни е забелязал и сега ни разглежда.

— Добър вечер — поздравих аз.

Негърът не бързаше да отговори. Отначало добре ни огледа, а после се ухили.

— Добър вечер, джентълмени. Какво желаете?

— Джин — реших аз. — Два джина. На улицата е много студено.

— Отлично, джентълмени.

Наля ни джин, аз платих и отнесох чашите на масата. Ние със сър Ги веднага ги изпразнихме. Огнената течност ни сгря мигновено.

Отново отидох на бара и взех цяла бутилка. Наляхме си още по една. Огромният негър затвори както преди очи и задряма, като

отвреме на време премигваше с едното си око и така следеше действията ни.

Часовникът над него бавно отмерваше секундите. На улицата се изви силен вятър и понесе мъглата на парцали. А ние с Холис спокойно седяхме на топличко и смучехме джин.

Англичанинът пръв започна да говори и около нас се насъбраха сенки. Сър Ги беше много страстен. Отначало ми повтори всичко, което бе споменал и в кабинета ми, така подробно, сякаш го чувах за първи път. Бедните болни, които ги преследва някаква натрапчива мисъл, обикновено така се държат.

Слушах го много внимателно. После му налях джин. И отново го слушах. И отново му налях джин.

Но алкохолът само развърза още повече езика му. Как само се разхождаше по темата! За ритуалните убийства и удължаването на живота по неестествен път — все същата вълшебна приказка отново премина през мисления ми взор. Разбира се, Холис не забрави да допълни, че по негово мнение, Изкормвачът трябва именно днес да се срещне с него.

Възможно е, възможно е, невинно го раздразвах аз и той още повече се разпалваше.

— Е, добре де — казах аз, като не сдържах нетърпението в гласа си. — Нека си представим, че теорията ви е вярна. Дори и затова да ни се наложи да забравим за законите на природата и да повярваме на много предрасъдъци.

Но, за поддържане на разговора, да приемем, че е така и вие сте прави. Нека Джек Изкормвачът е намерил начин да си удължава живота, чрез принасяне в жертва на хора. И както считате, той се намира сега в Чикаго и се кани да извърши поредното си убийство. С други думи, нека предположим, че всичко за което говорихте, е свята истина. Е, и какво от това?

— Как така „какво от това“? — възмути се сър Ги.

— Много просто — и „какво от това“?! — избухнах аз. — Ако всичките ви породени от треската приказки са верни, това не значи, че като седим в тази кръчма, Джек Изкормвачът непременно ще ни се яви и ще ни даде възможността да го убием или заловим. Честно казано, не си представям ясно, какво ще превите с него, ако чудото се осъществи и вие го срещнете.

Сър Ги едва не се задави с джина.

— Ще хвана тази мръсна свиня — каза той. — Ще я хвана и предам на държавата заедно с книгата, доказателствата и документите, които съм събирал много години. Изразходвах цяло състояние за тази работа, чувате ли, цяло състояние! Ако го намеря, то ще бъдат изяснени стотици неразкрити досега убийства, напълно съм сигурен в това.

Казвам ви, дивият звяр е още на свобода! Това е нямащ възраст, вечен звяр, носещ на тъмните богове като жертва човешка кръв!

„Готова работа... — помислих аз. — Нима само половин бутилка алкохол е в състояние да предизвика в един нормален човек такъв словесен поток?“ Но това сега не беше така важно. Сър Ги си напълни отново чашата. Седях и размишлявах, какво да правя с него. Той бързо се приближаваше до истерическото състояние на изпаднал пияница.

— Ето какво още — казах аз, но вече само да поддържам разговора, а не за нова информация. — Вие така и не ми обяснихте, защо считате, че Джек Изкормвачът непременно ще се появи тук някъде.

— О, той ще бъде тук — уверено заяви англичанинът. — Аз съм ясновидец. Зная това.

Но сър Ги не беше ясновидец, той беше просто пиян.

Това започна да ми действа силно на нервите и да ме дразни. Ние седяхме така от цял час и през цялото това време бях принуден да слушам пиянската шумотевица на един идиот. В края на краищата той не беше мой постоянен клиент.

— Достатъчно — казах аз и с ръка преградих пътя на сър Ги към бутилката. — И така изпихте прекалено много. Имам едно предложение. Нека вземем такси и да се махаме. Стана прекалено късно, а нашият неуловим приятел, изглежда, и не мисли да се появява.

Утре, ако бях на ваше място, бих предал събраните сведения и документи на ФБР. Ако действително сте така сигурен в дивата версия, то те биха могли да се заемат с това и да намерят престъпника не по-зле от вас.

— Не! — заупорствува англичанинът. — Никакво такси!

— Но така или иначе, ние трябва да си отиваме — казах аз и погледнах часовника си. — Минава полунощ.

Сър Ги въздъхна, повдигна рамене и като се полюляваше, се изправи. Стигна до вратата, спря се изведнъж и извади пистолета.

— Чуй ме, дай ми го на мене — прошепнах аз, така че бармана да не ме чуе. — Не бива да се върви по улицата пиан и да се размахва пистолет.

Прибрах оръжието и го пъхнах под палтото си. После хванах сър Ги под ръка и го изведох на улицата. Негърът дори не ни погледна, когато излизахме.

След минута стояхме на тротоара и треперехме от студ, като не знаехме накъде да отиваме. Мъглата се бе усилила. Не се виждаше дори другата страна на пресечката. Беше много студено, влажно и тъмно. Независимо от мъглата в гърба ни биеше постоянно вятър и нашепваше нещо тъжно и зловещо. Свежият въздух подейства на сър Ги така, както и предполагам — мъгла и винени пари не винаги се съчетават удачно. Той се наведе така силно напред, сякаш гледаше някъде в мъглата.

Въпреки състоянието си, той изглежда, още се надяваше, че от мъглата ще изкочи насреща му фигурата на престъпника.

Гледах го с отвращение.

— Каква детска наивност — измърморих аз. — Джек Изкормвачът, ама че дивотия! Хобито ви далеч е отишло!

— Хоби ли? — взря се той в очите ми и през мъглата видях изкривеното му лице. — Вие наричате това „хоби“?

— А как иначе? — изръмжах аз. — За какъв дявол ви интересува този митологичен убиец?

Държах го за ръката и не можех да мръдна погледа си.

— В Лондон — прошепна той, — в 1888 година, една от тези развратници бе моята майка.

— Какво?!

Но сър Ги не ме слушаше.

— После ме потърси баща ми — продължи той — и ме осинови. Ние с него се заклехме, да отдадем живота си, но да намерим изкормвача. Отначало с това се занимаваше баща ми. Но той умря в Холивуд, 1926 година, когато попаднал на следата на този негодник. Казват, че го намушкали в пианско побоище. Но аз знам, кой е неизвестният убиец...

Затова аз се занимавам с тази работа, разбираш ли, Джон? Продължавам делото на баща ми. И ще продължавам докато не намеря този убиец и не го убия със собствените си ръце.

Той е отнел живота на майка ми, живота на стотици други хора и така сам да удължи дяволския си живот. Пие кръв като вампир. Като кръволок живее за чужда смърт. Като бесен звяр живее на този свят, само и само да убива. Той е така хитър, дяволски хитър. Но няма да се успокоя, докато не го намеря, никога няма да се успокоя!

Тук му повярвах: той никога не ще се предаде. Това не бяха празните приказки на пиан човек. Оказа се истински фанатик, така решителен и безжалостен, както и самият Джек.

Утре ще изтрезнее и ще продължи търсенията си. Възможно е, да предаде документите на ФБР. Рано или късно, с настойчивостта си и сериозните мотиви, ще постигне своето. Още в началото се досещах, че има сериозна причина.

— Да вървим — казах аз и го повлякох в мъглата.

— Почакай за миг — опъна се сър Ги. — Върни ми пистолета.

И леко се наведе напред.

— Най-добре се чувствавам, когато е при мен.

Англичанинът с цялото си тяло ме налегна. Опитах се да го отблъсна, но той настояваше:

— Дай ми пистолета, Джон — настоя той.

— Добре де — казах аз и пъхнах ръка под палтото си. След миг я измъкнах.

— Но това не е пистолет — завика той ужасен. — Това е нож!

— Знам.

Рязко хванах свободната му ръка.

— Джон!!! — завика сър Ги Холис.

— Престани най-после да ме наричаш Джон — изсъсках аз и размахох острието над главата му. — Наричай ме просто Джек!

[1] Салджията и Моржа — герои на известната книга на Люис Керъл „Алиса в страната на чудесата“. ↑

УРСУЛА ЛЕ ГУИН

ПЪТЕКИТЕ НА ЖЕЛАНИЯТА

Тамара мислеше, че е излязъл, но той още беше в колибата и лежеше в люлеещото се легло. Изглеждаше изпит и студен.

— Съжалявам, Рам! Търся онези фотографии на децата.

— Виж в онази кутия.

Жестът на ръката, сочеща стоманената кутия, бе толкова вял, а това така неприсъщо за него, че тя си позволи да попита предпазливо:

— Добре ли си?

— Би могло да се желае и повече.

Той вярваше, че признанието утвърждава и задълбочава нещастieto и затова тя продължи да е нащрек. Търпеливо изчака той да каже:

— Диария.

— Можеш да кажеш още нещо.

— Унизително е.

Явно Боб грешеше — той наистина имаше чувство за хумор.

— Ще попитам Кара — предложи тя. — Тя трябва да има нещо за малките.

— Но в никакъв случай хот-дог или млечен шейк — поясни Рамачандра и жената се разсмя; толкова на място бе казаното. Основната храна на Н-дифите беше обезкостеното месо на поро и меките сладки плодове на ламабатата.

— И пиене да има в изобилие. Ще напълня и това. Ломъкс няма да помогне.

— За него не остана никаква работа.

Той я погредна. Очите му бяха дълбоки, черни и чисти.

— Искам да преуспея тук — каза той — като Боб.

Последните думи я накараха да изостави предпазливостта си. Очакваше той да я отблъсне, очакваше равнодушие, но в никакъв случай доверие и откровеност. Не бе подготвена и отговорът ѝ не бе на място.

— О, той е щастлив тук.

— А ти?

— Мразя всичко това! — тя окачи глинения кърчаг пълен с непреварена вода и се опита да уточни. — Всъщност, не съвсем. Дори ми е хубаво. Но аз... ставам неспокойна.

— Нищо за дъвчене — забеляза Рамачандра с горчивина.

Тя отново се засмя и излезе да напълни кърчага си от извора, който се намиреше само на няколко метра разстояние. Блестящата слънчева светлина, уханието на въздуха, великолепните багри на ламабите — дърветата с пурпурен ствол, сини и зелени листа, червени и жълти плодове, — всичко това беше възхитително. Малкото изворче струеше свято и невинно в коритото си от чист кафяв пясък. Но въпреки това тя бе доволна да си върне в колибата, приютила под скромния си покрив един мрачен лингвист болен от най-обикновена диария.

— Бъди спокоен, Рам — увери го тя, — ще се опитам да намеря нещо полезно у Кара и другите.

— Благодаря — каза той.

Хубаво казано, мислеше тя, докато се спускаше по пътеката през уханните светлини и сенки към реката, а и този негов мек и прецизен тембър продължаваше да звучи в ушите ѝ. Когато тяхната тройка бе събрана за първи път, там в Анкара, тя бе привлечена от Рамачандра с непосредствен, мощен и непогрешим сексуален импулс. Тя бързо потисна възникналото чувство с известен срам и самоирония, защото мъжът бе студен, държеше се подчертано непристъпно и недосегаемо. И освен това там се оказа Боб, русокосият, едър и красив Боб, стегнат, загорял и жилест, отличен екземпляр на герой, покоряващ, неотразим и непоправим. Защо да се съпротивлява? Къде по-лесно бе да се отдаде на лекото удоволствие, което той, Боб, очакваше, приятно, малко тягостно, но с нищо не задължаващо. Не се поддавай на унижение! Това може да те унищожи. Живей си живота, както ти дойде, и т.н. Те, двамата с Боб, непременно щяха да се свържат. Но засега не го сториха, защото тримата трябваше да пристигнат на Уърдо и да се срещнат с местните жители Н-дифите.

Всички женски Н-дифи, на възраст от дванадесет до двадесет и две-три години бяха сексуално достъпни, умели в любовта и обладани от силни страсти. Красяха ги пламтящи къдрави коси, руси и

бакъреночервени, полегати очи, зелени и виолетови, изящни китки и глезени. Обличаха се в пандуси от нарязани на ленти листа, очертаващи добре тялото и леко разтварящи се, при което бегло проблясваше част от бедрото или се разбулваше набъбналото зърно на гърдата. Тези от тях, които не бяха навършили четиринадесет години танцуваха хипнотичния танц совейя в дълги редици, пеейки с топли и чисти гласове. И през цялото време кръглите им лица бяха дяволито сериозни. От четиринадесет до осемнадесет годишна възраст те танцуваха белия, като подскачаха напълно голи в центъра на кръга образуван от пляскащите и полюляващите се мъже, които извиваха змиеобразните си тела във всички положения на практикувания еротизъм, докато момичетата, чакащи реда си да танцуват им пригласяха ритмично в хор: „О-йе, йе, о-йе, йе...“

Но когато навършваха осемнадесет години жените никога повече не танцуваха пред публика.

Тамара остави на Боб да разбере какво всъщност правеха те. След двадесет и един дни прекарани на Уърдо той се превърна в непогрешим експерт в тази област.

Макар първоначално тя да не го пожела, бързината и лекотата с която той загуби интерес към нея, видимо я нарани. Дори миналата нощ тя се опита да флиртува с него. Но би ли могла да бъде конкуренция на съперничките си с късата си остра коса, отвратителните кафяви очи, които дори не бяха полегати, с мускулестите си китки... Глупаво, колко глупаво.

И сега цялата тази самоирония, възникналото самоунижение и останалите чувства на неосъзнато огорчение бяха пометени, отлетяха като дим, докато отиваше на реката по горската пътечка към мястото за пране. Мислеше си, колко е фин и красив нос на Рам. Той сигурна не е по-тежък от мен, а може и да е по-лек, костите му са така изящни. Благодаря ти, бе казал той.

— Аскиос, Муна! Как е бебето? Аскиос, Вана! Аскиос, Кара!

Колко е красив нос ти, мили мой, като мост между два извора, чиято вода е невероятно черна и студена. Благодаря ти, благодаря.

— Денят е горещ, така ли? О, ни най-малко!

— Горещо е, много горещо — ентусиазирано повтаряха всички жени от Средната Възраст и пристъпваха грациозно по пътеката към мястото за пране на брега със смеещата се плитка и топла вода.

— Влез с крака в реката — насърчаваше я Вана — и ще се охладиш.

Брела я потупа нежно по рамото, избъбри „Аскиос“, мина край нея и се запъти към скалата, където просна да съхне прането си.

Жените от Средната възраст бяха между двадесет и три и четиридесет(?) години (последното не беше установено със сигурност), и доста от тях според Тамара бяха по-красиви от Младите жени, красота, която включваше липсващите зъби, хлътналите гърди, увисналите кореми. Въпреки зеещата пустота усмивката им беше щастлива, увисналите им гърди носеха млякото на човешката доброта и техните нашарени от бременностите кореми бяха източник на плодородие. Младите жени се кикотеха, Средната Възраст се смееше. И го правеха така, мислеше Тамара, сякаш се чувствуваха напълно свободни.

Младите мъже бяха отишли на лов за поро; преследват зъбат хотдог, помисли тя. С нейните двадесет и осем години Тамара също беше жена на Средна Възраст и също се засмя. Тези жени или седяха кикотейки се при изпълнението на танците „совейя“ и „белайя“ или пък спяха. А мъже на средна възраст нямаше. Те бяха Млади до около четиридесетте, когато спираха да ловуват, преставаха да гледат Младите танцьорки и се превръщаха в старци. И умираха.

— Кара — обърна се Тамара към най-добрата си информаторка, докато си сваляше сандалите, преди да си натопи краката в прохладната вода, както я бе посъветвала Вана, — моят приятел Рам го боли корем.

— О, боже господи! Аскиос, аскиос — забъбри жената до нея и поклати главата с тънките и побеляли коси, които показваха, че тя приближаваше възрастта на Старите жени. — Гуолф или кафа-фака? — попита я тя практично.

Тамара не беше чувала нито едното нито другото преди това, но усещаше, че преводът би бил излишен.

— Кафа-фака — отговори тя.

— Нужни са ягодите поти — каза Кара и запляска набедрено парче плат върху един мокър речен камък.

— Храната, която ядем тук е много, много добра, прекалено добра.

— Прекалено много пържено поро — каза Кара и кимна. — Когато децата ядат много и прекарват цяла нощ в храстите клечейки, тогава им се дават ягодите поти и сварено гуо в продължение на цяла седмица. На вкус е приятно. Аз ще сваря на увана Рам един чайник с гуо, веднага щом привърша прането.

— Кара е прекрасен и благороден човек — произнесе Тамара шаблонния израз, с който Н-дифите казват „благодаря“.

— Аскиос! — отвърна Кара и се ухили. Това бе един много общ и трудно преводим израз.

Рамачандра не бе достигнал до някакъв приемлив превод. Боб предположи, че е подобно на германското „bitte“, но с къде по-голяма област на приложение. Моля, Вие сте добре дошли, съжалявам, бихте ли почакали един миг, няма значение, здрасти, довиждане, да, не, и още много се включваше в съдържанието на „аскиос“.

И нейните въпроси за „кафа-фака“, как се отбиват бебетата, кога трябва да се престоява в Нечистите Колиби, каква е най-хубавата гозба бяха винаги един чудесен повод за подхващане на оживен разговор.

Те стояха на топлите заоблени речни камъни, потопили крака в хладките води, а белъото реката сама го переше, слънцето го сушеше и избелваше, докато жените разговаряха. С част от разсъдъка си Тамара се вслушваше в Хераклит, който казваше, че два пъти не може да се влезе в една река, с останалата поглъщаше информацията за контрола върху раждаемостта при Н-дифите. Щом тази тема се подемеше започваше откровено обсъждане, само дете нямаше какво толкова да се обсъжда. Всъщност никакъв контрол или система нямаше. Природата се грижеше за Младата Възраст — въпреки всепоглъщащата отдаденост на еротичната практика те не зачеваха преди двадесет години.

Тамара не можеше да повярва, но всички бяха абсолютно сигурни: разделителната линия между Младата Възраст и Средната бе фактически плодовитостта. Преминеха ли я, единствената им защита от бременността бе въздържанието, което те смятаха за много досадно. Аборти и варварският обичай да се убиват новородени не бяха забелязани при тях. И когато земните изследователи предпазливо намекнаха за нещо подобно, отговорът бе поклащане отрицателно на глава.

— Жените не могат да убиват бебета — отвърна Брела с ужас на лицето.

Кара само отбеляза сухо:

— Ако някоя жена бъде уловена в подобно нещо, Мъжете ще я влачат за косата, докато я изтръгнат до косъм и после ще я затворят да стои в Нечистите Колиби.

— Никой в селото ни не би могъл да направи нещо подобно — допълни Брела.

— Никой не е бил заловен да го прави — каза Кара.

Група непълнолетни мъже (от девет до дванадесет години) се приближаваха с викове и кръсъци. Те отиваха да ловят риба и да плават. Тълпата мина точно през сушашцото се бельо. Перачките загълчаха, но не много авторитетно и разговорът пресекна, защото ушите на мъжкарите не бива да се мърсят от приказки за нечисти неща. Жените успяха да спасят прането и като го сграбчиха се запътиха обратно към селището. Тамара първо погледна Рамачандра, видя, че спи и отиде да фотографира играта на бхасто, с която се развличаха само непълнолетни мъже. След общата вечеря, сготвена от Средната Възраст жени тя видя Кара, Вана и старата Бинира да се отправят към колибата на болния и ги последва.

Те трите събудиха болния, нахраниха го със сварено гуо, възрозов зърнен продукт подобен на лепкаво талпоне, разтриха краката му, размачкаха гърба и плещите, поставиха затоплени камъни на корема, обърнаха леглото-люлка с глава на север, приготвиха някакво топло, черно и ухаещо на мента питие; Бинара попя малко и накрая го оставиха и излязоха. Той прие грижите със самочувствието на етимолог или с примирението на инвалид над който се суетят бавачки. Когато колибата се изпразни, той изглеждаше много по-уютно, завит догоре, полузаспал с допряна буза до голям и топъл камък. Тамара се канеше да напусне, когато Рам я попита със слаб и спокоен глас:

— Записа ли песента на старата леди?

— За съжаление, не.

— Аскиос, аскиос — прошепна болният, след което се подпря на лакти и продължи. — Сега се чувствавам по-добре. Много лошо, че не успяхме да запишем песента. Аз пропуснах да чуя добре повечето думи.

— Нима старата Н-дифка пееше на друг език?

— Може и така да се каже. Стори ми се по-съвършен, по-завършен и по-пълен.

— Изглежда, че жените от Средната Възраст имат къде-къде по-богат речник от Младите.

— На Бувуна Младата Възраст владее средно седемстотин думи, а Младите мъже около хиляда и сто, като се добавят и думите отнасящи се за ловуването. Аз пресметнах, разбира се приблизително, че жените от Средната Възраст знаят поне две хиляди и петстотин думи. Още не съм успял да узная, какъв е запасът на Старите мъже и жени. Толкова странни са тези хора!

Рамачандра се облегна назад и внимателно се настани до топлия камък. Интонацията на гласа му беше както винаги претеглена. Настъпи кратко мълчание.

— Искаш ли да поспиш?

— По-добре да поговорим.

Тамара се разположи на стола от тръстика. Отвъд отворената врата нощта си отиваше и настъпваше денят. Апър, голямата газообразна планета, на която Ййрдо беше луна, се издигаше над гората, като огромен раиран балон. Нейната сребристо-златиста светлина открояваше всяка пукнатина в изсъхналата кал на плетените стени и земята около изхода на колибата. А вътре тъмнината и очите се пронизваха от спопове като стрели и те само ги заслепяваха и не разбулваха нищо, което караше телата им да се разтапят в сияйния мрак.

— Нищо не е реално — каза Тамара.

— Естествено, че не — отвърна другата сянка, достатъчно омаяна и прецизна.

— Те са като добри артисти.

— Не, не мисля така.

— Така е! Не искам да твърдя, че манкират, че играят съзнателно някаква роля. Това което виждам е, че има нещо изкуствено в тях. Прекалено много прости, красиви и обикновени хора в един винаги изобилен рай.

— А! — възкликна Рамачандра и едно петно от планетната светлина бликна в косата му, когато той се изправи на крака.

— Защо тук да не бъде нещо подобно на Островния свят от Южните морета? — убеждаваше тя сама себе си. — Защо всичко

изглежда толкова просто, че чак фалшиво? Нима аз съм такава пуританка и нима търся напразно първородния грях?

— Не, разбира се, не! Глупости — изтърси той. — Всичко това са просто някакви теории. А сега слушай. — Рам се съсредоточи и произнесе няколко Н-дифски думи: — „Вини. Пандуа. Аскиос. Аскиос — бхис айева ое ис — бхасса...“ Какво ли означава това на английски?

— Ами... „моля те, пусни ме да мина.“

— Дословен превод.

— Великата Традиция на Учителите от кастата на Брамините — изрече Тамара. — Не знам точно, думите имат толкова много значения. „Съжалявам, аз искам да мина по този път“?

— Ти не чуваш.

— Какво?

— Хората не могат да слушат своя роден език. Добре... Слушай внимателно, моля те! — Той ставаше така чаровен, когато се възбуждаше и маската на високомерието падаше от лицето му като изсъхнала кал от гърба на воден бивол. — Аз ще кажа сега изречение на английски, така както би го произнесъл моят чичо, който не е посещавал Световното правителствено училище. „Извинете моля, аз трябва да мина по този път.“ Повори го, моля.

— Извинете моля, аз трябва да мина по този път.

— „Аскиос-бхиз айева ое ис-бхасса...“^[1]

Студена тръпка я заля подобно на докосването на тази хладна и омайваща светлина на планетата, придвижи се бавно нагоре по гръбнака и накара жената да настръхне до корена на косите си.

— Странно — каза тя.

Той започна да изрежда дума по дума с превода.@

— „Соейа“ — люлея се. „Белия“ — ключек. „Файки“ — клисура, лозе. „Бхасто“ — бейсбол и хилка. „Бхани“ — кабина. „Шууши“ — море, океан.

— Звукоподражание!

— „Оу“ — вървя (до). „Туну“ — връщам се. „Айтуну“ — аз се връщам. „Утуну“ — ти се връщаш. „Тунуси“ той се връща. „Паду“ — крия се, бия се. „Фату“ — строя. „Фъсть“ — правя. „Фактус“ — фабрика. Кажи сега една Н-дифска дума.

— Сикка.

— Въдица. Стой, не, не мога да откроя тази дума. Някоя друга, моля.

— Филиса.

— Нечисти колиби, идва от мръсотия и мръсен.

— Уванай.

— Странници, посетители, чужденци... един увана. Ти чужденецо!

— Рам, ти нямаш диария. Болен си от параноя.

— Не — каза той толкова рязко и силно, че тя се сепна. Рам прочисти гърлото си с кашляне. Тамара би искала да надникне в очите му, но знаеше, че в този миг той я гледаше.

— Говоря напълно сериозно, Тамара — каза той. — Разтревожен съм.

— От какво? — присмя се Тамара.

— Поболявам се от страх — заговори той. — Направо се подрисквам от ужас. Ти трябва да приемеш думите ми сериозно. Те са всичко с което разполагам.

— Но от какво се страхуваш, за бога.

— Ние сме така далеч от Земята, на тридесет и една светлинни години. Нито един човек не се е приближавал до тази звездна система преди нас. А тези хора говорят на английски.

— О! Не!

— Структурата на запаса от думи на Младите Н-дифи се базира на поне шестдесет процента от речника на модерния англичанин. — Гласът му затрепера, като че ли от страх или от облекчение.

Тамара се отпусна безчувствено на пода, обхвана колената си с ръце и остана непоклатима скептичка. Една Н-дифска дума мина през ума ѝ, след нея друга, и друга, всяка една следваше английския си корен или сянка, сенки, които само са чакали лъч светлина, който да ги покаже... но това е пълен абсурд. Тя не трябваше да употребява думата „параноя“, защото това бе истината. Рам беше болен. Седмици не-медокосвай, достигащо до грубост и сега тази внезапна промяна към разговорливост, възбуда и топлина. Промяната бе така маниакална и действително параноидална. Н-дифите говорят на някакъв език базиран на английския, заради някакви мистериозни цели, разбирани от единствения експерт... „оно“ — едно. „Те“ — две. „Ти“ — три...

— Всички женски имена окончават на „а“ — продължи мрачно Рамачандра. — Това е космическа константа, създадена от Х. Райдър Хагард. Мъжките никога не завършват на „а“ — никога.

Неговият приятен и темпераментен глас, все още малко дрезгав, объркваше мислите й.

— Слушай, Рам.

— Да.

Той я слушаше. Отлично! Тя не можеше направо да го запита, какво възнамерява и дали не си прави с нея сложна и неприятна шега. Доверието му трябваше да бъде спечелено само с любезност. Тя не знаеше, как да продължи и бързо замълча отново.

— Това забелязах още първата седмица, Тамара. Първо синтаксиса — но тогава не обърнах особено внимание. Просто безмислено и случайно съвпадение, et cetera, et cetera. Аз казах не. Но то каза да. Това е то. Това е английски.

— Дори стария език?

— Не, не, там е нещо друго — каза той бързо и успокоително, — не е английски а самия себе си, там където не се основава на бебешкия говор. Но...

— Добре. Да приемем, че старият език е оригиналният естествен, а върху Младите е било оказано влияние чрез контакт с хора от Космическия сервиз, за които ние нито знаем, нито сме чували.

— Как? Кога? Те самите казват, че ние сме първите. Защо ще ни лъжат?

— Космическият сервиз? — попита тя.

— И Н-дифите. Едните и другите твърдят, че ние сме първите!

— Добре де, щом ние сме първи, тогава това е наша работа. Въздействували сме върху Н-дифите. Сега те говорят по начин, който несъзнателно очакваме от хората. Телепатия? Да, те са телепати!

— Телепати — промълви той и личеше, че тази идея му допада. В паузата, която последва той очевидно се бореше с мяркащите се мисли, като се опитваше да ги приспособи към обстоятелствата, за които спомена накрая с чувство на безсилие. — Ако поне знаехме нещо за телепатията!

През това време Тамара разглеждаше проблема от друг аспект и запита огорчено:

— Защо не ми каза нищо досега?

— Мислех, че полудявам — каза той с чудесно овладян тон и думите прозвучаха в известна степен арогантно, защото почтенността му не позволяваше да се изплъзва. — Преди шест години, след смъртта на жена ми, усещах нещата да ми се изплъзват. Изживях два тежки епизода... И въобще ние лингвистите често сме доста неустойчиви.

Измина известно време, преди тя да промълви почти шепнешком:

— Рамачандра е един красив и благороден човек — каза тя на Н-дифски.

— О, йе, йе! О, йе, йе! — долиташе ритмичното пеене на танцуващите „белайя“ в края на селището. В съседната колиба проплака бебе. Топлият омайващ въздух бе изпълнен с уханието на нощните цветове.

— Слушай! — започна тя. — Един телепат би трябвало да знае, за какво мислиш, нали? А Н-дифите не го знаят. Познавам хора, които притежаваха това изкуство. Моят дядо, например, беше руснак и знаеше, какво мислят хората. Направо ме вбесяваше понякога. Не съм сигурна, дали това наистина беше телепатия или житейски опит, защото беше достатъчно стар, или защото беше руснак, бог знае какво беше. Но те долавят мислите, а не думите.

— Кой знае? Може би, както ти каза, това е като игра на сцена, кино, островен рай. Те възприемат нашите чувства и ни предоставят наяве очакванията, както ги искаме, просто ги изпълняват.

— Но защо?

— Вид приспособяване — в гласът му прозвуча триумф. — Така ние ги харесваме и не бихме им навредили.

— Но аз никак не ги харесвам. Те са отегчителни. Не притежават никаква родова система, никакви социални структури, освен глупавото деление по възрасти и отвратителното мъжко доминиране, никаква сръчност, никакви изкусни умения, само противни дялани лъжици, е... като Хавайски капан за туристи — никакви свои идеи. Пораснат ли — стават досадни. Кара вчера ми каза: „Животът е прекалено дълъг.“ Ако те се опитват да възпроизведат точно нечие душевно факсимиле, то в никакъв случай не е от мен!

— Нито от мен — подхвърли Рам. — Но виж, може да е Боб?

В този въпрос се криеше известна острота и определена насоченост към родния дом. Тамара се поколеба, преди да каже нещо.

— Не, не знам. В началото е било възможно, но напоследък той е неспокоен. И после, Боб е мъжът — мит. А те дори приказки не си разправят. Разговорите им се въртят около секс преживяванията през миналата нощ и колко поро са застреляли. Впрочем Боб спомена, че те всички говорят като герои на Хемингуей.

— Но той не разговаря със старците?

Отново прозвуча същата суровост и Тамара неволно защити Боб.

— Аз също не го правя често. А ти? Те някак си не взимат участие в живота, настрани са... толкова призрачни и... незначителни.

— Това бе темата на лековатата песен на старата Бенира.

— Може би...

— Аз мисля така. Това е ритуална песен със много сложен език. Ако тук съществува някаква висша култура, то Старите Хора я владеят. Може би с остаряването си губят телепатичната си мощ и това им позволява да се отдръпнат и вече не са заразени от необходимостта да се приспособяват.

— Извинявай, принуждавани от кого? Приспособяване към какво? Те тук са единствените интелигентни същества на планетата.

— Но съществуват други селища и други племена.

— В такъв случай те щяха да говорят на един и същи език. Всички традиции и обичаи щяха да се претопят в едно общо цяло.

— Точно така! Ето обяснението за хомогенността на културата им. Едно решение в стил Бабел!

Рам изглеждаше толкова доволен, а гласът му бе така убедителен, че Тамара се насили да приеме неговата хипноза. Най-доброто което можеше да направи в момента бе да се съгласи, но...

— От подобна идея ми се повдига, имам си причини за това.

— Старите Хора са развили истински език, който не е повлиян от телепатията. Те разговарят на него помежду си. Аз ще поискам разрешение да посетя утре Дома на Старите Мъже.

— Като нищо ще си докараш някое побеляване на косата.

— Така ли? Нима тя е черна?

— По-добре ще бъде, ако сега поспиш малко.

Той остана безмълвен за известно време, но не побърза да легне.

— Тамара, ти нали не се шегуваши с мен?

— Не — побърза да отговори тя с пресипнал глас, удивена от факта, че той се оказа толкова раним.

— Това доста ми прилича на изработена предварително система за заблуда.

— Получава се нещо като *fobie a deux*^[2]. Нещата около езика, поставят и останалото в центъра на проблема. И шестте селища, които посетихме, са еднакви в срещаните явления и в това което липсва. Просто невероятно... Мога да се изразя и по друг начин: да ги нарека свръхвероятни...

— Планирана телепатия? — замислено каза тя. — Тогава те би трябвало да ни въздействуват и да объркват възприятията ни, като ни заставят да бъдем субективни.

— Как? Чрез отдалечаване от Законите на Реалното ли? — защити се тя. — Глупости! — спомни си цитата и се засмя. — „Ние приказваме прекалено умно, сякаш сме напълно изкуфели.“

— Аз разговарях блестящо в института — каза той — за мисловната дейност на няколко езика, включително и санскритски. — гласът му вдъхваше увереност.

Тамара се изправи.

— Аз ще отида да си полегна за малко — каза тя. — Такъв хубав сън ще изкарам... Имаш ли нужда от свеж топъл камък?

— Не, не. Слушай. Съжалявам.

— Аскиос, аскиос.

* * *

Няма сън за грешните души. Тамара току-що бе запалила маслената си лампа, която пускаше искри към пръстите и щипеше фитила с единствената цел да не пуши и още не беше свършила делото си, когато на вратата се появи Боб. Светлината на Апър образуваше приказен ореол около гъстата руса коса и появата му изпълни със значимост биосферата, както голямото тяло запълваше отвора на колибата.

— Аз тъкмо се връщам — обяви той.

— Къде беше?

— В Гунда.

Това беше съседното село надолу по реката. Боб влезе вътре и се настани на тръстикования стол, докато тя проклинаше парещата мазнина

от поро по пръстите си. Сериозното и в известна степен намръщено лице подсказваше, че предстои къде по-разтърсващо и страшно съобщение от простия факт, че се е върнал. Тя реши да изпревари нещата.

— Рам е болен — съобщи тя.

— Какво му е?

— Ти би го нарекъл „делхийски корем“.

— Но как би могъл някой да се разболеет тук?

— О, те имат лек за това — спане с топли камъни.

— Боже Господи! Звучи ми като лек за потентност — изтърси Боб и те двамата избухнаха в смях.

И още намирайки се в това положение Тамара започна да разказва на Боб за особеното лингвистично откритие на Рам, което на моменти също изглеждаше смешно, но тя не би искала да допусне това, дори на шега. Боб стана отново сериозен и избълва съобщението си:

— Аз ще се бия на дуел!

— О, Господи! Кога? И защо?

— Ами... онова момиченце, Попета. Ти добре я познаваш, с червената коса. Един от Младите мъже на Гунда ѝ е хвърлил око. И той ме предизвиква.

— Екзогамия? Има ли наистина основания за някакви претенции спрямо нея?

— Ти добре знаеш, че те нямат определен модел за сдружаване. Престане да търсиш под вола теле. Той иска да се бие с мен, а тя е само повод.

— Помислих си, че си попаднал в беда — каза Тамара самодоволно, въпреки че подобно нещо не ѝ бе минало през главата. — Не можеш така просто да спиш с всички местни момичета и да не очакваш копието на някой разярвен дивак в гърба си. Половината местни момичета, О'кей! Всички...

— Каква гадост — каза Боб обезкуражен. — Знаем. Слушай, аз досега не съм се забърквал по този начин. Да спя с информаторките и да се тъпча с разни боклуци... пфу, нищо не може да ме задържи повече тук. Но те изглежда това очакват от мен. Ние обсъждахме това, ако се спомняш, когато се върнахме от Бувуна. Рам каза, че не би могъл. За него това е добре. Той е на четиридесет години. За тях —

Мъж Старша възраст. Освен това изглежда наистина като чужденец. Докато аз приличам на тях и ако откажа, то ще бъде в нарушение на местните традиции. А това изглежда е единственият обичай, който имат. Аз нямам никакъв избор.

Смях, дълбок, коремен смях на жена от Средна възраст се изтръгна от Тамара. Той я изгледа стреснато.

— Добре де, добре — каза Боб и също се засмя. — Бог да ги порази! Те винаги са твърдяли, че дуелите са доброволни!

— А нима не са?

Младежът поклати глава.

— Аз представлявам селището Хамо срещу Гунда. Това е единственият вид война която познават. Всички Млади мъже наистина се вълнуват. Те не са печелили битката с Гунда от половин година или горе-долу толкова. За тях един голям исторически период. Това прилича на нещо като Световната купа. Утре аз ще бъда пречистен.

— Церемония — Тамара намираше затруднението на Боб за смешно и същевременно достатъчно тривиално. Сърцето ѝ силно се разтуптя. Най-после церемония, ритуал, нещо което можеше да докаше наличието на чувства и страсти в първичния социален живот на Н-дифите.

— Танци. Соуейа и велайа. Цял ден!

— Ба!

— Виж какво, знам че искаш да изучиш някои образци, тъй като си конфигурационистка или нещо подобно, но аз пък имам един неотложен проблем — трябва да се бия на дуел в други ден с един мъж. И то с ножове. Пред очите на две селища.

— С ножове ли?

— Точно така. Борба между ловци. Селинзиите се бият само с ножове.

— Селинзии? — или както Боб го бе превел „стерници за момиче“, а те го транмитираха на английски като човек, който предизвиква друг на дуел. След кратко мълчание тя предложи. — Не би ли могло, просто да му дадеш момичето?

— А честта? Местната гордост и всичко около нея?

— И тя... е, доволна ли е да бъде прасе за награда?

Боб кимна.

— Моделът на ситуацията е познат — изрече тя и рязко добави:
— Нищо, ама нищо чуждоземно няма около тези хора, абсолютно нищо?

— Какво?

— А, няма значение. Остави ме да помисля известно време. Рам има една идея. Слушай, Боб, смятам, че ти трябва по някакъв начин да се измъкнеш от тази историческа мисия, дори и да си загубиш имиджа. Ние винаги можем да те преместим на друго място. Така изглежда ще е по-добре, отколкото да убиеш момчето. Или ти да бъдеш убит.

— Благодаря за грижата — отвърна любезно Боб. — Не се тревожи напразно, аз ще намеря начин да ги изиграя добре.

— С подкожна инжекция ли?

— Сигурно ще пробвам карате, всъщност, нямам ясна представа. Само дето се чувствавам дяволски глупаво. Публична борба с ножове заради младо момиче. Ама че пубертетска история!

— Обществото е такова, Боб. Недорасло.

— Дошли чужденци от стая-чекмедже — той зарови пръсти в подобната си на лъвска грива коса и се изправи като се протегна. Боб беше красавец и нямаше нищо чудно, че жителите на селището го бяха избрали за свой шампион. А физическото великолепие се вдъхновяваше и одушевяваше от един интелектуален дух и не малко великолепен и страстно трениран ум, който търси същността на поезията заради самия себе си и този факт можеше и нищо да не означава за Н-дифите или повечето хора на Земята. Но в този миг Тамара видя младия мъж такъв, какъвто той бе всъщност — един истински крал.

— Боб — продължи тя, — кажи не! Поискай да те освободят. Ние ще трябва да се преместим.

— Не се поти напразно! — отвърна той и в знак на благодарност за нейната загриженост нежно я притисна до гърдите си. — Аз така ще напердаша това бедно копеле, че то няма и да разбере какво се е случило. И след това ще им произнеса лекция на тема: „Хигиена за Зеленияци. Убийството е вредно за здравето“. Сигурен съм, че това ще ги смае.

— Искаш ли да бъда там и да гледам?

— Искам — съгласи се той. — Особено ако той също има черен колан.

* * *

Следващият следобед тя бе на брега сред перачките както обикновено и провеждаше интересна дискусия с Кара и Либиса относно менопаузата, когато Рамачандра се появи от пауновоцветната гора и заслиза надолу по пътеката. Тамара започна да го наблюдава от камъка си сред водовъртежа и си помисли, колко чужд изглеждаше той, отдалечен, както бе казал Боб, като някой изправен дънер в първата редица срещу великолепните багри на една епична джунгла, показана на екрана на някое кино: твърде дребен, твърде черен, прекалено солиден.

— Как е корема Ви — Кара също го видя и извика, — Увана Рам?

Едва когато се приближи достатъчно близо и не бе необходимо да вика, той благоволи да отговори:

— Аскиос, Кара, много по-добре. Свърших гуото тази сутрин.

— Добре, добре. Още един чайник довечера. Вие сте само кожа и кости.

Последното бе просто нетактично от страна на Кара.

— Може би, ако яде достатъчно гуо, ще придобие цвят на човек — прецени Брела, като го оглеждаше внимателно.

Забележката на Кара за цвета на кожата накара Тамара за пръв път да обърне внимание на смуглата мургава кожа на Рамачандра. Нидифите бяха учудващо невнимателни към детайлите.

А Брела сравни двамата чужденци и продължи в същия дух:

— Ти също, Тамара. Яж повече по човешки оцветена храна и може би няма да бъдеш толкова грозна и кафява.

— Никога не съм мислила за това — отвърна тя.

— Тамара — съобщи Рам, — ние сме поканени в къщата на Старите Мъже.

— И двамата ли? Кога?

— И двамата. Веднага.

— Как успя да го уредиш? — въпросът на Тамара бе на английски. Тя слезе от камъка, който делеше с Кара и Либиса и зацапа към брега.

— Ами, просто попитах.

— Аз също ще дойда — обяви след тях Кара и също зашляпа във водата. — Аскиос.

— Има ли право една жена да постъпва така, Кара?

— Разбира се. Това е къщата на Старите Мъже, нали? — Кара изтръска капките от малките си плоски гърди и донесе нагънатото, подобно на сари облекло почти до тях. — Да вървим. Аз ще се отбия да взема и Банира. Тя ми каза, че си струвало понякога да отиваме там и да слушаме, какво се приказва. Ще се видим направо в къщата.

Тамара, по чиито мокри крака веднага полепна сребрист речен пясък, се присъедини към Рамачандра, после двамата навлязоха в пауновата горичка и закрачиха по тясната пътечка. Тя прекалено силно усещаше кафявото му рамо до себе си, неговото тъмно, чудесно направено, фино тяло, изящния нос и строгия профил. Знаеше, че това я привлича, но не това бе най-важното сега.

— Ще има ли някаква церемония в наша чест?

— Не знам. Още не съм напълно схванал значението на някои ключови думи. Изглежда питането ми, дали може да отидем там, се оказа достатъчно и те ще ни приемат.

— Дали трябва да взимаш това? — Тамара посочи магнетофона.

— Нещо неясно става в Земята на Облаците и Кукувиците — строго произнесе той и погледът му омекна озарен от усмивка.

Двама повяхнали, прилични на бледи сенки, от малкото на брой Стари Мъже на Н-дифите вървяха пред тях към Къщата — една голяма и разнебитена землянка; още шест или седем старци седяха в кръг около огнището вътре. Връхлетя ги силна воня на поро и заедно с нея множество измърморвания: „Аскиос“. Чуждоземците се присъединиха към хората и седнаха направо на земята. Огън не беше запален. Не се виждаха никакви инструменти, нито се забелязваше атмосфера на разиграван ритуал.

Скоро се появиха Кара и Банира, влязоха вътре и седнаха мърморейки неизбежното „аскиос“ и започнаха да си разменят безобидни шеги със Старите Мъже. От отсрещната страна на кръга — мястото се осветяваше само през отвора за дим — някой попита за нещо Кара. Тамара на разбра въпроса.

— Аз съм достатъчно стара — отвърна Кара. — Нали така?

Последва общ смях. Вътре влезе още някой, за който Бро-Кап каза, че бил някога известен ловец, грамаден мъж но вече прегърбен от

годините, сбръчкан и с уста на грозна костенурка, поради загубата на зъбите. Вместо да седне заедно с другите, той отиде под отвора за дим, протегна ръце настрани и така застина. Настана мъртва тишина.

Старият ловец бавно, бавно се обърна и застана с лице срещу Рамачандра.

— Да се научите да танцувате ли сте дошли?

— Ако мога — отговори ясно Рамачандра.

— Стар ли сте?

— Вече не съм млад.

Боже мой! помисли Тамара, започва се. Дали Рамачандра ще успее да се държи както трябва? А следващият въпрос тя изобщо не можа да разбере; в него нямаше нито Млади, нито Средни Н-дифски думи. Обаче Рам изглежда разбра и отговори бързо.

— Не често.

— Кога за последен път сте донесли в къщи убит дивеч?

— Никога не съм убивал някое животно.

Тези думи предизвикаха дюдюкане, смях и насмешливи подвиквания.

— Той изглежда се е родил направо на петдесет години! — изкикоти се Бинира.

— А може просто да е ужасно мързелив — изрече сериозно един младолик Стар мъж с протодушен поглед.

Последваха още два непонятни въпроса, на които Тамара не разбра и отговорите. Тогава Бро-Кап запита доста грубо:

— Какво ловуваш?

— Аз ловувам переменсоу.

Какво бе това, не и стана ясно, но отговорът бе правилен. Прозвуча възглас на очевидно одобрение, насърчаване и видимо отпускане. Бро-Кап кимна доволно, избърса си носа с опакото на ръката и седна в кръга до Рамачандра.

— Какво искаш да знаеш? — изрече той въпроса по един напълно неритуален начин.

— Аз бих искал да знам — каза Рамачандра, — как е възникнал света.

— О, хо, хо! — започнаха двама старчоци в отсрещната страна на кръга. — Този е прекалено стар за годините си! Сигурно това момче приближава стоте!

— Ние знаем — отговори Бро-Кап, — че Мъжът е направил света.

— Много бих искал да науча, как е станало това?

— В своята глава, между двете си уши, как по друг начин? Всичко е в главата му. Дървото е нищо, камъкът е нищо, водата е нищо, кръвта е нищо, костите са нищо, всички неща са „санисукиарад“.

Изпълнена с чувство на безсилие, че никога няма да разбере ключовата дума, Тамара наблюдаваше лицето на Рам, с плахата надежда, че ще успее нещо да прочете по него, а явно той наистина разбираше всичко. Очите му блестяха, усмихваше се така, че чертите на лицето се закръгляваха и той ставаше мил и нежен.

— Той танцува — произнесе Рам. — Той танцува.

— Може би — съгласи се Бро-Кап. — Може би Мъжът танцува в своята глава и така прави санисукиарад.

Едва след тези няколко повторения Тамара успя да чуе думата „мъж“ като име, едно Н-дифско име или просто дума, която случайно съвпаднаше по звучане с английската дума „мъж“ — но тя съвпаднаше и по смисъл.

Съвпаднаше ли?

За миг всичко се разпадна на две нива, два припокриващи се екрана или воала, единият от звуци, другият от значения; и нито един от двата не е реален. Тяхното взаимодействие, тяхната промяна и движение объркваше всичко, прикриваше или показваше по нещо; в този поток няма за какво да се хванеш, както втори път не можеш да стъпиш в същата река, освен ако не си самата река. Светът започва и нищо не се е случило. Няколко съсухрени стари мъже и жени говорят безмислици за бог Шива в една миризлива колиба. Разговори, отделни думи, думи, които нищо не означават два пъти. Разтворените завеси отново се затварят.

Тя погледна магнетофона и видя, че лентата продължава да се върти. Това променяше до известна степен играта. Когато прослуша записа на спокойствие и чуе интерпретацията и обяснението на Рам, може би всичко ще придобие някакъв строен смисъл.

Най-после се стигна до танца. След много приказки, подмятания, смях и кикотене Бинира обяви:

— Достатъчно переменкиарад без музика!

Бро-Кап добави доста нелюбезно:

— Добре, добре, аскиос, карай!

Бинира веднага започна да пее с тънък, неестествено скърцащ глас, последва я един Стар мъж, станаха и други и заиграха бавен танц, краката не се отлепваха от земята, тялото бе изправено и потрепваше балансирано. Движенията бяха съсредоточени главно в ръцете, дланите и лицето.

Този танц на призрачните Стари мъже предизвика появата на сълзи в очите на Тамара. Сега вече всички танцуваха, освен нея и Кара. Отвреме на време те се докосваха един друг леко и тържествено или се навеждаха, по-точно покланяха, като жерави. Всички ли? Да! И Рам танцуваше с тях. Златистата, оставяща прашна ивица по пътя си светлина, която струеше през отвора за дим, се плъзгаше по ръцете му, а той повдигаше и спускаше босите си пети с леки и плавни движения.

Един Стар мъж застана срещу него.

— О, комейа! О, комейа! Ама! О! О! — пропя той с глас на скърцащ щурец и дланите на Кара, и дланите на Тамара започнаха ритмично да потупват по кафявата земя. Ръцете на стареца се вдигнаха като за молба. Рамачандра се приближи до него, плавно протегна ръка и с разперените си и спокойни пръсти го докосна, като се усмихваше, после се заобръща и започна да приглася на Стария мъж:

— О, комейа! Ама, ама! О...

* * *

— Би ли имало нещо интересно на магнетофона, което би поискал да чуеш? — запита Тамара, но тя каза това главно с цел да откъсне Боб от мрачното му настроение, докато вървяха надолу по пътеката към сечището, където бе определено да стане дуела. Пътят бе застлан с безброй кори от плодовете на ламабата, тъй като по-голямата част от жителите на селото бяха минали от тук преди малко на път за същото място.

— Повечето любовни песни ли са?

— Не... Впрочем, да... Песни за любовта към бога... Знаеш ли името му?

— Да — отвърна безучастно Боб. — Един стар мъж от Гунда ми го каза. Бик-Коп-Мен.

* * *

Дуелът протече почти, но не напълно, по плана на двете страни. От мига в който започна, като допълнение към танците сойейа и белайа, Младите Н-дифи заизпълняваха поредица от групови действия, които изглежда бяха оригинален ритуал или акт изпълнен с определен смисъл. Тамара бе пуснала магнетофона, усърдно снимаше с камерата и си водеше бележки за всичко, включително изражението на Попита (и тя бе тук, тази мис Америка), нанасянето на удар с нож в бедрото на Боб (блестяща дъга в розовоцветните храсти пати) и последвалото хвърляне в стил карата, което накара немирния Пит-Уот да се просне безжизнен на земята.

Боб не се зае да изнася предвидената лекция на тема нихигиеничните аспекти на убийството. Раната му кървеше така силно, че Тамара остави настрана камерата и се зае да дава първа помощ. Така че ликуването на селището Хамо и унието на Гунда бе записано само на звуковата лента; после и магнетофона изключи, когато Пит-Уот дойде в съзнание и предизвика смут сред представителите и на Хамо и на Гунда. В неписания сценарий не се предвиждаше убития боец да оживее и да стане, клатушкайки се естествено, но без никакви видими рани. През това време Боб бе на път към дома си в Хамо. Той се движише преbledнял и облеган с нежелание на ръката на Тамара.

— Къде е Рам? — поинтересува се той като начало и тя обясни, че дори не е споменала пред него за дуела.

— Това май е добре — каза Боб. — Знам какво би казал той.

— Но аз не знам.

— Безотговорна намеса в местния живот.

Тя поклати глава.

— Не съм му казала, защото днес не съм го виждала и си мислех... — всъщност тя бе забравила за дуела, който и се струваше така глупав, неестествен и несъществен в сравнение с танците в Къщата на Старите Мъже; глупава шега, досадна пречка, точно в мига

когато тя видя цвета, великолепия и ужасен цвят на кръвта в потока слънчева светлина, но тя не можеше да спомене това на Боб. — Рам извърши нещо като пробив — въввлече сам себе си и прекара цял ден в Къщата на Старите Мъже. Аз искам той да говори с теб още тази вечер. Веднага щом ти превържа крака. И той ще иска да знае, какво казват жителите на Гунда за Мъжа. Имам предвид Бога. Грижи се за тази лоза. О, Господи, насам идват футболните запалнянковци.

Група Млади Жени ги следваше и без особен ентузиазъм обсипваше пътя на Боб с цветя.

— Къде е Попита? — измърмори Боб и показа белите си зъби.

— Не бива сега, Боб. Наистина ли я обичаш?

— Не, просто сега ме боли крака. Не... всичко бе просто игра и шегата. Аз се чудя кой я спечели, аз или Пит-Уот?

Оказа се, че печалбата се бе паднала на Пит-Уот, който бе останал на полесражението и бе изиграл Танца на Победата, две минути отмерено тропане и позиране. Попита вярна на темперамента и обстоятелствата бе тръгнала с него.

— Всичко от което се нуждаем е запис, как се бият в гърдите — каза Боб. — Исусе Христе! Ох, тоя шуртящ крак! Имам чувството, че съм бил нещо като всеобщо магаре за награда.

— Всеобщо магаре за награда — каза Рамачандра, който се присъедини към тях, — любопитна метафора.

В колибата на Боб пламтеше огън. Вън валеше — на Ийрдо това ставаше само през нощта, — Боб бе загубил доста кръв и затова малко топлина в повече и веселие би му се отразило добре. Въздухът бе задимен, но червеникавата светлина трепкаше приятно и караше Тамара да мисли за зимата, един непознат сезон на тази планета.

Боб се просна на леглото си, а другите двама се настаниха до огнището и от време на време поддържаха огъня със сухи дървесни кори от ламабата, които горяха с чист пламък и миришеха на свеж бор.

— Рам, какво значи переменсое?

— Мислене. Разбиране. Идеи. Разговор.

— И переменкиарад, така ли?

— Горе-долу същото. Но има и друго значение на... илюзия, заблуда, измама, игра.

— Старите Н-дифи, нали? — попита Боб. — Ако правиш речници, Рам, дай да им хвърля едно око. Аз не разбирам нищо, когато

старите момчета започват да приказват за Гунда.

— Освен името на бога — допълни Тамара.

Рамачандра повдигна вежди.

— Мъжът Бик-Коп създаде света с ушите си — процитира Боб.

— Н-дифски еквивалент на Битие, Книга Първа.

— Между своите уши — поправи го Рамачандра студено.

— „С“ или „между“, разликата е незначителна за Мит за Сътворението.

— Откъде си сигурен, щом речника ти не е пълен?

Защо той държи такъв тон на Боб? Защо е така презрителен, педантичен, обиден и дори превзет? Превъзходството на Боб блесна когато отговори:

— Няколко седмици ми бяха нужни, да разбера, че ако съм по следите на някой мит или история, то единствените, които могат да ми ги разкажат са старите хора. Това щях да споделя с вас и по-рано...

Рамачандра се втренчи в огъня и не каза нищо.

— Рам — намеси се Тамара, която беше силно ядосана от него, — Боб трябва да знае онова за което говорихме през нощта за произхода на Младите Н-дифи.

Той продължи да гледа все така втренчено и безмълвно.

— Ти ще обясниш това много по-лесно от мен.

След малко той само поклати глава.

— Ти мислиш, че това е грешка? — продължи да настоява Тамара и се разгневи още повече, но и с искица надежда.

— Не! — отвърна той. — Документацията е в онази тетрадка, която ти дадах.

Тя донесе тетрадката от колибата си, запали маслената лампа и седна на пода до походното легло на Боб, така че раненият да може да чете през рамото ѝ. Около половин час те преглеждаха методичните и задълбочени записки на Рамачандра за пряката етимология на Младите Н-дифи от модерния английски език. Отначало Боб се подсмиваше, като приемаше всичко това за една голяма шега, после не успя да се сдържи и премина в истеричен смях на пълната налудничавост на всичко това. И не изглеждаше особено разтревожен, докато Тамара направо започна да се безпокои.

— Ако това не е номер от твоя страна, Рам, то той е все нечий и тогава изглежда още по-ужасен.

— Чий? Как? Защо? — запита Тамара с надежда в гласа. И прецени: Една грешка създава смисъл и една шега също създава смисъл.

— Добре тогава — той почука с пръсти по тетрадката. — Този език не е автентичен. Той е имитация, измислена конструкция, нещо изкуствено, нали така?

Рамачандра, който досега на бе продумал дума през цялото това време, се съгласи с тих и непохватен тон.

— Изобретен е от някой аматьор. Съответствието с английския е простичко, несъзнателно, както при „непосредственото говорене“. Но пък езика на Старите Н-дифи е автентичен.

— Един стар, архаичен, все още оцелял език...

— Не — Рамачандра не се възпротиви веднага, но в замяна на това бе категоричен и думите изричаше със задоволство. — Езикът на Старите Н-дифи е жив. И се основава на езика на Младите Н-дифи, възниква от него или около него, като бръшлян, който се увива край телеграфен стълб.

— Спонтанно ли?

— Толкова спонтанно колкото и всеки друг език или толкова съзнателно. Когато думите са нужни и желани, хората трябва да ги измислят. Това става както пеенето на птичките, но това е и работа, като например музиката на Моцарт.

— Тогава ти искаш да кажеш, че Старите Н-дифи постепенно създават един естествен език от тази имитация?

— Аз съм затруднен да определя думата „естествен“ и поради това не бих могъл да я употребя — Рамачандра промени положението на тялото си, като обхвана с ръце колената си, но без да измести поглед от пламъците на огъня. Аз бих се изразил така: Старите Н-дифи са заети със създаването на света. Примитивните човешки същества го правят чрез езика, музиката и танците.

Боб се взря в него, после в Тамара и помоли:

— Кажу го отново!

Рамачандра мълчеше.

— До сега — започна Тамара, — работейки в три отделни и на голямо разстояние едно от друго места, ние срещнахме един език без значителни диалектни различия и със същата конструкция от силно първични социални и културни структури. Боб не е намерил никакви

легенди, изрази или архетипове, развита символика. И аз не постигнах нещо съществено от откриването на социални структури, каквито бих могла да откроя и в стадо примати. Ролите в обществото се определят от пола и възрастта. Н-дифите са получовеци от културна гледна точка, те не съществуват като пълноценни хора. Но Старите Н-дифи започват да го правят. Така ли е, Рам?

— Не знам — бе краткия отговор на лигвиста.

— Това са проповеднически приказки! — възрази Боб. — Получовеци? Хайде де. Изостанали — да! Може би защото тук липсват предизвикателствата на околната среда. Храната им пада от дърветата, дивеч има в изобилие и липсват сексуални задръжки.

— Това е варварско — опеита се да го прекъсне Тамара, но той не ѝ обърна внимание.

— Стимули липсват. О'кей. Но Старите Н-дифи се измъкват от смеха и игрите. Те се отегчават; това също е стимул. Те започват игра с думи и идеи. Така поставят началото на митологията и ритуалите. Няма нищо необикновено в тази ситуация. Младите са заети със секс и физически състезания. Старите — създатели и проводници на културата. Единственото свръхестествено е проблема с този Н-дифски английски. Ето това се нуждае от обяснение. Но в никакъв случай не споменавайте телепатията. Вие не бива да градите научна теория на базата на една окултна хипотеза. Единственото рационално обяснение е, че тези хора и цялото им общество са едно растение. Едно ново, съвсем ново растение.

— Чуйте ме — Тамара просто приbledня, — как може четвърт милион хора да бъдат засяти? Какво ще кашете за тези които са над тридесетте? Ние имаме FTL космически полети едва от тридесет години! Изследването на тази система е извършено от автомати и е станало само преди осем години! Следователно, рационалното ти обяснение е пълна глупост!

— Правилно разсъждаваш — обади се Рамачандра и не отмести тъжния си поглед от искрящия пламък.

— Очевидно е имало екип мисионери, опит за колонизация на тази планета, за който Световното правителство не знае нищо. Ние сме попаднали в нещо, което ме плаши. „Крайната“ фракция...

Внезапно влизане прекъсна Боб (Н-дифите никога не чукаха на вратата). Вътре се намърдаха Бро-Кап, двама други Стари мъже и две

полуголи танцьорки на белайа, шестнадесет годишни красавици с цветя в светлокестенявите си коси. Те коленичиха край походното легло и заизреждаха меки ридаещи звуци. Бро-Кап изглеждаше толкова величествено, колкото можеше в претъпканата с хора колиба и впери презрителен поглед в ранения. Той изглежда чакаше момичетата да се успокоят, но едната дърдореше весело, а другата чертаеше кръгове около гърдните зърна на Боб с дългия си нокът.

— Увана Боб — каза Бро-Кап най-последно. — Не сте ли Вие Бик-Кап-Мен?

— Аз ли? Аскиос, Уана! Не, аскиос, Бро-Кап, аз не разбирам нищо.

— Понякога Мъжът идва — каза старият Н-диф. — Той идва при Хамо или Фарве, но никога при Гунда или Алко. Той е силен и висок, със златни коси и бронзова кожа, той е велик ловец, велик борец и велик любовник. Той идва отдалече и отива надалече. Ние мислим, че това си Той. Ти не си ли Той?

— Не, не съм — каза решително Боб.

Бро-Кап пое дълбоко въздух и сбръчканите му гърди се повдигнаха високо.

— Тогавата ти трябва да умреш! — изрече Старият мъж.

— Да умра ли? — повтори механично Боб, без да разбира нищо.

— Как така ще трябва да умре? От какво? — заговори настойчиво Тамара и напрягайки се, си проби път в пресата от хора и застана лице в лице със Стария мъж. — Какво искаш да кажеш с това, Бро-Кап?

— Тези хора от Гунда, които предизвикват на двубой, използват отровни ножове — поясни Старият мъж. — Така искат да открият кой от Хамо е Бик-Кап-Мен. Отровата не го хваща.

— Каква е отровата?

— Това е тяхна тайна — каза Бро-Кап. — Гунда е пълна с лоши хора. Ние от Хамо не използваме отрова.

— В името на Исус Христос — каза Боб на чист английски. — Защо не ми казахте?

— Младите Мъже смятаха, че знаеш. Те предполагаха, че ти си Мъжа. По време на двубоя, когато остави Пит-Уот да те рани, когато ти захвърли ножа си, когато го уби, но той се съживи, те не бяха сигурни. И дойдоха в Къщата на Старите мъже да попитат. Защото ние там

имаме известие за Мъжа. — В гласът на Старият мъж прозвуча гордост. — Така че аз дойдох при теб. Аскиос, Увана Боб.

Бро-Кап се обърна и излезе. Останалите Стари мъже го последваха.

— Излизайте — подвикна Боб на усмихващите се гальовно момичета. — Хайде, тръгвайте!

Те излязоха без желание, полюлявайки се и на хубавичките им личица бе изписана загриженост.

— Аз отивам до Гунда — отрязва Рамачандра. — Ще видя дали нямат някаква противоотрова. — И веднага изтича навън.

Лицето на Боб беше побеляло като на мъртвец.

— Още една дяволска шега — усмихна се той тъжно.

— Ти кървеше много, Боб. Вероятно си изхвърлил с кръвта голяма част от отровата, ако наистина е имало такава. Нека погледна... Изглежда абсолютно чисто... Никакво възпаление...

— Дишането ми зачестява — забеляза младият мъж. — Най-вероятно е шок.

— Напълно е възможно. Нека погледнем в медицинския справочник.

Но там не намериха никакви препоръки и в Гунда Рам не откри противоотрова. А явно отровата въздействуваше на централната нервна система. Пристъпите започнаха два часа след посещението на Бро-Кап, честотата им нарастваше и ставаха все по-тежки. Малко след полунощ, далеч преди изгрева Боб умря.

Рамачандра опита масаж на спрялото сърце, натисна десетина пъти гръдния кош, вдигна ръцете си за поредния ход, но се спря и не го направи. Вместо това застана в стойката на танцьора-създател и разрушител.

Стиснатите дребни юмруци се разтвориха, успокоените и раздалечени пръсти увиснаха над бялото лице и бездиханните гърди.

— О! — извика силно Рамачандра и като се строполи на пода до походното легло, избухна в яростен пристъп придружен от много сълзи.

Вятърът блъскаше дъжда по покрива. Времето минаваше, а Рамачандра беше утихнал, безмълвен, толкова безмълвен колкото и Боб, до който се бе превил и над който бе разпрострял ръцете си.

Накрая не издържа, зарови пръсти в косата си и изтощен се унесе в неспокоен сън.

Дъждът намаля и започна да капе, после отново се усили. Тамара загаси маслената лампа. Движенията ѝ бяха бавни и уверени, изпълнени със знание за това което предстоеше. Тя хвърли последните съчки в огъня и седна до малкото огнище. Някой трябва да бди над умрелия и спящия не бива да спи без някой да го пази. Пламъците постепенно угасваха и бавно се заместваха от сивата зараждаща се светлина.

Н-дифските погребение, както бе предполагала Тамара, бяха груби и безсрамни. Имаше определено място, където заравяха мъртвите, там някъде недалеч в гората, за което никой не бе споменал досега и никой не го посещаваше, освен, разбира се, за погребение. С изкопаването на гроба се занимаваха единствено Старите мъже. Те сръчно оформиха плитък трап. Двама от тях заедно с Кара и Бинира помогнаха да се пренесе тялото на Боб до гроба. Аборигените на използват ковчези — те събличат мъртвите и ги хвърлят в земята. Така е твърде студено, твърде студено, помисли си Тамара и остави бялата риза и панталоните на тялото на Боб, остави и златния часовник на китката и тъй като той не притежаваше други ценности, растла около него грижовно дългите копrienено синкави листа на пандсу. Но още преди да поставят тялото в плиткия гроб тя бе го постлала със същите листа.

Четиримата мъже и жени я гледаха безизразно. Те бяха поставили тялото на една страна с леко сгънати колене. Тамара се огледа за цветя, с които да направи траурен букет, но от вида на розовите и пурпурни багри ѝ призля, отказа се, свали златната верижка от шията си, на която висеше малък тюркоаз, подарък от майка ѝ, едно малко късче от Земята и го постави в ръката на мъртвия. Трябваше да бърза. Старите мъже вече хвърляха изровената пръст в гроба с грубите си дървени лопати. И щом свършиха работата си четиримата Н-дифи се обърнаха и без да промълвят нито дума си тръгнаха.

Рамачандра коленичи до гроба.

— Съжалявам, че изпитвах ревност към него — произнесе тъжно той. — Ако се срещнем, когато се родим отново, ти отново ще бъдеш крал, а аз вярно куче, което ще те следва по петите.

Лингвистът се поклони дълбоко, докосна грубите и влажни буци пръст на гроба и бавно се изправи. Погледът му се спря на Тамара.

Тя познаваше тези ясни, тъмни и така печални очи, но сега не издържа и извърна лице. Нямаше какво да каже. Дойде нейния ред да плаче. Рамачандра премина направо през гроба, сякаш това бе обикновено късче земя, хвана я с ръце и я поддържа така, докато тя се разтърсваше от ридания. След първия силен пристъп, тя се овладя и двамата се отправиха надолу по тясната и полуобрасла пътека през пауновото великолепие на гората към селото.

— Изгарянето е по-добро — каза Рамачандра. — Духът се освобождава по-бързо от телесните окови и може да продължи пътя си.

— Земята е най-доброто — отвърна Тамара с нисък и дрезгав глас.

— Тамара, какво ще кажеш, ако поискаме по радиото да ни изпратят от базата в Анкара кораб?

— Не знам...

— Не е нужно да бързаш с решението.

Великолепните багри на ламабадата се размазваха и се изясняваха, отново се размазваха и изясняваха. Тя се спъна, политна, но ръката на Рамачандра, ласкава и силна, бе на мястото си.

— Ние бихме могли да продължим и да довършим това за което сме дошли.

— Етимологията на сънищата.

— Сънищата? О, не. Това е реално... много по реално отколкото бих желал да бъде! Такива са всички сънища.

След три дни те изпратиха редовната си радиограма да Анкара, вътрешната планета, където се намираще централната база на различните изследователски групи, докладваха за смъртта на Боб: „поради възникнала грешка. Няма виновни“, и пожелаха да не бъдат отзовавани.

Животът на Хамо продължи както преди. Жените на Средна възраст не споменаваха за смъртта на Боб пред Тамара, но в продължение на няколко вечери старата Бинира се настаняваше зад нейната колиба и започваше да извива спокойна мелодия, наподобяваща свиренето на щурец. Веднъж тя видя двете малки танцьорки на соея да поставят букетчета цветя до вратата на празната колиба на Боб, тръгна към тях, но те побягнаха кикотейки се. А скоро

след това Младите мъже запалиха огън до колибата и случайно или преднамерено, никой не може да каже, къщичката напълно изгоря и следите от нея изчезнаха само за една седмица.

Рамачандра прекарваше времето си в компанията на старците от Хамо и Гунда, прибавяйки един твърд камък към лингвистичните и митичните данни. Дългите редици на танцуващите соуейа се люлееха, танцьорките на белайа пъчеха едри гърди наляво и надясно, певците пееха в строен хор.

„О, йе, йе, о, йе, йе...“

Горските поляни около площадката за танци гъмжеше от здрач до развиделяване от плътно слепени тела. Ловците гордо се завръщаха с убитото поро, метнали на гърба си малките прасенца със изкривени зъби.

На дванадесетата нощ от смъртта на Боб Рамачандра влезе в колибата на Тамара, която тъкмо се опитваше да прочете някои бележки, но страниците със същия успех можеха да бъдат и празни, главата я болеше и нищо нямаше смисъл и значение. Мъжът се откри на вратата тъмен и слаб, като сянка. Тя вдигна към него тъжните си очи. Той заговори за самотата, което нищо не означаваше и хвърляйки достатъчно тъмнина около себе си, завърши:

— Това е като огън. Изгарянето в огън. Но духът хваща всичко, изгаряйки...

— Влизай — предложи тя.

* * *

Няколко дни по-късно те лежах в тъмнината и разговаряха. Лек дъжд понесен от вятъра стенеше в гората и върху сламения покрив на колибата над тях.

— ... откакто те видях — каза той. — По-точно, от деня в който се срещнахме в столовата на базата на Анкара.

На което Тамара през смях добави:

— Ти се държеше така, като че ли...

— Аз не исках това. Отказвах да го приема. Казвах си: „Не! Не! Не!“ Моята жена ми бе достатъчна, подобно нещо не се случва два пъти в живота на един мъж. Аз винаги ще я помня.

— Така и трябва — промърмори Тамара.

— Разбира се. На нея в мен аз сега мога да кажа: „Да!“; и на теб с мен: Да! Да!... Слушай, Тамара. Ти ме направи свободен, твоите ръце ме освободиха. И ме привързаха така силно към колелото и никога повече в този живот тук няма да се освободя, и никога няма да престана да те желая. Аз не искам да престана...

— Толкова е просто сега. Какво стоеше на нашия път?

— Моят страх. Моята ревност.

— Ревност ли? От Боб?

— О, да — добави той и потрепера.

— О, Рам, никога. Още от самото начало, ти...

— Объркване — зашепна мъжът. — Илюзия.

Топлината на Рам преминаваше по дължината на нейното тяло; студеният Боб се намираще студен в земята. Огънят е по-добър от земята!

Тя се събуди; той я милваше по косата и лицето, шепнеше нещо и я утешаваше.

— Заспи отново, всичко е на ред, Тамара — гласът му тежеше от сънливост и нежност.

— Какво, няма аз...

— Лош сън.

— Сън. О, не! Не беше лош; само странен.

Дъждът бе престанал и светлината на гигантската планета се процеждаше през облаците и надничаше като сивкава лека мъгла през входа на колибата. И в нея тя можеше да долови само гънката на носа му, чернотата на косата в разпилияния призрачен прах.

— Какво сънува?

— Едно момче, може би млад мъж... не, момче, на около петнадесет години. Стоеше срещу мен и сякаш изпълваше всичко, обхващайки цялото пространство, така че аз не бих могла да мина край него или да го заобиколя. Но иначе бе съвсем обикновено момче, с очила, май така беше. И ме гледаше втренчено, не заплашително и даже не ме виждаше, но продължаваше да ме гледа втренчено и да казва: „Обяви ме, обяви ме!“ Но аз не предполагах, че с нещо се опитва да ме задължи и затова му отговорих: „За какво?“ Но то само непрекъснато повтаряше: „Обяви ме!“; и тогава се събудих.

— Обяви ме! Колко смешно — подхвърли Рамачандра сънливо.
— Обяви ме... Аз съм Бил...

— Да! Точно така. Аз съм Бил. Това изглежда искаше да ми каже.

— О — въздъхна дълбоко Рамачандра и тя усети, как отпуснатото ѝ тяло започна да се напруга.

Откакто Боб умря, Тамара не се доверяваше на Н-дифите, или по-точно казано, без никакво недоверие към който и да било от тях конкретно, а бе загубила доверието си към света им като цяло; страхуваше се и от най-малкото нараняване. Неволно повдигна глава и погледна дали някой не е влязъл в колибата.

— Какво се е случило?

— Нищо лошо.

— Какво е това?

— Нищо. Върни се в съня си. Ти си разговаряла с Бога.

— В съня ли?

— Да. Той ти е казал името си.

— Бил? — каза тя и понеже тревогата и бе преминала, още и се спеше, а и Рамачандра се смееше, тя също се засмя.

— Името на Бога е Бил?

— Да, така е, Бил Копмън... или Копфмън или Капмън.

— Бик-Коп-Мен?

— „А“-то преминава в „к“, както е при „sikka“ — влакно което използват за въдиците си — произлиза от „silk“ или коприна.

— Какви глупости плециш?

— Бил Копмън е създателят на този свят.

— Какво? Кого е създал?

— Създал е този свят. Този Свят — Уърдо — порото, храстите „пандсу“, дори самите Н-дифи. Ти си го срещнала в съня си. Той е едно петнадесет годишно момче с очила, слаби глезени и може би с акне по лицето. Ти го видя и аз го видях с очите си. Мършаво, мързеливо и срамежливо. Непрекъснато чете разни истории, мечтае за великия рус герой, който може да ловува, да се бие и да прави любов и денем и нощем. Главата му е пълна с този герой, това е самият той, и така се случва всичко това, което ние преживяхме и което трябваше да се случи.

— Рам, спри се!

— Но ти си тази, която е говорила с него, не аз! Ти си го попитала: „За какво?“ Но той не е могъл да ти отговори. Той не знае! Той не разбира желанието си. Той е обсебен от него, хванат, привързан; не вижда и не знае нищо друго освен собственото си огромно желание. И така създава света. Само този, който е освободен от желанието, е свободен и от световите. Знаеш ли това?

Тамара погледна сякаш през рамото си и надникна в съня си.

— Той говори английски — изрече тя с нежелание.

Рамачандра кимна. Възприетия от него игрив тон и спокойствиет и възвърна увереността — бе така интересно да лежиш и да обсъждаш с някого един и същ глупав сън.

— То записва сънищата си — каза Тамара, — всички тези фантазии за Н-дифите, прави карти и така нататък. Много деца си играят така. А и доста възрастни.

— Може би той освен дневника си има и речник на измисления от него език? Но не бива да ги сравняваме с моите бележки.

— Нищо по-лесно, трябва да го открием и да го помолим да ни го даде на заем.

— Да, но той не познава Старите Н-дифи.

— Рамачандра!

— Кажу, скъпа?

— Ти твърдиш, че само защото едно момче записва глупостите си в дневник, Топена, една далечна планета, до Земята са цели тридесет светлинни години, започва да съществува, заедно с растителността си, животните и хората... Заради това момче и дневника му? А какво ще кажеш за някое друго момче от Шенектади или Ню-Делхи?

— Очевидно същото!

— Твоите глупости са много по-лоши от тези на Бил Копмън.

— Защо?

— Времето. И няма място.

— Това е мястото. Това е времето. Цялата Галактика. Целият Космос. Това е безкрайността. Светът е безкраен, кръговете — безконечни. Това е пространството. Мястото за всички мечти и всички желания. Няма никъде край за това. Светове без край!

Неговият глас някак си неволно се отдалечи.

— Бил Копмън мечтае — каза Рамачандра — и Богът танцува. И Боб умира, а ние се любим.

И тя видя точно пред себе си лицето на момчето, късогледо, изпълнено със силен копнеж, което изпълваше света и нямаше път край него, нито дори малка пътечка.

— Ти нали само се шегуващ, Рамачандра? — и цялата се разтрепера.

— Ако това не беше шега, аз не бих могъл да го понеса. Да бъдаш хванат и залепен към някоя чужда мечта, в алтернативен свят... не, не бих могъл, какъвто и да е той.

— Защо да сме хванати? Ние се обаждаме на Анкара, от там изпращат кораб и ако пожелаем, можем да се върнем на Земята. Нищо не се е променило...

— А самата идея, че това е свят на някого? Какво ще стане с нас ако... ако, докато сме още тук, Бил Копмън се събуди? — помълча за миг и продължи. — Веднъж на хиляди години един дух се събужда! — и в гласът му прозвуча тъга.

Тамара се учуди, защо това го направи тъжен, когато тя намираще, че е утешително. И като се замисли, намери и друго утешение.

— Може ли някой да мисли за смъртта? — запита Рамачандра. — Само един го направи — Боб! Може ли някой да мечтае на сън?

Облаците изтъняха и се понесоха тихо на изток, а меката сиво-пепелява светлина се засили.

— Той ми се стори разтревожен в съня си — измърмори Тамара. — Нещо изглежда го бе уплашило. Като че ли, „Обяви ме“, като че ли... Боб плати... Докога?

— Тамара. Тамара. Ти вървиш пред мен, винаги пред мен.

Челото му бе допряно до гърдите ѝ. Тя прокараваше косите му през пръстите си.

— Рамачандра — каза Тамара. — Струва ми се, че искам да си отида в къщи. Искам да бъда далеч от това място. Искам да се върна в реалния свят.

— Ти вървиш първа, аз ще те следвам.

— О, колко се непретенциозен, лъжец и шегаджия, танцьор, ти си толкова непретенциозен, че изобщо не те е грижа. Нали така? Ти дори не си изплашен.

— Повече не — каза той на един дъх, но едва доловимо.

— Откога знаеш за това нещо? Откогато танцува с Бро-Кап и другите, тогава, първия път?

— Не, не! Едва сега, от съня ти! Тази нощ. Ти го видя. А всичко което съм направил, е че ти го казах. Но да, ако искаш да знаеш, аз мога да го кажа, защото винаги съм го знаел. Аз говоря на моя роден език, защото ти ще ме заведеш у дома. Къщата под дърветата зад храма на Шива в преградието на Калкута ли е моят роден дом? Така ли е? Светът, реалния свят, но кой точно? Какво значение има всъщност. Кой е сънувал Земята? Един по-голям мечтател от мен или теб. Но ние също сме мечтатели, Шапти, и светът ще устои докато траят нашите желания.

[1] Заб. Произношението е почти еднакво на английски и Н-дифски. ↑

[2] fobie a deux — лудост за двама. ↑

Източник: <http://sfbg.us>

Издание:

Не от този свят (Мистична фантастика). 1993. Изд. Неохрон, Пловдив. SF Трилър, № 14. Съставители: Николай Странски, Иво Христов.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.